

Ι Π Π Ο Κ Ρ Α Τ Η Σ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ,

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

α δεικί δι μοι αδια γραφης είναι ταυτα μάλιστα, όσον
η αυταράθητα τον τοσιν λητρων, επικουρα τοντα τι-
η δεικί. ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, Περὶ διαίτης δεικίον.

ΤΟΜΟΣ Β΄.

1864.

ΤΕΥΧΟΣ ΙΑ΄.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩΙ ΤΕΥΧΕΙ ΤΟΥΤΩΙ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α΄. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ. [63]. Περὶ ἐμμήνων ὑπὸ φυσιολογικῆν ζ νοσολογικῆν ἔποψιν. [Ε. ἡ σ.]. Β΄. ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ. [2]. Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἢ σφιλιδίων καθήσεων ζ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [Ε. ἡ σ.]. — 70. Περὶ ἐπιστάξεως. — 71. Περὶ δύο περιπτώσεων ἀταξίας περὶ τὴν κινήτην λειτουργίαν τῶν νεύρων (Ataxia locomotricis), — χρήσις τῶν ἐν Θήρασι-

δηροδίων αὐτοφύων ὑδάτων, — ἐπίσημος βιολογία ὑπὸ Ἰωσήφ Δε-Κεγάλλα, Ιατροῦ. Γ΄. ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ. [64]. Λαρυγγίτις ὕμενογόνος, — τραχειοτομία, — γασίς, ἐν ᾧ καὶ περὶ τραχειοτομίας, ὑφ' ἱστορικῆν ἔποψιν, καὶ τῆς πρὸς αὐτὴν ἀπλουστεράς χειρουργικῆς μεθόδου ὑπὸ Θ. Ἀρσταίου, ἐκτάκτου καθηγητοῦ τῆς Χειρουργικῆς. [Σ. καὶ τ.]. Δ΄. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ. 72.

Περὶ δύο νέων ἰωδοδύχων σκευασμάτων, ὧν σκοπιμώτερα ἢ θεραπευτικῆ χρήσις ὑπὸ Σ. Λάνδερερ. — 73. Περὶ τῶν φύλλων τοῦ κίκουος ὡς γαλακταγωγῶ μέσον ὑπὸ Σ. Λάνδερερ. — 74. Περὶ νέων τινῶν ἐπισπαστικῶν ὑπὸ Σ. Λάνδερερ. Β΄. ΠΟΙΚΙΛΑ. [50]. Περὶ διαδόσεως τῆς σφιλλίδος διὰ τοῦ θαλασσιασμοῦ (Vas-cinatiois). [Σ. ζ τ.]. — 75. Περὶ τῆς διαγνώσεως τοῦ γένους τοῦ ἐμβρύου.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ.

[63.] Περὶ ἐμμήνων ὑπὸ φυσιολογικῆν καὶ νοσολογικῆν ἔποψιν.

[Συνέχεια.]

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ὅμως τῆς μεγάλης φυσιολογικῆς ἀληθείας, ὅτι εἰς σύστημά τι τῶν συσσελλομένων ἰσῶν τῆς ζωικῆς οἰκονομίας πρόσσειν ἢ ἰδιότης τοῦ μεθιδεσθαι εἰς συστολὰς τῆ ἐπιδράσει τοῦ θερμογόνου, — μετὰ ταύτην, λέγομεν, τὴν (ἐκ τῶν πειραματικῶν ἡμῶν ἐρευνῶν προελθοῦσαν) φυσιολογικὴν ἀνακάλυψιν, προσηγέμετο τῆ ἐπιστήμῃ τὸ πρὸς εὐχερῆ ἐξήγησιν τοῦ φυσιολογικοῦ σκοπομένου τῆς ἐπιμηνίου υπεραιμίας τῆς μήτρας ἀπαιτούμενον πραγματικὸν δεδομένον. Ἦδη γινώσκομεν λοιπὸν,

α΄. Ὅτι ἡ μήτρα, οὔσα ὄργανον ἐκ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν τάξιν τῶν θερμοσυστάτων ὀργάνων (κατὰ τὴν ἡμετέραν φυσιολογικὴν διαίτησιν (ΙΠΠΟΚΡ. ΤΟΜ. Β΄. ΤΕΥΧ. ΙΑ΄.)

πάντων τῶν ζωικῶς συσσελλομένων ἰσῶν), εἶναι ἴλιαν εὐαίσθητος καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ἐλαχίστας μεταβολὰς τῶν περὶ αὐτὴν θερμικῶν συνθηκῶν.

β΄. Ὅτι (κατὰ τὴν ἐκ τῶν προτέρων διαγόμευσιν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τὰς θερμομετρικὰς ἐρεῦνας τοῦ *Fritike*) ἡ κατὰ τὴν μήτραν ἐπιμηνίος υπεραιμία συνεπάγεται ἀύξησιν τῆς ἐν τῇ μήτρᾳ θερμοκρασίας.

γ΄. Ὅτι κατὰ τὸ τέρμα τῆς ἐγκυμοσύνης τὸ κύημα, τελειούμενον, ἀποβαίνει καὶ αὐτὸ ἐστὶ θερμογόνου, ἄτε αὐτοπαστάτου ἢ δὴ γενομένης τῆς ἐν αὐτῷ διαθρεπτικῆς διεργασίας.

δ΄. Ὅτι ἡ ἐγκυμοσύνη δὲν ἀποκλείει τὴν ἐπιμηνίον υπεραιμίαν τῆς μήτρας, ἐπομένως οὐδὲ τὴν ἐπιμηνίον ἐξαρσιν τοῦ κατ' αὐτὴν θερμογόνου.

ε΄. Ὅτι αἱ εἰς τὸν κολεῶν τῆς ἐγκύμονος γυναικὸς εἰσαντλήσεις (*Douches*) θερμοῦ ὕδατος προκαλοῦνται τὸν τοκετὸν (*Kiwiisch*).

ζ΄. Ὅτι αἱ ἐκτρώσεις συμβαίνουσιν, ὡς ἐπὶ τὰ

πολύ, κατὰ τὴν ἐπιμήνιον ἐποχὴν καὶ ὅταν ἐπι-
τὰ ἔμμηνα διαλείπωσιν ἐντελῶς δι' ὄλου τοῦ χρό-
νου τῆς ἐγκυμοσύνης.

ἢ. Ὅτι ἀκριβῶς συμπίπτει ἡ ἀρχὴ τοῦ τοκε-
τοῦ καὶ τὸ τέρμα τῆς ἐνάτης (ἀπὸ τῆς ἀρχῆς
τῆς κύσεως) ἐμμηνίου περιόδου.

Γινώσκοντες πάντα ταῦτα (*), κατανοοῦμεν, ὅτι
ἡ μόνη ἐπὶ πραγματικῶν δεδομένων θεσθικὰ ἐκ
τῶν ἀχαι τοῦδε ἐξεννηγεμένων γνωμῶν περὶ τοῦ
φυσιολογικοῦ σκοπομένου τῆς ἐπιμήνιου ὑπεραιμίας
τῆς μήτρας, εἶναι, ὅτι, ἐπανήκουσα κατὰ τὸ τέρμα
τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ ἐξαίρουσα τὰς θερμικὰς συν-
θήκας, ἐν αἷς ἡ μήτρα, μεθίστησιν αὐτὴν διὰ τῆς
ἐξάρσεως ταύτης τῆς περὶ αὐτὴν θερμοκρασίας εἰς
συστολὰς καὶ οὕτω δίδωσι τὴν πρώτην ὄθησιν
πρὸς τὸν τοκετόν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ φυσιολογικοῦ, ἢ, ἐπι-
φυλακτικώτερον εἰπεῖν, περὶ ἐνός τῶν φυσιολογι-
κῶν σκοπομένων (ἐν ταῦτα εἰσι πλείονα τοῦ ἐνός)
τῆς ἐπιμήνιου ὑπεραιμίας τῶν γεννητικῶν ὀργά-
νων τῆς γυναικός.

Τὴν ἐπιμήνιον ὑπεραιμίαν τῶν γεννητικῶν ὀρ-

γάνων τῆς γυναικός καὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν ῥύσιν αἵ-
ματος ἐθεώρησαν τινὲς τῶν πρὸ ἡμῶν φυσιολόγων
ὡς τὸ ἀνάλογον τῷ γενετησίῳ ἡμέρῳ (τῇ σκίζῃ, ἢ
τῷ φιλοτήσιῳ ὀργασμῷ) τῶν μαστοφόρων. Κατὰ
τὴν δοξασίαν λοιπὸν ταύτην ἡ γυνὴ στρηγιά, ἢ
σκιζῆ κατὰ πᾶσαν τετάρτην ἐβδομάδα καθ' οἴ-
ανδῆποτε τῶν ἡρῶν τοῦ ἔτους. Μπολονότι δὲ ὁ
τρόπος οὗτος τοῦ θεωρεῖν τὴν ἐμμηνον ῥύσιν ἀπ-
εδείχθη κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ὡς κατ'
οὐσίαν ὀρθός, ὑπάρχουσι ὅμως καὶ οὐσιώδεις δια-
φοραὶ μετὰ τῶν δύο τούτων φαινομένων. Ἡ οὐ-
σιωδεστέρα τῶν διαφορῶν τούτων εἶναι τὸ ὅτι,
ἐνῶ δ τῶν μαστοφόρων ὀργασμὸς πρὸς γενετήσιον
μῆξιν φθάνει εἰς τὸ ἑπακρον τῆς σφοδρότητας αὐ-
τοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς σκίζῆς, τούναντιον ἡ γυ-
νὴ ἔχει ἥμισυ ἀφροδισιαστικῶς ἐν καιρῷ τῆς ἐμ-
μήνου αὐτῆς ῥύσεως. Κατὰ τινὰς ἡ γυνὴ διάκει-
ται ἐν ἠξυμένῳ ὀργασμῷ πρὸς γενετήσιον προσ-
ομιλίαν, μόνον ἐπὶ θραχὺ, ἀφοῦ ἐκλείψει καὶ αὐ-
τὸ τὸ τελευταῖον σημεῖον τῆς ἐπιμήνιου ῥύσεως.

Αἱ νεώτεροι βιολογικαὶ ἐρευναι ἐδίδαξαν, ὅτι
αἱ κυριώτεροι τῶν ἐν καιρῷ τῆς σκίζῆς τῶν μα-

» ναϊκῆς] ἢ τοῖσι παιδίοισι τοῦ χρόνου τὸ ἕστατον, ὅταν
» ἦδη ἀδρὸν ἔη, τὴν τροφὴν σπανιώτερον παρέχουσαι,
» ποιοῦσιν ἀσκαρίζειν καὶ πρόσθεν τῶν δέκα μηνῶν
» ἐξέλθειν ἐπέγεισθαι. — « Ἰπποκράτους τῆς τροφῆς,
» ἐξέρχεται τὸ ἔμβρυον. — « Ὅσῳταν ἐπιλείπη ἡ τροφή
» τῷ νεοσσῷ ἐν τοῦ ὄσῳ, οὐκ ἔχων ἀριέουσαν, ἀφ' ἧς
» ζήσεται, κινέεται ἰσχυρῶς ἐν τῷ ὄσῳ, ζητέων τροφὴν
» πλείονα καὶ οἱ ὕμνες περιρρέγγονται. Ὅσῳ
» δὲ καὶ τὸ παιδίον, ὁκόταν ἀξυθῆ, οὐκέτι δύναται ἡ
» μήτηρ τροφὴν παρέχειν ἀρκέουσαν ζήτεον αὐτῷ πλείω
» τροφὴν τῆς παριούσης τὸ ἔμβρυον, ἀσκαρίζον, βήγνυσι
» τοὺς ὕμνας καὶ, λυθὲν τοῦ δεσμοῦ, χωρεῖ ὁμοῦ
» ἔξω. Κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ τοῖσι κήνεσι
» καὶ τοῖσι θηρίοισι ὁ τόκος παραγίνεται ἐν χρόνῳ,
» ἢ ἕκαστον τίεται, οὐ μακρότερον. » Ὁ Ἀριστοτέ-
» λης ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν τοῦ τοκετοῦ εἰς τὴν φθινύθη-
» σιν (obliteration) τῶν ὀμφαλικῶν φλεβῶν. « Καλῶς
» δὲ διώρισται, λέγει, τοῖς χρόνοις καὶ ἡ γένεσις ἡ
» τῶν ζώων ὅταν γὰρ διὰ τὸ μέγεθος μηκέτι ἱκανὴ ἦ
» τῷ κοσμένῳ ἢ διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ τροφή, ἀλλὰ τὸ γά-
» λα γίνεται χρῆσιμον πρὸς τὴν γινομένην (ι) τροφήν,
» καὶ οὐκ εἰσιούσης διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ τροφῆς, συμπι-
» πτούσιν αἱ φλέβαι, περὶ ἃς ὁ καλούμενος
» ὀμφαλικὸς ἐστὶ χιτῶν καὶ διὰ ταῦτα καὶ τότε
» συμβαίνει ὄρασις ἢ ἐξοδος. » Ὁ Bohn, ὁ Delin-
» court, ὁ Petit καὶ ὁ Fontegni ἐνέμεινον ἐν τῇ
» ἀρχῇ τῆς ἱπποκρατικῆς θεωρίας, ἀποποιήσαντες μόνον
» αὐτὴν. Καὶ ὁ μὲν Bohn, ἐθεώρει τὴν πρὸς ἀνα-
» πνοὴν ἀνάγκην ὡς τὸ ἐκείγον τὸ ἔμβρυον ἵνα ἐξέλθῃ
» τῆς κοιλίας τῆς μήτρας· ὁ δὲ Delincourt τὸ ἄλλο,
» δ ἐπὶ ἐργάζονται εἰς τὸ ἔμβρυον τὰ ἐν τῇ αὐροδό-
» χῳ χύσει· καὶ τοῖς ἐντέροις αὐτοῦ συναγόμενα ὄρα καὶ

στοφόρων ἐν τοῖς γεννητικοῖς ὀργάνοις γινομένων
διεργασιῶν διενεργοῦνται ἐν ταῖς ὠοθήκαις, ὅτι ἡ
προελευσις τῶν ὠαρίων ἀπὸ τῶν γρααφιανῶν καλυ-
κίων (Folliculorum graafianorum) αὐτῶν δὲν γί-
νεται τῇ ἐπιδράσει τοῦ σπέρματος καὶ ὅτι, ἐπομέ-
νως, τὸ μετὰ τὴν προέλευσιν τοῦ ὠαρίου ἀπὸ
τοῦ καλυκίου αὐτοῦ ἀπολειπόμενον μῆλιον, οἷα
δὴ λέγεται, σωμάτιον (Corpus luteum) δὲν εἶ-
ναι ἀσφαλὲς σημεῖον τοῦ ὅτι ἐγένετο ἡδὴ ἡ γονι-
μοποίησις. Ἐπειδὴ δὲ, ὡς προσέφημεν, ἡ ἐπιμήνιος
ῥύσις δύναται νὰ θεωρηθῆ μέχρι τινός ὡς τὸ ἀνά-
λογον τῷ γενετησίῳ ἡμέρῳ τῶν μαστοφόρων, ἔπε-
ται, ὅτι κατὰ τὴν ἐπιμήνιον ὑπεραιμίαν ἡ ἔδρα
τῶν κυριωτέρων διεργασιῶν εἰσὶν αἱ ὠοθήκαι καὶ
ὅτι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν καιρῷ τῆς ἐμμή-
νου ῥύσεως ἀπολύονται ἀφ' ἐνός ἢ καὶ ἀπὸ πλει-
όνων γρααφιανῶν καλυκίων ὠάρια. Καὶ τινὲς μὲν
τῶν βιοδιφῶν διαβεβαιοῦνται, ὅτι ἐν τῇ ἑτέρᾳ τῶν
ὠοθηκῶν γυναικῶν, αἰτινες ἐτελεύτησαν ἄμα τῷ
τέρματι τῆς ἐμμήνου ῥύσεως, εὔρον ἀνερωγύτα
γρααφιανὰ καλύκια, ἢ ἀρτίως ἐνεσθηκότα μῆλινα
σωμάτια. Ἄλλοι ὅμως ἀντιδιαβεβαιοῦνται ἀφ' ἐ-

τὸ μηχανῶν ὁ δὲ Petit, τὸν ἐρεθισμὸν, ὃν, ὡς ἐφρό-
νει, ἐμποεῖ εἰς τὸ ἔμβρυον τὸ ἀμνιακὸν ὑγρὸν· ὁ δὲ
Fontegni τὴν στενοχωρίαν τῆς κοιλίας τῆς μή-
τρας. Ὁ Haller ἐφρόνει, ὅτι ὁ τοκετός εἶναι πρᾶ-
ξις ἐθελουσία, ἐξαρτημένη κυρίως ἐκ τῶν συστολῶν τῶν
τε κοιλιακῶν μυῶν καὶ τοῦ διαφράγματος, καὶ πρὸς ἣν
αἱ τῆς μήτρας συστολαὶ συντελοῦσι κατὰ δεύτερον λό-
γον. Παρὰ ταύτας ἐγένοντο κατὰ καιροὺς καὶ ἄλλαι
πολλαὶ παντοειδεῖς ἀπόπειραι πρὸς ἐξήγησιν τοῦ φαινο-
μένου τούτου. Οἱ μὲν παρεδέξαντο ὡς αἴτιον τοῦ τοκε-
τοῦ τὸ βάρος τοῦ κοιλίου· οἱ δὲ τὴν μηχανικὴν διά-
τασιν, ἣν τὸ ὄσῳ, ἀξάνον, ἀπεργάζεται ἐπὶ τὸ κοσφόν
ὄργανον πέραν τῶν ὀρίων τῆς ἐλασικότητος τούτου (Mau-
ricau, Calan)· οἱ δὲ μηχανισμὸν τινὰ ἰδιάζοντα, καθ'
ὃν ἐπὶ τῆς ἐγκυμοσύνης ἐπικρατεῖ ἐν τῷ πυθμένι καὶ
τῷ σώματι τῆς μήτρας διασταλτικὴ τις ἐνέργεια, μεθε-
σταμένη αἴφνης ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ στόμιον αὐ-
τῆς, τῆς συσταλτικότητος τοῦ ὀργάνου ἐπιθεούσης, τού-
ναντιον, ἀπὸ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ στομίου ἐπὶ τὸ σῶμα
καὶ τὸν πυθμένα αὐτοῦ (Niel)· οἱ δὲ νέαν ἐνέργειαν τοῦ
ὕπογαστρικοῦ πλέγματος (Hayn, Ritgen)· οἱ δὲ τὴν
κατὰ τοὺς τελευταίους τῆς ἐγκυμοσύνης μῆνας κατὰ
μικρὸν γινομένην διάνοξιν τοῦ ἔσω στομίου τῆς μήτρας
(Kilian)· οἱ δὲ τὸν ἐρεθισμὸν, ὃν ἐργάζεται ἀπὸ τῆς
συλλήψεως αὐτοῦ τὸ ἔμβρυον, ὡς ἀλλότριον σῶμα, ἐπὶ
τὴν μήτραν (Bauchelouques)· οἱ δὲ τὸν ἐρεθισμὸν,
ὃν ἐργάζεται τὸ ἔμβρυον, τελευτούμενον, ἐπὶ τὴν μήτραν,
δι' ἣν τότε ἀποβαίνει ἀλλότριον σῶμα, ἄτι λυομένης
τῆς ἐνδοτέρας τοῦ ἔμβρου σφύσεως πρὸς τὴν μήτραν
(Naegle καὶ Joerg)· οἱ δὲ ἀνάπτυξιν τῶν μυϊκῶν
ἰνῶν (Carus)· οἱ δὲ γένεσιν νέων συμπαθητικῶν νευρι-
κῶν ἰνῶν ἐν τῇ μήτρᾳ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐγκυμοσύνης
(Remak)· οἱ δὲ τὸν πλεονασμὸν τοῦ φλεβικοῦ αἵμα-

τέρου, ὅτι ἐν τοιαύταις περιπτώσεσιν οὐδὲν ἀρ-
τίως ἀναρραγὲν καλύκιον ἠδυνήθησαν νὰ ἀνεύρω-
σι. Τινὲς τῶν φυσιολόγων δογματίζουσι, ὅτι
δύναται νὰ ἐνοσῶσιν ἐν ταῖς ὠοθήκαις μῆλινα
σωμάτια καὶ ἐκτός τοῦ καιροῦ τῆς φοιτήσεως
τῶν ἐμμήνων, ἐπὶ τε δηλονότι ἀνθρώπων κορασιῶν
καὶ ἐπὶ γυναικῶν προθεβηκυῶν ἡδὴ. Ἄλλοι δὲ,
συμβιβάζοντες τὰς ἀλλήλαις ἀντιθέτους παρατη-
ρήσεις καὶ τὰς διεστηκυίας γνώμας, παραδέχον-
ται, ὅτι ὑπάρχουσι δύο εἰδῶν μῆλινα σωμάτια,
τὰ μὲν γνήσια, τὰ δὲ νόθα, καὶ ὅτι ἐκεῖνα μὲν
παράγει ἡ ἐν καιρῷ τῆς ἐμμήνου ῥύσεως ὑπερ-
αιμία τῶν ὠοθηκῶν, ταῦτα δὲ ἄλλα τινὰ αἰτία.
Καὶ ὅτι μὲν παρὰ φύσιν διαβρεπτικαὶ συνθήκαι
ἐν ταῖς ὠοθήκαις μεταβάλλουσι τὰ γρααφιανὰ κα-
λύκια εἰς ὑδερικὰ φλυκταίνια, ἢ παράγουσι ἐξ-
ιδρώματα, ἐμπερῆ πρὸς μῆλινα σωμάτια, εἶναι
ἀναντιρρήτων. Δὲν εἶναι ὅμως ἀποδεδειγμένον, ὅτι
ἐνίστανται γνήσια μῆλινα σωμάτια ἐν ταῖς ὠοθή-
καις κορασιῶν μήπω προσήδων καὶ γυναικῶν με-
τέτι δεκτικῶν κυοφορίας.

Ἡ τακτικὴ φοίτησις τῆς ἐπιμήνιου ῥύσεως εἶναι

τος ἐν τῇ μήτρᾳ (Braun-Secouard) ἢ ἄλλοι, τέ-
λος, τὰς τροποποιήσεις τῆς ἐν τῇ μήτρᾳ κυκλοφορίας.
Καὶ ἡμεῖς μὲν ἀπεχόμεθα τῆς ἀνασκευῆς τῶν θεωριῶν
ταύτων, ἄτε μὴ ὄντος ἐνταῦθα τοῦ εἰκείου τόπου· ἀλλ'
οἱ δόντες τὰς διαφορὰς ταύτας ἐξηγήσεις συνίστησεν
ἕκαστος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θεωρίαν, μετὰ τὴν ἀνασκευὴν
τῶν προγενεστέρων.

§. 31. Ἡ εἰς τὴν μήτραν ἰδιάζουσα καὶ διὰ τῶν πει-
ραματικῶν ἡμῶν ἐρευνῶν ἀνακαλυφθεῖσα μεγίστη εὐαι-
σθησία πρὸς τὰς ἐξάρσεις τοῦ θερμογόνου καὶ αἱ θερμι-
καὶ συνθήκαι, ἐν αἷς τὸ ὄργανον τοῦτο εὐρίσκειται περὶ τὸ
τέρμα τῆς ἐγκυμοσύνης, ἐξηγουσιν ἡμῖν ἐλλόγω· καὶ εὐ-
αποδέκτως τὴν μηχανισμὸν τῆς ἀρχῆς τῶν συστολῶν
τῆς μήτρας καὶ παρέχουσι ἡμῖν θετικὰ στοιχεῖα καὶ
ἀκατάσειστον βάσιν πρὸς νέαν ἄλλο δόγμα περὶ τῆς ἀρ-
χῆς τοῦ τοκετοῦ. Οἱ τῆς ἡμετέρας δὲ νέας ταύτης
ἐξηγήσεις ὑπερμαχοῦντες λόγοι εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

§. 32. Κατὰ τὴν ἀποδρῶμην τῆς ἐγκυμοσύνης αἱ
περὶ τὴν μήτραν συνθήκαι πεφύκασι τοιαῦται, ὥστε ἀφ'
ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐμπυρεύεται μέλιων θερμότης ἐν τῇ
μήτρᾳ. Προσέτι δὲν εἶναι ψιλὴ μόνον πιθανολογία, ὅτι
ἡ ὑπεραιμία τῶν γεννητικῶν μορίων τοῦ θήλεος συνεπά-
γεται αὐξήσιν τῆς θερμοκρασίας αὐτῶν, ἀλλὰ ἀποδει-
κνύεται ἐκ τε τῆς ἐξ ὑποκειμένου αἰσθησεως καὶ ἐκ τῶν
ἀμέσων θερμομετρικῶν παρατηρήσεων (Frick). Ἦδη
ὁ Ἀριστοτέλης, καίτοι ἠγγύει τὸ θερμομέτρον, ἠ-
δυνήθη ὅμως ν' ἀνακαλύψῃ, ὅτι ἡ ἐπιμήνιος ὑπεραιμία
ἀπαυξάνει τὴν θερμότητα τῆς μήτρας· « ἡ τῶν καταμη-
» νῶν δ' ἐκκρίσις καὶ συνάθροισις, λέγει (*) ὁ μέγας φυ-
σιολόγος, ἐμπυρεύει θερμότητα ἐν τῷ μορίῳ τούτῳ
[τῇ μήτρᾳ] ».

(*) Περὶ ζώων γενέσεως, βιβλ. Β', κεφ. δ'.

συνθήκη των ὧν οὐκ άνευ πρὸς διατήρησιν τοῦ ἐν τῇ γενετησίῳ ἀκμῆ ὄντος γυναικείου ὀργανισμοῦ ἐν τῇ φυσιολογικῇ αὐτοῦ ἀκεραιότητι. Ἐάν δὲ δὲν ἐπιφανῆ κατὰ τὴν ἡβην, ἢ διαλίπη ἐκ νοσολογικῶν τινος αἰτίου κατὰ τὴν παρθετικὴν ἡλικίαν, ἢ πορεύεται ὀλιγοστῶς, προξενεῖ νοσολογικά τινα φαινόμενα, ἅτινα σημαίνονται διὰ τοῦ συλλήθδον ὀνόματος *χλωρώσεως*. Τὰ κυριώτερα τῶν τῆν νοσηρὰν ταύτην κατάστασιν συναποτελούντων συμπτωμάτων εἰσὶν ὑπόχλωρος χρῶα, κυανὰ στεφάναι περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀτονία, μελαγχολία καὶ ὑδερικά ἐξιδρώματα. Αἱ ἐν τῷ αἵματι τῶν χλωρωτικῶν γυναικῶν αἱματίδες (αἶμα «σφαίρια») εἰσὶν ὀλιγώτεραι ἢ αἱ ἐν τῷ τῶν ὑγιῶς ἔχουσῶν. Προσέτι αἱ φυσιολογικῶς ἔχουσαι γυναικες ἀποπέμπουσιν ὀλιγώτερον ἀνθρακικοῦ ὀξέως, ἢ αἱ τὴν ἔμμηνον αὐτῶν ῥύσιν μὴ θλέπουσαι χλωρωτικά. Τοῦ ἐν καιρῷ μάλιστα τῆς ἔμμηνου ῥύσεως ἀπὸ τοῦ γυναικείου ὀργανισμοῦ ἀποπεμπομένου ἀνθρακικοῦ ὀξέως τὸ πῶσον εἶναι, σχετικῶς, μείζον, ἢ τὸ τοῦ ἐκπεμπομένου μεταξὺ τῶν καιρῶν τῆς ἐπιμηνίου ῥύσεως.

Ἐάν τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἢ συμμεμυκὸς ἐκ παθολογικοῦ τινὸς αἰτίου, τὰ ἐπιμηνίον αἷμα, μὴ εὐρίσκον διέξοδον, διατείνει τὰ πλευρώματα τῆς μήτρας καὶ διευρύνει τὴν νηδὺν αὐτῆς τοσοῦτον, ὥστε τὸ ὑπογάστριον ἐξογκοῦται ὅσον γυναικὶ ὑπερδεδηκυῖα τὰ μέσα τῆς ἐγκυμοσύνης. Περιπτώσεις τοιαύτας εἶχεν ἤδη παρατηρήσει ὁ Ἰπποκράτης (ἢ ὁ συγγραφεὺς τῆς «*Περὶ παρθετίων*» Συγγραφῆς): «*Αἱ δὲ παρθένοι, λέγει, ὀκόσθισιν ὄρη ἢ γάμου παρανδρούμεναι, τοῦτο μᾶλλον πάσχουσιν ἢ ἄμα τῇ καθόδῳ τῶν ἐπιμηνίων, πρότερον οὐ μᾶλα ταῦτα κακοπαθεύουσαι. Ἵστερον γὰρ τὸ αἷμα ξυλλεῖβεται ἐς τὰς μήτρας ὡς ἀπορρέουσῶμενον, ὀκόσταν οὖν τὸ στόμα τῆς ἐξόδου μὴ εἶη ἀνεστομωμένον, τὸ δὲ αἷμα πλέον ἐπιρρέη διὰ τε σιτία καὶ τὴν αὐξίνον τοῦ σώματος, τινικαῦτα, οὐκ ἔχον τὸ αἷμα ἔκρουν, ἀναίσσει ὑπὸ πλῆθος ἐς τὴν καρδίαν καὶ ἐς τὴν διάφραξιν*». Ἐάν δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναστομώσωμεν διὰ τομῆς τὴν μήτραν, ἐξαίσσει πολὺ, μέλαν, σισηπὸς (καὶ διὰ τοῦτο κακῶδες) καὶ ρευστὸν αἷμα, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι καὶ θρομβώματα

» χωρεῖ ὀκόσταν γυνὴ πρὸς ἑαυτὴν λάβη, ἢν μέλλῃ τὸ ἔμβρυον ὑγαίνειν, εἰμὴ ἔσιν ἦσιν ἐπισημαίνει τὸν πρῶτον μῆνα ὀκόσον ὀλίγον». Καὶ ὁ Ἄριστοτέλης δὲ ἐδόξαζεν, ὅτι τὰ ἔμμηνα δυνατὸν νὰ ἐξακολουθῶσι καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἐγκυμοσύνης: «*Ὁ ὑδὲν δὲ ἄστοπον, λέγει (*), τὸ συνειληψυίαις ἔτι γίνεσθαι [τὰ καταμήνια], καὶ γὰρ ὕστερον μέχρι τινὸς φοιτᾷ*». Πολλοὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι συγγραφεῖς ἐπιμαρτυροῦσι τῇ παρατηρήσει ταύτῃ. Ἄρκουμθα δ' ἀνακρίνοντες, ἐκ πολλῶν, τὸ νεώτατον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἔργον ὁ Κύριος *E I S A C S S E R*, ὅς τις ἡσχολήθη ἰδιαίθως περὶ τοῦτο τὸ ζήτημα, ἐξήτασε πενήτην κτῆ κυούσας γυναικας, ὧν αἱ μὲν δεκαπέντε ἦσαν πρωτοκύμονες, αἱ δὲ τριακονταπέντε εἶχον τέξαι καὶ ἄλλοτε. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας τὰ ἔμμηνα ἐξηκολούθουν

ἅπαξ ἐπὶ ὀκτώ γυναικῶν,
τρὶς » δώδεκα »
τετράκις » πέντε »
πεντάκις » ἕξ »
ὀκτάκις » πέντε »
ἐννεάκις » δώδεκα »

Ἡ ἐπιμηνίος λαιπὸν ὑπεραιμία (ἦτις, κατὰ τὰς θερμομετρικὰς παρατηρήσεις τοῦ *Fritze*, τὰς ἐπικυρούσας τὴν τοῦ Ἄριστοτέλους ἐκ τῶν προτέρων διαγούρευσιν, ἐργάζεται ἐπίδοσιν τῆς θερμοκρασίας τῶν γεννητικῶν μορίων) δύναται, ἐπανερχομένη κατὰ τὴν ἐσχάτην ἀπὸ τῆς συλλήψεως ἐπιμηνίον περίοδον, νὰ ἐμποιῇ εἰς τὰς μῦθκας ἴνας τῆς μήτρας τὴν ἄμεσον διέγερσιν καὶ προκαλεῖται οὕτω τὰς συστολάς αὐτῆς.

§. 35. Ὑπὲρ τῆς δοξασίας ἡμῶν ταύτης ὑπερμαχοῦσιν

§. 33. Προσέτι ἐνῷ, ἀξάνοντος τοῦ κυήματος, ἢ ἐν αὐτῷ ὀρέφει ἐνεργεῖται δραστηριώτερον καὶ συνίστησιν οὕτω νέαν ἐστίαν θερμότητος, ἢ ἀνάπτυξις τῆς μήτρας, ἐκτείνουσα τὴν ἐπιφάνειαν, ἐφ' ἣν ἐπιδρᾷ τὸ θερμογόνον, πολλαπλασιάζει οὕτω τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ. Ἄλλως τε καὶ αἱ ἀπ' εὐθείας θερμομετρικαὶ παρατηρήσεις ἐδόξαζαν, ὅτι ἡ θερμοκρασία τῆς κυούσης μήτρας εἶναι ὑπερτέρα κατὰ 1° εἰ. τῆς πρὸ τῆς κυήσεως.

§. 34. Ἐνδιαφέρον νομίζομεν ἔτι, ἵνα διαλάβωμεν περὶ φυσιολογικῆς τινὸς ἀλθιείας, ἀξίας ἰδιαιτέρας προσοχῆς, προκειμένου περὶ ἐξετάσεως ἀπασῶν τῶν περιστάσεων, αἵτινες συντρέχουσιν ὅπως αὐξήσωσι τὴν περὶ τὴν μήτραν θερμότητα. Ἡ περιοδικὴ ὀρμιμοποίησις τῶν ὧν ἐξακολουθεῖ ἀδιαπαύτως καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἐγκυμοσύνης, ἢ δ' ἐπιμηνίος ὑπεραιμία, οὐ μόνον φαίνεται, ὡς τὰ πολλὰ, κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὴν σύλληψιν μῆνας, ἀλλὰ καὶ ἐξακολουθεῖ ὡς καὶ πρὸ αὐτῆς ἤτοι σπαυίως, ἢ ὅσον ἄλλοτε ἐνομίζετο. Ἦδη ὁ Ἰπποκράτης παρετήρησεν, ὅτι δὲν διαλείπουσιν ἀεὶ ποτε τὰ ἔμμηνα μετὰ τὴν σύλληψιν ἐδόξαζε δὲ μόνον, ὅτι τοῦτο ἀποβαίνει ἐπιβλαβὲς εἰς τοῦ ἔμβρυου τὴν ἀνάπτυξιν.

«*Ἦν γυναικί, λέγει (*), ὁ ἡμέτερος πρόγονος, ἐν γαστρὶ ἐγούσῃ, αἱ καθάρσιες πορεύονται, ἀδύνατον τὸ ἔμβρυον ὑγαίνειν*». Ἐντεῦθεν ὄθλον, ὅτι ὁ πατήρ τῆς Ἰατρικῆς ἐφρῶνει, ὅτι ἡ ἐγκυμοσύνη δὲν αποκλείει τὰ ἔμμηνα, τὰ ὅποια μάλιστα δὲν θεωρεῖται ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἔμβρυου, εἰν ταῦτα πορευθῶσι μόνον κατὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης ἀπὸ τῆς συλλήψεως ἐπιμηνίου περιόδου. Ἐχει δὲ τὸ περὶ τούτου χωρίον τοῦ Ἰπποκράτους ὡς ἑξῆς. «*Τὰ καταμήνια οὐ*

(*) Ἀφορισμ. Τόμ. Β'. ἀφορ. 6.

(*) Περὶ ζώων γενέσεως. Βιβλ. Α'. Κεφ. 10'.

ινεῖου. Ἐάν δὲ κατορθωθῇ νὰ διατηρηθῇ ἀνεστομωμένη ἡ μήτρα, ἐξακολουθεῖ τακτικῶς ἢ φοίτησις τῶν ἐμμηθῶν καὶ οἴχονται αἱ διαταραχαί, δ; συνεπάγεται τὸ ἀδιέξοδον (*Atresia*) τῆς μήτρας. Ἰνῶτε ἀναπληροῖ τὴν ἐλλείπουσαν φοίτησιν τῶν ἐμμηθῶν περιοδικῆ τις ἐκχυσις αἵματος, ὅτε μὲν ἀπὸ τῆς ῥινός, ὅτε δὲ ἀπὸ τῶν ἐρῶγγων, ὅτε δὲ ἀπὸ τοῦ στομάχου, ὅτε δὲ ἀπὸ τοῦ ἀπευθυμένου, ὅτε δὲ ἀπὸ τῶν οὐλῶν, ὅτε δὲ καὶ ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ δέρματος ἐν εἶδει αἱματῆροῦ ἰδρώτος (*ἀναπληρωτικὴ τῶν ἐμμηθῶν ἐκχυσις αἵματος* (*Menstrua denia, Menoplasia*)). Ἡ τὴν χῶραν τῆς ἐμμηθῶν ῥύσεως ὑπέχουσα αὐτὴ ἐκχυσις αἵματος ἐπῆλθεν ἐν τισὶ περιπτώσεσι μετὰ τὴν ἐκκοπὴν τῆς μήτρας. Κατὰ τὸν *Robert* οὐδὲν ἔχνος ἐμμηθῶν, οὐδὲ ἀναπληρωτικῆς αὐτῶν (ἐλλειπόντων) ἐκχυσεως αἵματος παρατηρεῖται ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἐκείνων, αἵτινες διὰ τῆς ἐκκοπῆς ἀμφοτέρων τῶν ὠθηκῶν εὐνουχίζονται (ὡς γίνεται ἐν Ἰνδικῇ). Παρατηρήθη δὲ καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων ἰατρῶν ἐν περιπτώσεσι, καθ' ἃς εἶχον ἀφαιρεθῆ, ὡς παθολογικῶς ἐξηλλουωμένοι, ἀμφοτέραι αἱ ὠθηκαί, ὅτι ἐνέλειπε πᾶν ἔχνος τῆς φοιτήσεως τῶν ἐμμηθῶν καθῶς καὶ πᾶσα ἀναπληρωτικὴ αὐτῆς ἐκχυσις αἵματος. Ὅταν ὅμως ἐλλείπη μόνῃ ἢ ἑτέρα τῶν

ἔτι δύο ἄλλαι παρατηρήσεις: πρῶτον, ὅτι αἱ ἐκτρίψεις συνθῶνουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, κατὰ τὴν ἐπιμηνίον ἐποχὴν καὶ ὅταν ἔτι τὰ ἔμμηνα διαλίπωσιν ἐντελῶς δι' ὄλου τοῦ χρόνου τῆς ἐγκυμοσύνης: δεύτερον, ὅτι ἐνῶτε καθ' ἑκάστην ἐπιμηνίον ἐποχὴν συνίεται πληθῶρα αἵματος ἐν τῇ μήτρᾳ, ἐργαζομένη μητρικὰ ἀλγη καὶ παρ' αὐταῖς ἔτι ταῖς μὴ ἐγκύοις. Ὁ Κύριος *Garus* προσέτρεψε πρῶτος τὴν προτοχὴν τῶν γυναικολόγων ἐπὶ τὴν ἀκριβῆ σύμπτωσιν τῆς τοῦ τοκετοῦ ἀρχῆς καὶ τοῦ τέρματος τῆς ἐνάτης (ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς κυήσεως) ἐμμηθῶν περιόδου, καίτοι ἠγνῶει τὴν αἰτίαν τῆς συμπτώσεως ταύτης.

§. 36. Οὐ μόνον δ' αἱ ἐκτεθεῖσαι, ἀλλὰ ἢ ἢ ἑξῆς παρατηρήσεις ὑπεραγορεύει τῆς ἡμετέρας δοξασίας, ἐμφαίνουσα, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ γενετησίου συστήματος τοῦ ἡέλεας πέφυκεν ἐν αἰτιῶδει σχέσει πρὸς τὴν θερμοκίην αὐτοῦ κατάστασιν κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις πολλῶν ἰατρῶν, ἢ κατὰ μέσον ὄρον ἡλικία, ἐν ᾗ ἐπιφαίνονται τὸ πρῶτον τὰ ἔμμηνα, εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογος τῇ κατὰ μέσον ὄρον θερμοκρασίᾳ τοῦ κλίματος. Ἰδοὺ ἡ ἀναλογία αὕτη, κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ *Marg'd'Erino*

Ἡ κατὰ μέσον ὄρον θερμοκρασία	Τόπος	Ἡ κατὰ μέσον ὄρον ἡλικία
46° 82 Φ.	Γοττγγγ,	49, 088 ἔτη,
48° 49 »	Μαγγησέρη,	45, 494 »,
51° 50 »	Παρίσιαι,	44, 965 »,
59° 60 »	Τέλων (Toulon) ἢ Μασσαλία,	44, 405 ».

Ὡς γινώσκον δὲ ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς τὰ ἔμμηνα ἐπιφαίνονται πρῶτατον, ἢ ἐν παντὶ ἄλλῳ κλίματι.

ὠθηκῶν, δὲν εἶναι ἀναγκαῖα συνέπεια τὰ ἐλλείπειν καὶ τὴν φοίτησιν τῶν ἐμμηθῶν.

Μετὰ τὰς φυσιολογικὰς ταύτας προαναμνήσεις ἐλθόμεν ἤδη ἐπὶ τὴν ἐκθεσιν τῶν περὶ τὴν ἔμμηθῶν ῥύσιν ἀνωμαλιῶν, αἵτινες τὰ μέγιστα ἐνδιαφέρουσι τῷ μετιόντι ἰατρῷ, ὅστις οὐδέποτε θέλει δυνήθῃ νὰ ἐκτιμήσῃ δεόντως τὴν νοσολογικὴν κατάστασιν τοῦ γυναικείου ὀργανισμοῦ, οὐδὲ θέλει ποτε μετ' ἐπιτυχίας ἐπιχειρήσει τῇ θεραπευτικῇ ἐπιμελείᾳ γυναικός, ἐάν μὴ πληροφορηθῇ πρῶτον ὅπως ἔχουσι τὰ κατὰ τὴν ἔμμηθῶν αὐτῆς ῥύσιν. Καὶ ὅταν μὲν τὸ πάσχον θῆλυ ἄτομον ἢ πρόσθετον, ἐπομένως ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καθ' ἣν ἐπιφαίνονται τὸ πρῶτον τὰ ἔμμηνα, δέον νὰ ἐξετάζωμεν, ἂν ἡ καθόδοσ; αὐτῶν ἐγένετο ἤδη, ἢ οὐχί. Ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ ταύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἐρευνώμεν ἅτινα εἰσὶ τὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἐμμηθῶν κωλύσαντα αἰτία καὶ ἂν ἐξ αὐτῶν τούτων μὴ προῆλθον ἅπαντα τὰ παρόντα νοσολογικὰ φαινόμενα. Ἐάν δὲ τὸ πάσχον θῆλυ ἄτομον ἔσχεν ἤδη τὴν φοίτησιν τῶν ἐμμηθῶν, πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν ἂν ἡ φυσιολογικὴ αὐτῆ διεργασία δὲν ἐπῆλθε πρόωρος, ἢ πρὸ τῆς ὥρας δὲ αὐτῆ προσεπέλευσις τῆς φοιτήσεως τῶν ἐμμηθῶν μὴ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐν αἰτιῶδει σχέσει πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν νόσον.

§. 37. Καὶ ἡ ἀνυστικότης δὲ τῆς προκλητικῆς τοῦ τοκετοῦ μεθόδου, δι' ἧς ὁ *Kiwiſch* ἐπλούτισε τὴν μαιευτικὴν, ἐηλονότι, τῆς διὰ τῶν εἰς τὸν κολεόν εἰσεντλήσεων (*douches*) θερμοῦ ὕδατος, ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἐκ τῶν πειραμάτων ἡμῶν τὸ πρῶτον γνωσθεῖσης θερμοκίης ἰδιότητος τῆς μήτρας. Ὁ Κύριος *Kiwiſch* περετήρησεν, ὅτε τὸ πρῶτον ἐγένετο χεῖρις τῆς μεθόδου αὐτοῦ, ὅτι ἐπῆλθε παραχρήμα σφοῖγος τῶν γεννητικῶν μορίων καὶ αὐξήσις τῆς θερμοκρασίας αὐτῶν, ἐκδηλουμένη διὰ τε τοῦ θερμομέτρου καὶ διὰ τοῦ ἐξ ὑποκειμένου αἰσθηματος τῆς γυναικός, βεβαιούσης, ὅτι ἡσθάνετο ὀάλλπους τινὸς καθ' ὅλον τὸ ὑπογάστριον. Ὁ τῆς μεθόδου ταύτης εὐρέτης, ὅστις οὐδ' ὑπενόει, ὅτι ἡ Φυσιολογία ἠθέλε ποτε περιποιήσι εἰς αὐτὴν τὸν χαρακτήρα μεθόδου κατ' ἐπιστήμην ἔλλογου, προέδραμεν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς Φυσιολογίας, ἦτις, εὐραῦσα καθεστῶσαν κατὰ μόνον ἐμπειρίαν τὴν μεθόδον ταύτην, περιέβαλεν αὐτὴν τὸ κύρος τοῦ ἐπιστημικοῦ λόγου. Καὶ ἄλλων δ' ἐκτριπτικῶν ἢ προκλητικῶν τοῦ τοκετοῦ μέσων δυνάμεθα ἤδη νὰ ἐξηγήσωμεν εὐχερῶς τὴν ἐνέργειαν διὰ τῶν δεδομένων, τῶν ἐκτεθειμένων ἐν τε τῷ Ἰππομνήματι ἡμῶν ταύτῳ καὶ ἐν τῷ ἑτέρῳ, ὅπερ ἔσχομεν τὴν τιμὴν νὰ προανακοινώσωμεν τῇ Ἀκαδημίᾳ ταύτῃ.

Πειραματικαὶ ἔρευναι περὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ θερμογόνου ἐπὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς τῶν ὀργάνων αὐτοκατακίεσης, ὑπὸ π. *Καλλιπογγεοῦ* ἰατροῦ, ὑπόμνημα, τυχὸν ὀρθρῶντικῆς βραβεύσεως ὑπὸ τῆς ἐν Παρίσιαις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν.

Ἐν Ἀθήναις, 1864.

ἴαν δὲ τὸ συμβουλευόμενον ἡμᾶς θῆλυ ἄτομον ἢ ἤδη ἐν τῇ ἡλικίᾳ ἐκείνῃ, καθ' ἣν συνήθως ὑπάρχει ἡ φαίτης τῶν ἐμμήνων, πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν τὰ κατὰ τὴν φυσιολογικὴν ταύτην διεργασίαν, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν ἐμμήνων καθόδου, τουτέστι ἐν τίνι ἡλικίᾳ ἦν ἡ πάσχουσα ὅτε ἔσχε τὸ πρῶτον τὴν ἐμμηνον ῥύσιν, ἐὰν ἔκτατε αὐτὴ φοιτᾷ τακτικῶς, ἐὰν ἔλτοτε διαρκῆ ἐκάστοτε ἐπὶ ἴσας τὸν ἀριθμὸν ἡμέρας καὶ πόσας, ὑποία ἡ ποσότης καὶ ἡ ποιότης τοῦ ἐπιμηνίου αἵματος καὶ ἐὰν προτρέχουσι τῆς ῥύσεως αὐτοῦ, ἢ συνοδεύωσιν αὐτὴ ἐνοχλήματά τινα ἐκ τῶν ἐν οἰκείῳ τόπῳ σεσημειωμένων.

ἴαν δὲ ἡ πάσχουσα ἢ ἤδη ἐν τῇ ἐμμήνῃ ῥύσει, πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν ἂν αὐτὴ δύναται νὰ ἔχη σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν νοσηρὰν κατάστασιν. Προσέτι δὲν πρέπει νὰ ἀμνημονήσῃ ὁ ἰατρός, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ῥύσεως τῶν ἐμμήνων ὁ ὀργανισμὸς εἶναι πολλῶ ἐυπαθέστερος πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιρροίας καὶ ὅτι διαρκούσης τῆς ῥύσεως ταύτης πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν λίαν πεφυλαγμένως κατὰ τὴν

ἐφαρμογὴν τῶν τε φαρμακευτικῶν καὶ τῶν διαιτητικῶν μέσων. Ὅσῳ δὲν ὑπάρχει κατεπίγειον κίνδυνος πρέπει, οὐ μόνον νὰ ἐλαττώμεν τὴν δόσιν τῶν πλείστων φαρμάκων ἐν καιρῷ τῶν ἐμμήνων, ἀλλὰ, ἐπὶ τῶν χρονίων νοσημάτων, καὶ νὰ διακόπτωμεν τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

Καθὼς δὲ δὲν πρέπει νὰ προβαίνομεν εἰς τὴν διαγόρευσιν τῆς διαγνώσεως καὶ τὴν θεραπευτικὴν ἡμῶν δράσιν πρὶν ἢ ἀκριβῶς ἐξετάσωμεν ὅπως ἔχουσι τὰ κατὰ τὴν φοίτησιν τῶν ἐμμήνων, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ τερῶμεν πάντας τοὺς προεκτεθειμένους κανόνας ἐπὶ πάσης νοσήσεως τοῦ γυναικείου ὀργανισμοῦ, οὕτω καὶ δὲν πρέπει πάλιν νὰ προσιστώμεν, τοῦναντίον, ἐν μονομερείᾳ τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς μόνον τὰ περὶ τὴν καταμήνιον ῥύσιν, καὶ, ἐκλαμβάνοντες ἐσπευσμένως πᾶσαν περὶ αὐτὴν ἀνωμαλίαν ὡς τὸ αἷτιον τῆς νόσου, λαμβάνωμεν ἐντεῦθεν μόνον τὰς ἐνδείξεις πρὸς τὴν θεραπευτικὴν ἡμῶν πορείαν.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια.]

ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

[2.] Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἢ συφιλιδικῶν παθήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [Συνέχεια.]

α'. Περὶ τῆς τῷ ἀρχικῷ ἀφροδισίῳ ἔλκει συνεπομένης μὴ ἰογενοῦς πρήσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων.

Ὅπως κατὰ πᾶσαν μὴ συφιλιδικὴν ἐξέλκωσιν τοῦ δέρματος, ἢ τινος τῶν βλενογόνων ὀργάνων, οὕτω καὶ κατὰ τὴν ἐξ ἀφροδισίου μολύσματος προεληλυθῆσαν, δύναται νὰ μεταστῶσιν εἰς φλεγμονὴν τὰ παρακείμενα λεμφαγωγὰ ἀγγεῖα, χωρὶς ποσῶς νὰ μεταδοθῇ εἰς αὐτὰ τὸ ἀφροδισίον μολυσματικὸν στοιχείον. Ἢ ἀπλῆ δὲ αὕτη φλεγμονὴ τῶν λεμφαγωγῶν ἀγγείων ἐπεκτείνεται εἴτα εἰς τὰς παρακείμενας λεμφικὰς ἀδένας. Προέρχεται δὲ ἡ ἐπέκτασις αὕτη τῆς φλεγμονῆς, τὸ μὲν, ἐκ τοῦ ὅτι ἡ κατὰ τὸ ἔλκος φλεγμονὴ εἶναι λίαν ἐντεταμένη, τὸ δὲ ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἔλκος εἶναι ἡδρασιμένον ἐν χωρίῳ, καθ' ὃ συμβάλλουσι σχετικῶς πλείονα λεμφαγωγὰ ἀγγεῖα. Τὰ κατὰ τὸν χαλκινὸν μάλιστα τῆς πόσεως ἔλκη συνεπάγονται ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιπλοκὴν.

Ἢ τῷ ἀρχικῷ ἀφροδισίῳ ἔλκει συνεπομένη ἀδενίτις προσεπέρχεται συνήθως κατὰ τὰς ὀκτῶ, ἢ δέκα, πρώτας ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἔλκους ἐν καιρῷ ἔτι τῆς φλεγμονικῆς περιόδου. Ἐνίοτε ὅμως ἡ ἐπιπλοκὴ αὕτη προσεπέρχεται μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς περιόδου ταύτης. Τὰ συμπτώματα, ὑφ' οἷς γίνεται ἡ προσεπέλευσις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιπλοκῆς, εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα· ὁ πάσχων αἰσθάνεται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον σφοδρὸν ἄλγος κατὰ τὴν βουβωνικὴν χώραν, ἥτις ἐξοιδαίνει, ἐνίοτε δὲ γίνεται καὶ ἐνσρευθῆς καὶ θερμότερα ἢ κατὰ φύσιν. Ἢ φλεγμονὴ αὕτη ἀποτρέχει ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν λίαν ταχέως εἰς λύσιν, ὅταν ἢ κατ' αὐτῆς ἀντιτασσόμενη θεραπεία ἢ ἡ προσέχουσα. Μόνον δὲ ὅταν τὸ πάσχον ἄτομον ἢ χιραδικὸν καὶ πρὸς ἐκπύσεις εὐεπίφορον, μεθίσταται ἡ φλεγμονὴ εἰς πύησιν, καὶ τοῦτο λίαν ταχέως (ἐν τῷ διαστήματι δέκα ἡμερῶν μέχρι δεκαπέντε). Τὸ ἀπὸ τοῦ τοιούτου δὲ ἀποστήματος ἐκβλύζον πῦον δὲν εἶναι παντάπασιν μολυσματικὸν (τουτέστι δὲν ἔχει τὴν ιδιότητα, ἐνοφθαλμιζόμενον, νὰ μεταδίδῃ τὴν συφιλιδα). Τὸ ἀπὸ τῆς μὴ ἰογενοῦς πρήσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων ἀπόστημα ἔχει προσέτι τὸ ἰδιόζον, ὅτι ἡ ἀποίλωσις τοῦ ἐκ τῆς ῥήξεως αὐτοῦ ἐλκώματος γίνεται τα-

χέως, ἐνῷ κατὰ τὴν ἰογενῆ ἀδενίτιδα συμβαίνει τὸ ἐναντίον.

β'. Περὶ τῆς τῷ ἀρχικῷ ἀφροδισίῳ ἔλκει συνεπομένης ἰογενοῦς πρήσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων.

Ἢ μορφή αὕτη εἶναι πολλῶ συνηθεστέρα. Πρέπει δὲ νὰ διαστέλλωμεν τὴν πυογόνον ἰογενῆ πρῆσιν τῶν βουβωνικῶν ἀδένων (τουτέστι ἐκείνην, καθ' ἣν, ἐξελευμένης τῆς πεπερησμένης ἀδένης, παραίγεται γνήσιον ἀφροδισίον ἔλκος) ἀπὸ τῆς ἀπύου ἢ ἀνωδύου, τουτέστι ἐκείνης, καθ' ἣν ἡ φλεγμονὴ δὲν λαμβάνει τὴν ἀποδρομὴν εἰς πύησιν. Περὶ ἐκατέρου τῶν εἰδῶν τούτων τῆς ἰογενοῦς ἀδενίτιδος λυσιτελεῖς κρίνωμεν νὰ διαλάβωμεν διὰ μακροτέρων.

1. Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἀφροδισίων κατὰ πρωτοπάθειαν ἐλκῶν πυογόνου ἰογενοῦς ἀδενίτιδος.

Κατὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φλεγμονῆς τῶν βουβωνικῶν ἀδένων μεταδίδεται, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, διὰ τῶν λεμφαγωγῶν ἀγγείων τὸ μολυσματικὸν ἔκκριμα τοῦ ἐν τοῖς γεννητικοῖς μορίοις ἔλκους εἰς τὰ τῶν παρακείμενων λεμφικῶν ἀδένων. Γίνεται δὲ, πιθανῶς, ἡ μεταγωγὴ αὕτη, κατὰ τὸν ἕτερον τῶν ἐξῆς δύο τρόπων· ὅτε μὲν εἰσκρίνεται εἰς τὰ λεμφαγωγὰ ἀγγεῖα δι' ἀναπόσεως τὸ ὀρῶδες μέρος τοῦ συφιλιδικοῦ πυώδους ἐκκρίματος τοῦ ἔλκους, ὅτε δὲ, διαβιβρωσκομένου ὑπὸ τοῦ ἔλκους σμικροῦ τινὸς λεμφικοῦ ἀκρομονίου, εἰσβάλλει ὁ συφιλιδικὸς ἴδς ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν λεμφαγωγὸν πόρον.

Ἢ πυογόνος ἰογενῆς πρῆσις τῶν βουβωνικῶν ἀδένων προσεπέρχεται ἀφοῦ παρέλθῃ μία ἐβδομάς, ἢ καὶ πλείονες, ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τοῦ ἀφροδισίου ἔλκους. Παρατηρεῖται δὲ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιπλοκὴ πολλῶ συχνότερον ἐπὶ τῶν μὴ σκληριῶντων ἀρχικῶν ἀφροδισίων ἐλκῶν, ἢ ἐπὶ τῶν σκληριῶντων. Τὰ κατὰ τὸν χαλκινὸν μάλιστα τῆς πόσεως ἔλκη συνεπάγονται τὴν ἐπιπλοκὴν ταύτην πολλῶ συχνότερα ἢ τὰ ἀλλαχοῦ τῶν γεννητικῶν μορίων.

Ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος πρῆσις τῶν βουβωνικῶν ἀδένων, ἀποτρέχει σχεδὸν πάντοτε εἰς ἐκπύησιν διακτυσκαται δὲ οὐ μόνον αὕτη ἢ ἀδὴν, ἀλλὰ καὶ ὁ περὶ αὐτὴν συνδετικὸς ἰστός, καθ' ὅσον καὶ ἡ φλεγμονικὴ διεργασία γίνεται οὐ μόνον ἐν τῇ ἀδενί αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν περιεκείμενον συνδετικὸν ἰστόν. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀφροδισίον μο-

λυσματικὸν στοιχείον μεταίγεται, ὡς εἴρηται, διὰ τῶν λεμφαγωγῶν ἀγγείων εἰς αὐτὴν τὴν ἀδένα, διὰ τοῦτο τὸ ἀπὸ ταύτης ἐκβλύζον πῦον εἶναι μᾶλλον μολυσματικόν, ἢ τὸ ἀπὸ τῶν περὶ τῆς ἀδένης προερχόμενον. Ἢ τελείωσις τοῦ ἀποστήματος γίνεται, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ἐν τῷ διαστήματι δύο ἐβδομάδων, ἐνίοτε ὅμως παρέχεται μικρότερος γρόνος μέχρις οὗ ἡ ἀπόστασις τοῦ πύου φθάσει εἰς τὸν βαθμὸν ἐκείνον τῆς τελειώσεως, καθ' ἣν γίνεται ἡ αὐτόματος ἀνάρρηξις, ἢ ἡ σχάσις τοῦ ἀποστήματος. Ἐκ τῆς αὐτομάτου δὲ, ἢ τεχνητῆς ῥήξεως παράγεται γνήσιον ἀφροδισίον (ἀδενικόν) ἔλκος, οὗ τὸ ἔκκριμα εἶναι μολυσματικόν, τουτέστι ἐνοφθαλμιζόμενον μεταδίδει τὴν συφιλιδα. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἔλκος, οὗ τὰ χεῖλη γαίνοντα ὑπονενομευμένα, θάινει λίαν βραδέως πρὸς τὴν συνούλωσιν καὶ πυορροεῖ, κατ' ἐλάχιστον μὲν χρονικὸν ὄρον, ἐπὶ ἓνα μῆνα, κατὰ μείζονα δὲ, ἐπὶ τὸν τετραπλάσιον, καὶ ἐνίοτε ἐπὶ ἔτι μακρότερον χρόνον. Ἐν τισιν, οὐχὶ σπανίως παρατηρουμένης, περιπτώσεσι πρᾶσενίσταται παρὰ τῷ πυορροῦντι ἔλκει καὶ ἑτέρα φλεγμονικὴ ἔστια, καθ' ἣν ἡ παθολογικὴ διεργασία λαμβάνει τὴν ἀποδρομὴν εἰς ἀπόστασιν πύου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δύναται νὰ ἐπεκταθῇ ἡ διαπύησις εἰς μέγιστον μέρος τοῦ συνδετικοῦ ἰστοῦ καὶ εἰς πλείους ἢ μίαν βουβωνικὴν ἀδένα. Ἐντεῦθεν δὲ σχηματίζονται κοιλώδη ἐλκώματα, ὑπὲρ τὰ ὅποια εἶναι ἐνίοτε ὑπαλειψιμένον ἀκαθὲς δέρμα ἐν εἴδει ὑπονενομευμένου ἰσθμώδους ζεύγματος καὶ ἀπὸ τῶν ὀπίων ἐνίοτε ἐκβλύζει ἰχωρῶδες ἔκκριμα.

Καὶ τὰ περὶ ὧν δὲ ὁ λόγος ἔλκη γίνονται ἐνίοτε φαγεδαϊνικά, ἢ καὶ γαγγραινώδη. Εἶναι δὲ ἀναμφισβήτητον ἤδη πραγματικὸν δεδομένον, ὅτι τὸ ἀπὸ πυογόνου ἰογενοῦς πρήσεως τῶν λεμφικῶν ἀδένων ἐνεστηκὸς ἔλκος μὲν συνεπάγεται μὲν πάντοτε καθολικὴν ἀφροδισίον διαμόλυνσιν τοῦ ὀργανισμοῦ, ἀλλὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία τῶν χαλεπωτέρων ἐπιπλοκῶν, αἵτινες ἐπισυμβαίνουσιν ἐπὶ τῶν κατὰ πρωτοπάθειαν ἀφροδισίων ἐλκῶν. Ἐνίοτε μάλιστα ἡ ἐπιπλοκὴ αὕτη εἶναι τοσοῦτον δυσανάλακτος, ὥστε ὁ πάσχων δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας κλινῆρης, ὀδυνώμενος μάλιστα ἐνίοτε ἀφορήτως. Ὡστε ἤθελεν εἰσθαι ἄπορος, τῇ ἀληθείᾳ, ἐρώτησις ὅποτέραν θεωρεῖ τις μᾶλλον χαλεπὴν ἀφροδισίαν πάθειν, τὴν πυογόνου ἰογενῆ πρῆσιν τῶν λεμφικῶν ἀδένων, ἢ τὴν καθολικὴν συφιλιδα.

2. Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἀφροδισίων κατὰ πρωτοπάθειαν ἔλκων ἀπύου (ἢ ἀνωδύνου) ἰογενοῦς ἀδενίτιδος.

Τὴν πρῆσιν ταύτην τῶν βουβωνικῶν ἀδένων χαρακτηρίζει τὸ ὅτι δὲν λαμβάνει τὴν ἀποδρομὴν εἰς ἐκπύσιν. Συνεπάγεται δὲ ἡ συφιλιδικὴ αὕτη ἀδενίτις σχεδὸν πάντοτε καθολικὴν συφιλίδα, ἧς δύναται νὰ θεωρηθῆ οἷον ἡ πρώτη ἐκδήλωσις. Καὶ τὰ ὄγκωματα δὲ ταῦτα ἐνίστανται κατὰ τὴν περιφέρειαν τῶν λεμφαγωγῶν ἐκείνων ἀγγείων, ἅτινα διήκουσιν εἰς τὸ σκληριῶν ἢ ὀπισσώδηποτε ἰογόνον ἀφροδισιον κατὰ πρωτοπάθειαν ἔλκος. Ἀνατεννομένης τῆς πεπρησμένης ἀδένης, οὐδὲν ἄλλο εὐρίσκειται ἐν αὐτῇ, ἢ μελίων τοῦ συνήθους πλήρωσις τῶν αἱμαγωγῶν ἀγγείων καὶ μεταξὺ τῶν συντιθέντων τὴν ἀδένα ἰστολογικῶν στοιχείων ἀρτιφύεις κύτταροι, ἀνήκοντες εἰς τὸν ἐν τῇ ἀδενί συνδετικὸν ἰστόν.

Κατὰ τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ἐξουδαίνουσι τὴν ἀναλγὴν ταύτην ἐξοιδήσιν πλείους ἢ μία ἀδὴν κατ' ἀμφοτέρως τὰς βουβωνικὰς χώρας, ἢ καὶ κατὰ μόνην τὴν ἐτέραν αὐτῶν. Ἐλλείπει δὲ πᾶσα τάσις πρὸς διαπύσιν. Ἐν τισιν ὅμως περιπτώσεσι περιορίζεται ἡ ἐξοιδήσις εἰς μίαν καὶ μόνην βουβωνικὴν ἀδένα. Συνήθως ἐπελκύνουσι τὴν προσοχὴν τοῦ ἰατροῦ αἱ τοιαῦται πεπρησμένοι ἀδένες κατὰ τὴν δευτέραν ἑβδομάδα ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀρχικοῦ ἀφροδισίου ἔλκος. Ἡ πρῆσις τοῦ εἶδους τούτου περιέρχεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, χωρὶς ποσῶς νὰ παρατηρηθῆ ὑπὸ τῶν πασχόντων. Ἐνίοτε ὅμως διεγείρεται ἡ προσοχὴ αὐτῶν ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ἐνοχλοῦνται κατὰ τὴν βουβωνικὴν χώραν ἐν καιρῷ τῆς θαδίσεως.

Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀδενικά ὄγκωματα, ἐφ' ἃ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, δὲν ἀπαιτεῖται τοπικὸν τι βοήθημα, μειοῦνται θραδέως καὶ κατ' ἐλάχιστον.

Ὁ Ricord ὁμιλεῖ καὶ περὶ τρίτου τινὸς εἶδους συφιλιδικῆς ἐξοιδήσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων, τῆς ὑπ' αὐτοῦ οὕτω δὴ ὀνομασθεῖσης *δισκρασιακῆς ἀφροδισίου ὄγκώσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων*. Ἀλλ' οὐδεμίαν ὑφίσταται διαφορὰ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης ἀπύου (ἢ ἀνωδύνου) πρήσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων. Ἀφ' ἐτέρου ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀναμφισβήτητον πραγματικὸν δεδομένον τὸ ὅτι ἐνίοτε κατὰ τὴν εἰσοδὴν τῆς καθολικῆς συφιλίδος ἐπαγίστανται πρωιατάτα (ἢ δὴ μεθ' ἑνα, ἢ ἕνα καὶ ἥμισυ, μῆνα ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀρχικοῦ ἀφροδισίου ἔλκος) ἐν τοῖς ὀπισθεν καὶ ἄνω τῆς τραχηλικῆς χώρας σμικρὰ, ἀναλγῆ καὶ μετακινήτὰ ὄγκωματα, ἅτινα διὰ μόνης τῆς προσεκτικῶς γινομένης ἐξε-

τάσεως ἀνευρίσκονται. Καὶ ἀλλαγῆ δὲ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν ἀγκῶνα, παρατηροῦνται ἐνίοτε τοιαῦτα πεπρησμένα ἀδένα, ἀλλ' ἀσυγκρίτως σπανιώτερον, ἢ κατὰ τὴν τραχηλικὴν χώραν.

Πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐπιπλοκῆς ταύτης ἐγένοντο ἄχρι τοῦδε αἱ ἀκόλουθοι δύο ὑποθέσεις. Τινὲς, διηλαθῆ, τῶν συφιλιδολόγων ἐθεώρησαν ὡς λίαν πιθανόν, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πρῆσις τῶν ἀδένων παράγεται, μεταγομένου τοῦ συφιλιδικοῦ ἔλκογονοῦς ἰοῦ διὰ τῶν λεμφαγωγῶν ἀγγείων ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ ἀφροδισίου ἔλκος εἰς τὰς ἀδένας. Ἄλλοι δὲ πάλιν παρεδέξαντο ὡς πιθανώτερον τὸ ὅτι ἡ πρῆσις αὕτη τῶν ἀδένων παράγεται, εἰσακρινόμενου τοῦ ἔλκογονοῦς συφιλιδικοῦ ἰοῦ εἰς τὰ κατὰ τὸ ἔλκος φλέβια καὶ οὕτω μεταγομένου διὰ τοῦ αἵματος εἰς τὰς λεμφικὰς ἀδένας. Ὅπιστέρων ὅμως τῶν ὑποθέσεων τούτων καὶ ἂν ἤθελε τις παραδεχθῆ δὲν ἤθελεν ἔχει ἐν αὐτῇ τὴν κατ' ἐπιστήμην ἐξήγησιν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πρήσεως τῶν λεμφικῶν ἀδένων, οὐδὲ τοῦ ὅτι κατὰ τὴν προσεπέλευσιν τῆς καθολικῆς συφιλίδος ἀλίσκονται ὑπὸ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος παθολογικῆς διεργασίας πρῶται αἱ κατὰ τὴν τραχηλικὴν χώραν λεμφικαὶ ἀδένες, πολλάκις δὲ ἐπιδίδουσι μεγάλως εἰς πλῆθος τὰ κατὰ τὸν τράχηλον ἀδενικά ὄγκωματα πρὶν ἢ ἀλῶσιν ὑπὸ τῆς πρήσεως (ὡς ἐν παραδειγματι) αἱ κατὰ τὴν μασχάλην ἀδένας.

Τὸ μάλιστα σπουδαῖον παθολογικὸν ζήτημα, ἂν εἴται δυνατόν νὰ συζητηθῆ συφιλιδικῆ πρῆσις βουβωνικῆς ἀδένης χωρὶς νὰ προηγηθῆ ἀρχικὸν ἀφροδισιον ἔλκος (*Bubon d'embliée*), — τὸ ζήτημα, λέγομεν, τοῦτο ἤγειρεν, ἐν Γαλλίᾳ μάλιστα, σφοδρότατην μεταξὺ τῶν συφιλιδολόγων ἔριδα. Πρὸς λύσιν τοῦ διαπορήματος τούτου, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου, ἀπαιτεῖται, θεβαίως, νὰ μὴ σκέπτηται τις μονομερῶς. Πολλοὶ τῶν δοξάζοντων, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ μεταστῆ βουβωνικὴ ἀδὴν εἰς ἀνωδυνῆ πρῆσιν χωρὶς νὰ προϋπάρξῃ ἀφροδισιον κατὰ πρωτοπάθειαν ἔλκος ἀναφέρουσι πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθότητος τοῦ δόγματός αὐτῶν τούτου καὶ περιπτώσεις, καὶ ἄς τὸ ὑπάρχον ἀφροδισιον κατὰ πρωτοπάθειαν ἔλκος ἦν ὑποκεκρυμμένον. Ἀφ' ἐτέρου ὅμως δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀδύνατος καὶ ἡ περίπτωση, καὶ ἦν ὁ συφιλιδικὸς ἴσος, ἀναποθεῖς ὑπὸ τινος τῶν λεμφαγωγῶν ἀγγείων πρὶν ἢ ἐργάσθαι ἀρχικὸν ἀφροδισιον ἔλκος καὶ ὃ ἀπετέθη χωρὶν καὶ μετενεχθεῖς εἰς τινὰ τῶν λεμφικῶν ἀδένων, ἐργάζεται ἐν αὐτῇ ἀφροδισιον κατὰ πρωτοπάθειαν ἔλκωσιν, ὅπως παράγει ταύτην καὶ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν.

Ἡ διάγνωσις εἶναι ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων εὐχερῆς, καὶ μάλιστα ὅταν συνυπάρξῃ καὶ συφιλιδικὸν κατὰ πρωτοπάθειαν ἔλκος. Ὅταν, ἐνῶ εἶναι πεπρησμένη ἡ πυορροεῖ τις τῶν βουβωνικῶν ἀδένων, δὲν φαίνεται οὐδὲν ἔλκος ἐν τοῖς γεννητικῶν μορφοῖς, τότε πρέπει νὰ παραδεχόμεθα, ὅτι ἡ προκειμένη ἀδενίτις δὲν εἶναι συφιλιδικῆς φύσεως, ἀλλ' ἢ ἐκ χοιραδώσεως, ἢ ἐξ ἀποθέσεως φυματικῆς ὕλης. Δύναται δὲ νὰ παράσῃ ἡμῖν διαγνωστικῶς πολύτιμα στοιχεῖα ἡ κρᾶσις τοῦ ἀτόμου, τὸ ἀναμνηστικὸν τῶν κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας αὐτοῦ καὶ αἱ διαιτητικαὶ συνθηκαί, ἐν αἷς ποιεῖται τὴν διαίτησιν αὐτοῦ. Ὅπισσώδηποτε ἐκ τῆς περαιτέρω πορείας τῆς παθολογικῆς διεργασίας διδασκόμεθα (ἂν, τυχόν, ἡπατήθημεν περὶ τὴν διάγνωσιν) ἂν ἡ ὑπάρχουσα βουβωνικὴ ἀδενίτις εἶναι συφιλιδικῆς φύσεως, ἢ οὐχί. Δύναται δὲ νὰ φωτίσῃ ἡμᾶς πρὸς τὴν διάγνωσιν τῆς φύσεως τῆς παθήσεως καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐνοφθαλμισμού τοῦ ἀπὸ τῆς πεπονθυίας ἀδένης ἐκβλύζοντος πύου. Ὡστε σπανίως συμβαίνει νὰ πλανηθῶμεν περὶ τὴν διάγνωσιν. Καὶ ἐὰν δὲ ποτε ἠθέλομεν περιπέσει εἰς τοιαύτην πλάνην, τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἔχη, ὑπὸ θεραπευτικὴν ἐποψιν, ἐπιβλαβῆ ἐπίρροον ἐπὶ τὴν θεραπευτικὴν ἡμῶν δρᾶσιν, ἐπειδὴ ἐπ' οὐδεμιᾶς τῶν μορφῶν τῆς πυογύνου βουβωνικῆς ἀδενίτιδος δὲν εἶναι τῶν ὧν οὐκ ἀνευ ἢ προσαγωγῆ τῶν δι' ὑδραργύρου. Ὅπως δὲ διαγορεύσωμεν ἀληθῆ πρόγνωσιν ἀπαιτεῖται κυρίως νὰ διαγινώσκωμεν τὸ ἐκάστοτε εἶδος τῆς ἀδενίτιδος. Καὶ ὅταν μὲν ἡ τῆς ἀδένης πάθησις ἢ ἀπλῆ (μὴ ἀφροδισίου φύσεως) φλεγμονή, τότε ἡ πρόγνωσις εἶναι ἀγαθὴ, ἐπειδὴ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἴασις ἐπέρχεται πολλῶν τάχων, ἢ ἐπὶ τῆς ἰογενοῦς πρήσεως τῶν ἀδένων.

Πρέπει ὅμως νὰ ἔχη τις πάντοτε κατὰ νοῦν, ὅτι πᾶσα διαπύσις τῶν ἀδένων, καὶ αὕτη ἔτι ἢ εὐήθεστερα, τείνει πρὸς τὴν χρονιότητα. Ἡ πυογύνος μάλιστα ἰογενῆς πρῆσις τῶν ἀδένων εἶναι, ὑπὸ προγνωστικὴν ἐποψιν, ἡ χειρίστη πασῶν τῶν ἀδενικῶν παθῶσεων, ἐπειδὴ ἐνδέχεται ἐνίοτε ἡ πυορροεῖα νὰ παραταθῆ ἐπὶ μήκιστον καὶ καταστήσῃ τῷ πάσχοντι ἀδύνατον ἐπὶ τὸν χρόνον τοῦτον πᾶσαν ἐκτὸς τῆς οἰκίας ἐργασίαν. Ἡ δὲ ἀπύος (ἢ ἀναλγῆς) ἰογενῆς ἀδενίτις, ὡς τοπικὴ πάθησις θεωρουμένη, εἶναι, ὑπὸ προγνωστικὴν ἐποψιν, ἐλαχίστου λόγου. Κατὰ τοῦτο ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡκίστα ἀγαθὸν προγνωστικὸν σημεῖον, ὅτι καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ κατὰ πρωτοπάθειαν ἀφροδισιον ἔλκος (σκληριῶν, ἢ μὴ) συνουλώθῃ ἤδη, δύναται νὰ ἐπακολουθήσῃ τῇ τοιαύτῃ πρῆσει τῶν λεμφικῶν

(ΙΠΠΟΚΡ. ΤΟΜ. Β'. ΤΕΤΧ. ΙΑ')

ἀδένων καθολικὴ συφιλις, ὅπερ κατ' ἀνάγκην τροποποιεῖ καὶ τὴν θεραπευτικὴν τοῦ ἰατροῦ ἐνέργειαν.

Τὸ πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἀδενίτιδος ταύτης ἀνεσιμώτερον μέσον εἶναι νὰ ἀχθῆ τὸ ἀρχικὸν ἀφροδισιον ἔλκος ὅσον οἷον τε τάχιον εἰς συνουλώσιν, ἔτι δὲ ἀπέχεται ὁ πάσχων πάσης κοπώσεως καὶ τήρη ἐν πᾶσι μετριότητα.

Περὶ τοῦ ἐπὶ τὰς πεπρησμένας βουβωνικὰς ἀδένας ἀντιτακτέου θεραπευτικοῦ μεταχειρισμοῦ ἐπεκράτει ἀνέκαθεν καὶ ἐπικρατεῖ ἔτι καὶ σήμερον μεγάλη μεταξὺ τῶν εἰδικογνωμόνων ἰατρῶν διαφωνία. Ἀπὸ τῆς δεκάτης ἔκτης ἐκατονταετηρίδος μέχρι τῶν μέσων τῆς δεκάτης ὀγδόης ἦν ἡ ἐπικρατὴς δοξασία, ὅτι ἡ ἐκπύσις τῆς πεπρησμένης βουβωνικῆς ἀδένης εἶναι ἡ ἀγαθώτερα καὶ οἷον κριτικὴ ἀποδρομὴ τῆς πρήσεως καὶ ὅτι διὰ τῆς πυορροεῖας ἀπαλλάσσεται ὁ ὄργανισμὸς τοῦ ἐν αὐτῷ συφιλιδικοῦ στοιχείου. Ἀπὸ τῆς ἰδέας δὲ ταύτης ὀρμώμενοι οἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἰατροὶ προσεπάθουν νὰ υποβοηθήσων διὰ προσφόρων (ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην) θεραπευτικῶν μέσων τὴν εἰς ἐκπύσιν ἀποδρομὴν τῆς πρήσεως.

Ἡ θεραπευτικὴ αὕτη ἀρχὴ διέμενεν ἐν ἰσχυρῷ ὡς εἰκομέν, μέχρι τῶν μέσων τῆς 14. ἐκατονταετηρίδος καὶ ἤθελε, θεβαίως, διαμένει εἰσέτι, ἐὰν οἱ κατ' αὐτὴν ἰατροῦντες δὲν ἤθελον, ὡς πολλάκις συμβαίνει, ὑπερβῆ κατὰ τὴν θεραπευτικὴν αὐτῶν δρᾶσιν τὸ μέτρον, ἐπιδιδόντες ἐκ παντός τρόπου καὶ διὰ μέσων ἐνεργεστέρων τοῦ δέοντος τὴν εἰς ἐκπύσιν ἀγωγὴν τῆς πεπρησμένης ἀδένης. Ἐκ τῶν θεραπευτικῶν τούτων ὑπερβολῶν σχῶν τὸ ἐνδόξωμον ὁ Astruc, ἐξέφηνε πρῶτος τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ μᾶλλον σύμφορος ἀποδρομὴ τῆς πρήσεως τῶν συφιλιδικῶν βουβωνικῶν ὄγκωμάτων εἶναι ἡ παλινδρομήσις. Συνεπομένως δὲ τῷ δόγματι τούτῳ προσεπάθει ἐκ παντός τρόπου (διὰ τε ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν μέσων) νὰ ἐπιφέρῃ τὴν διάλυσιν τοῦ ὄγκωματος. Τὴν θεραπευτικὴν ταύτην ἀρχὴν ἠσπᾶσαντο, μετὰ τὸν Astruc, ὁ Hunter, ὁ Swediaur, ὁ B. Bell, ὁ Girtanner, ὁ Vetter, ὁ Clossius καὶ, ἐν ἐνὶ λόγῳ, οἱ πλείστοι ἰατρικοὶ συγγραφεῖς, οἱ κατὰ τὰ τέλη τῆς πρὸ τῆς ἐνεστώσης ἐκατονταετηρίδος καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς ταύτης περὶ συφιλίδος πραγματευσάμενοι. Ὀλίγοι δὲ μόνον τινὲς, ἀλλ' ὀνομαστοὶ, συφιλιδογράφοι (ὅλον ὁ Fabre, ὁ Louchet, ὁ Metzger, ὁ Husl κ. λ.) ἀπεφάναντο, ὅτι ἡ ἀγαθώτερα τῶν ἀποδρομῶν τῆς συφιλικῆς πρήσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων εἶναι ἡ εἰς ἐκπύσιν καὶ ὅτι αἱ πρὸς διάλυσιν τῶν τοιούτων ὄγκωμάτων, μάταιαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀπόπειραι εἰσι βλαπτικαί, ἐπομένως ἀπορρίπτει. Πάντες δὲ

δὲ ἢ ἀπὸ τῆς οὕτω δὴ λεγομένης νεωτέρας Σχολῆς Γάλλοι, Ἄγγλοι καὶ Γερμανοὶ ἰατροί, ἀρχηγετούντος τοῦ *Misson*, τοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις ζητήμασι ἀξιωματικωτάτου εἰδικογνώμονος, θεωροῦσι τὴν εἰς παλινδρόμησιν ἀγωγὴν τοῦ βουβωνικοῦ ὄγκωματος ὡς τὸν ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιδιωκτέον θεραπευτικὸν σκοπὸν, χρώμενοι πρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ τοῖς ἐνεργεστέροις τῶν τοπικῶν καὶ καθολικῶν μέσων.

Ὅπως δὲ ἐπὶ τὴν βλενόρροϊαν καὶ τὸ ἀρχικὸν ἀφροδίσιον ἔλκος, οὕτω καὶ ἐπὶ τὴν συφιλιδικὴν ἀδενίτιδα ἀντιτάσσει ὁ *Misson* καὶ ἀνακηρύττει ὡς λίαν ἀνύσμιον τὴν οὕτω δὴ λεγομένην ἀποκρουστικὴν ἢ ἀποφθαρτικὴν (*absorptivam*) ἰατρειάν, συνισταμένην εἰς τὸ ὅτι ὁ πάσχων (ὅστις πρέπει νὰ ἡρεμῇ κατακεκλιμένος καὶ ἀπέχηται παντὸς ἐρεθιστικοῦ σιτίου καὶ ποτοῦ) ὑποκαθίσταται ἐπὶ ἀνιλημένως, γίνονται τοπικαὶ (κατὰ τὴν πεπρησμένην ἀδένα) καὶ καθολικαὶ ἀραιμάξεις, προσιστῶνται ἐπὶ τοῦ πεπονθότος τόπου παγερὰ ἐπιθέματα, ἐπιδρασεύεται ἡ πεπρησμένη ἀδὴν διὰ πιεστικοῦ ἐπιδέσμου καὶ, ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἢ λίαν σφοδρά, ἐκτελεῖται κατὰ τὴν φλεγμαινύσαν ἀδένα ἢ (ὑπὸ τοῦ *Gucrin* ἐπινοηθεῖσα) οὕτω δὴ λεγομένην ὑποδερμάτιον ἐλυτροτομίαν (*Debridement sous-cutané*), τούτέστιν ὁ διὰ τοῦ ἐλυτροτόμου (*Adeno-tomia*) ὑπὸ τὸ δέρμα περισχασμὸς τοῦ περὶ τὴν ἀδένα ἰνώδους εἰλήματος. Συγχρόνως δὲ δίδεται φάρμακόν τι τῶν δι' ὑδραργύρου, ἢ γίνονται ἐπαλείψεις τῆ δι' ὑδραργύρου τεφρᾶ ἀλοιφῆ κατὰ τὸν περὶ τὴν πεπρησμένην ἀδένα τόπον.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑπερβολῶν κεῖται ἡ ὄντως ὀνήσιμος καὶ ὑπὸ πάντων τῶν ἀπροκαταλήπτων ἰατρῶν προσβουμένην θεραπευτικὴ ἀρχή, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσπαθῶμεν ἐκ παντὸς τρόπου ὅπως ἐπιφέρωμεν τὴν εἰς παλινδρόμησιν, ἢ ἐκπύσιν, ἀποδρομὴν τῆς φλεγμονῆς, ἀλλὰ δεόν νὰ παραδοκῶμεν ποῦ θέλει φανῆ τείνουσα ἢ παθολογικὴ διεργασία καὶ ἐν δέοντι ὑποβοηθῶμεν θεραπευτικῶς πρὸς τὴν ἐκβασιν ταύτην.

Ἡ ἀπλὴ αὕτη θεραπευτικὴ ἀγωγή ἔχει ὡς ἔπεται. Ἄμα ἐπέλθωσι τὰ πρόδρομα σημεῖα, ἢ καὶ τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ἀδενίτιδος, ἐντελλόμεθα τῷ πάσχοντι νὰ ἡρεμῇ καὶ ἀπέχηται παντὸς ἐρεθισμοῦ σιτίου καὶ ποτοῦ, ἀπεχόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς τῆς ἐφαρμογῆς παντὸς τοπικοῦ, ἢ καθολικοῦ, μέσου πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν εἰς ἐκπύσιν, ἢ παλινδρόμησιν, ἐκβασιν τῆς φλεγμονῆς. Ἐάν προσεπέλθῃ ἄλλως σφοδρὰ κατὰ τὸν πεπονθότα τόπον, δεόν νὰ προσιστῶνται ἐπ' αὐτοῦ μαλακτικὰ καταπλάσματα (διὰ λινωσπέρμου, ἢ φύ-

λων μαλάχης, καὶ χόνδρου ἐκ βρόμης), εἰς δὲ προσπλέκομεν καὶ μικρὸν φύλλων ὑοσκυάμου.

Τοιαύτης οὐσίας τῆς θεραπείας, ἐάν ἡ πρῆσις τῆς ἀδένης τείνῃ πρὸς ἐκπύσιν, πεπαίνεται τὸ ὄγκωμα ἐν τῷ διαστήματι μιᾶς ἐβδομάδος, ἢ δύο, καὶ οὕτως ἀναρρήγνυται αὐτομάτως· ὅταν τὸ πύον ἢ ἀφροδιστικὸς ἐπιπολαιότερον, τὸ δὲ ὑπὲρ τὴν ἔμπυον ἀδένα δέρμα ἢ λεπτόν. Ὅταν δὲ ἡ ἀπόστασις τοῦ πύου γένηται εἰς βάθος, ἢ ὅταν τὸ ὑπὲρ τὸ ἀπόστημα δέρμα ἢ παχὺ, τότε πρέπει νὰ σχάζωμεν τὴν ἔμπυον ἀδένα ἅμα ἀντιληφθῶμεν κλυδαμοῦ κατ' αὐτήν. Καὶ μετὰ τὴν αὐτόματον δὲ βῆξιν, ἢ μετὰ τὴν σχάσιν τοῦ ἀποστήματος πρέπει νὰ ἐξακολουθῶμεν καταπλάσσοντες τὸν πεπονθότα τόπον μέχρις οὗ ἐκλείψῃ παντελῶς ἡ κατ' αὐτὸν σκληρία. Μετὰ ταῦτα δεόν νὰ μοτῶμεν τὸ τραῦμα διὰ μοτοῦ ξηροῦ ἢ ἀληθινοῦ δι' ἀλοιφῆς, ἐσκευασμένης δ' ἐρυθροῦ ὀξειδίου τοῦ ὑδραργύρου. Διὰ τῆς θεραπευτικῆς ταύτης ἀγωγῆς καὶ διχα ἄλλου τινὸς ἐσωτερικοῦ, ἢ ἐξωτερικοῦ, μέσου ἀγεται ἐνίοτε εἰς συνουλώσιν τὸ πυορροῦν ἔλκος ἐν οὕτω βραχεῖ διαστήματι χρόνου, ἐν ὅσῳ καὶ τὰ εὐήθη, μὴ συφιλιδικῆς φύσεως ἔλκη. Ἐν ἄλλαις ὅμως πάλιν περιπτώσεσι τὸ ἔλκος εἶναι, τούναντίον, δυσαιούλωτον καὶ πυορροεῖ ἐπὶ πολὺ ἔτι. Ἐὰν χεῖλη αὐτοῦ γίνονται ἀτόνα, ἐξαναστρέφονται (ἀντὶ νὰ συγκαθιένται) καὶ οὕτω τὸ ἔλκος φαίνεται τείνον πρὸς τὸ γενέσθαι κολπῶδες, ἢ συριγγῶδες. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰσὶν ἐνδεδειγμένοι αἱ εἰς βάθος ἐξικνούμεναι καυτηριάσεις διὰ βραπίδος χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, ἢ διὰ δυνατῆς αὐτοῦ διαλύσεως. Ἐνίοτε τὸ ἔλκος λαμβάνει τὴν ἔβιν τῶν συφιλιδικῶν (τῶν κατὰ πρωτοπάθειαν), τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ ἔκκριμα γίνεται ὀρρώδες, ἢ καὶ ἰχωρῶδες. Ἐν περιπτώσει τοιαύτῃ δυνάμεθα νὰ θεωρῶμεν ὡς βέβαιον, ὅτι τὸ ἔλκος ἢ οὐδέποτε, ἢ λίαν βράδως θέλει συνουλώσθαι αὐτομάτως. Ἐπομένως ἀπαιτεῖται νὰ ἐνεργῶμεν θεραπευτικῶς πρὸς ἐπίτευξιν τῆς συνουλώσεως. Τὸ ἀνυσιμώτερον δὲ τῶν θεραπευτικῶν βοηθημάτων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ὁ ὑδραργύρος, ἔσωθεν προσαγόμενος. Ἐπὶ τῇ χρήσει τοῦ φαρμάκου τούτου ἐπιταχύνεται ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς περιπτώσεσι ἢ πρὸς τὴν ἴασιν ἀποδρομὴ τῆς περὶ τὸ ἔλκος παθολογικῆς διεργασίας, ἐάν μὴ ἐπιφέρωσι διαγνακτικῶν τοῦ ἔλκους ἐξωτερικαὶ ἐπήρειαι, οἷον ἀήρ μὴ καθαρὸς, λίαν κακωτικὴ ἐπὶ τὰ πεπονθότα μέρη ἐνέργεια τοπικῶν μέσων κ.τ.τ. Κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον πρέπει νὰ θεραπεύονται καὶ τὰ ἀνώδυνα, ἢ νωθῆ, βουβωνικὰ ὄγκωματα. Ἐπὶ τούτων δὲ μάλιστα πρέπει νὰ

ἀπεχόμεθα πάσης βιάας θεραπευτικῆς δράσεως, γινομένης ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἐπιτύχωμεν τῆς εἰς πύσιν, ἢ παλινδρόμησιν, ἐκβάσεως τῆς φλεγμονῆς καθότι αἱ μὲν τοῦ πρῶτου σκοποῦ στοχαζόμεναι θεραπευτικαὶ ἀπόπειραι καθιστῶσι τὸ ὄγκωμα σκληρῶδες, αἱ δὲ πρὸς τὸ δεύτερον σκοποῦσαι θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα καθιστῶσι τὸ ἔλκος κακῆρας καὶ δυσαιούλωτον. Καὶ ὅταν δὲ τὸ τοιοῦτον ἀνώδυνον, ἢ νωθὸς, βουβωνικὸν πρήγμα μένῃ ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας, ἢ καὶ ἐφ' ὀλοκλήρους μῆνας, ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει (ὅπως ἐνίοτε συμβαίνει) δὲν πρέπει νὰ προβαίνωμεν εἰς οὐδεμίαν θεραπευτικὴν ἐνέργειαν. Τὸ πολὺ δύναται τις νὰ ἐπιπολέσῃ ἐπὶ τοῦ ὄγκωματος ἀπλοῦν κηρωτὸν, ἢ τὸ ἀπλοῦν διὰ λιθαργύρου ἔμπλαστον (*Empastrum diachilon*).

Καὶ ὅταν μὲν τὸ πρήγμα φανῇ τείνον εἰς παλινδρόμησιν (ὅπερ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γίνεται ὑπὸ πυρετικοῖς φαινομένοις καὶ ἀφθόνοις νυκτερινοῖς ἰδρώσει), δὲν ἐπιφανῶσι δὲ συμπτώματα καθολικῆς συφιλίδος, οὐδὲν θεραπευτικὸν μέτρον ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ λάβωμεν· ἐάν ὅμως τὸ πρήγμα ἔλθῃ εἰς ἐκπύσιν, πρέπει νὰ ἀποθεραπεύηται δι' ἀπλῆς μοτῶσεως.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι, διὰ τοῦ ἐκτεθέντος θεραπευτικοῦ συστήματος γινομένης τῆς ἰατρῆσεως τῆς ἀφροδισίου ἀδενίτιδος, αὕτη ἀποτρέχει ἐν ταῖς πλείστασι τῶν περιπτώσεων εἰς πύσιν. Ἄλλ' ἐπίσης ἀληθὲς εἶναι, ὅτι ὡσάκις ἡ φύσις αὕτη προάγει εἰς τὴν μὲν, ἢ τὴν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων δύο ἐκβάσεων, δὲν καταβιάζεται δὲ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ κατὰ τὴν ὑγιαστικὴν δρᾶσιν, ἀλλὰ μόνον ὑποβοηθεῖται, τότε ἢ κατὰ τὸ βουβωνικὸν ἀπόστημα πυορροϊκὴ διεργασία συντελεῖται πολλῶν τάχων, ἢ ὅταν ἡ θεραπευτικὴ ἡμῶν δρᾶσις τείνῃ νὰ ἐπιφέρῃ, ἢ ἀποτρέψῃ, αὐτὴν διὰ βιαίων μέσων. Ὁ ἰατρός δὲν πρέπει οὐδὲ ἐνταῦθα, νὰ ἐπιλανθάνηται τοῦ θεραπευτικοῦ ἀξιώματος *Medicus curat, Natura sanat*.

Παραβάλλοντες τὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα τῆς προσδοκητικῆς ταύτης ἰατρῆσεως πρὸς τὰ ἐπιτευχθέντα διὰ τῆς οὕτω δὴ λεγομένης ἀποκρουστικῆς, εὐρίσκομεν ὅτι, καίτοι διὰ ταύτης ἐπιδιωκόμενης τῆς εἰς παλινδρόμησιν (δι' ἐνεργεστάτης θεραπευτικῆς πολυδραστείας) ἀγωγῆς τῆς ἀδενίτιδος, αὕτη, οὐδὲν ἤττον, ἀποτρέχει εἰς πύσιν ἐν πολλῇ πλείοσι περιπτώσεσι, ἢ ὅταν θεραπεύηται ἀβιάτως καὶ προσδοκητικῶς. Ἐτι δὲ, ὅτι τὰ ἐπὶ τῇ ἀποκρουστικῇ θεραπείᾳ σχηματιζόμενα βουβωνικὰ ἀποστήματα εἰσὶ πολλῶν δυσαιούλωτα καὶ ἀπολείπουν πολλῶν συχνότερον κακοήθη καὶ δυσαιούλωτα ἔλκη, ἢ τὰ ἐπὶ τῇ ἀπλῇ θεραπείᾳ ἀφι-

στάμενα ἀποστήματα. Αἱ τῇ πεπρησμένη ἀδενί προσιστώμεναι βδέλλαι καὶ τὰ παγερὰ ἐπιθέματα ὑποστέλλουσι, τῷ ὄντι, ἐνίοτε τὴν ἔντασιν τῆς φλεγμονῆς, ἀλλ', οὐδὲν ἤττον, ἐπιφέρουσι μόνον μέχρι τινὸς τὴν παλινδρόμησιν τοῦ βουβωνικοῦ πρήσματος. Ἡ δὲ τῆς φλεγμαινούσης ἀδένης διὰ πιεστικοῦ ἐπιδέσμου ἐπίδεσις, ἣν τινες ἐκθειάζουσιν ὡς τὸ ἀσφαλέστερον μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ πρήσματος, εἶναι, οὐ μόνον καθ' ὑπερβολὴν ἀλγεινὴ, ἀλλὰ καὶ ἥμισυ βεβαία, καθότι πολλάκις μετὰ τὴν περιάρεσιν τοῦ πιεστικοῦ ἐπιδέσμου ἐπανήκει τὸ πρήγμα καὶ μεθίσταται ἐπὶ τέλους εἰς πύσιν. Ἐν ἄλλαις πάλιν περιπτώσεσι οὐδὲν ἄλλο κατορθοῦται διὰ τοῦ πιεστικοῦ ἐπιδέσμου, ἢ νὰ δοθῇ συμπεπιεσμένον σχῆμα εἰς τὸ βουβωνικὸν ὄγκωμα, νὰ σχηματισθῶσιν οὕτω συριγγῶδη κολπωμάτια ἐν τῇ ἀδενί, ἢ πάθη αὕτη ἐξαλλοκῶσιν τινα ἐκ τῶν κακοσινωτέρων.

[Ἐπεται ἡ συνέχεια.]

70. Περὶ ἐπιστάξεως.

Ἐν τῇ «*Ἰατρικῇ ἐφημερίδι Δουβλίνου*» (Τόμ. ΛΓ', Τεύχ. 65, σελ. 28—60) δημοσιεύει ὁ Ἴρλανδοῦς ἰατρός *K. Rawdon Macnamara* πλείστου λόγου ἀξίαν διατριβὴν περὶ τῆς ἐπιστάξεως. Θεωροῦντες δὲ ὡς μᾶλλον συνζῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ περιοδικοῦ τούτου συγγράμματος νὰ πραγματευθῶμεν ἐν αὐτῷ αὐτοτελῶς περὶ τοῦ ἐν λόγῳ νοσηλολογικοῦ θέματος ἐπὶ βάσει τοῖς ἀρίστοις τῶν περὶ αὐτοῦ πρὸ τοῦ εἰρημένου συγγραφῆως πραγματευομένων ἰατρῶν, παρεντιθέμενοι ἐν τῷ αἰεῖφ τόπῳ καὶ τὰς ἐν τῇ διατριβῇ τοῦ Ἴρλανδοῦ ἰατροῦ νέας ἰδέας, ἐγνωμεν διὰ ταῦτα νὰ διαλάβωμεν ἐνταῦθα πληρέστερον περὶ ἐπιστάξεως.

Ἡ ἐπίσταξις, ἢ ἡ ἀπὸ τῶν ῥινῶν ῥύσις αἵματος, (*Hemorrhagia nasium, Rhinorrhagia*) προσέρχεται, ὅτε μὲν, ἐκ τοπικῆς αἰτίας, ὅτε δὲ, ἐκ καθολικῆς. Καὶ τοπικαὶ μὲν αἰτίαι εἰσὶν ὑπεραιμία τοῦ κατὰ τὴν ῥίνα βλενογόνου ὕμενος, ἰδίως καταρροϊκὴ αὐτοῦ φλεγμονὴ, θραυρότης τῶν κατ' αὐτὸν αἱμοφόρων ἀγγείων, μάλιστα δὲ ἀπώλεια τῆς ἐλαστικότητος τῶν ἀρτηριῶν (ὅτε καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ μετὰ πολλῆς πιθανότητος ὡς πρόδρομος ἐγκεφαλικῆς ἀποπληξίας), ἐξελκώσεις, ἢ ἀγγειῶδη θλαστήματα ἐν τῷ κατὰ τὴν ῥίνα βλενογόνῳ ὕμνῳ, ἔξσις καὶ ἀπόδρυψις αὐτοῦ διὰ τῶν ὀνύχων, κραταιὸς ἐκβιασμὸς τοῦ ἀέρος διὰ τῶν ῥωθίων ἐνεκα μεγάλης πιταρμικῆς βίας κ.τ.τ. Καθολικὰ δὲ αἰτία εἰσὶ νοσηρὰ διάκρσις τοῦ αἵμα-

τος, καθ' ἣν τοῦτο εἶναι βρωδέστερον ἢ κατὰ φύσιν καὶ ἐνδεὲς ἵναι, συνορμήσεις τοῦ αἵματος πρὸς τὴν κεφαλὴν (ἐνεκὰ καρδιακῶν παθήσεων, περισφίξεως τοῦ τραχήλου [ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἡ διὰ τῶν αἰμοφόρων αὐτοῦ ἀγγείων κυκλοφορία γίνεται ἥκιστα ἐλευθέρως], καίλιακῆς πληθώρας, ἐπιστάσεως τῆς αἰμορροϊδικῆς ρύσεως, ἐπισχέσεως τῶν ἐμμήνων, κ.τ.τ.).

Κατὰ τὸν Κ. Rawdon Macnamara ἡ ἐπίσταξις ἐν ὀλίγαις τισὶ μόνον περιπτώσεσιν εἶναι ἀπότοκος τοπικοῦ αἵτιου (καὶ τότε, ἐὰν μὲν ἦ σμικρὰ, οὐδεμίας χρήζει θεραπευτικῆς ἐπιμελείας, ἐὰν δὲ ἐπίσημος, δεόν νὰ ἐπάγωμεν ἐπ' αὐτὴν τοὺς διὰ τῶν στυπτικῶν ἀνακογχυλιασμούς [δηλονότι τὰς διὰ τῶν ῥινῶν ἀνασπάσεις στυπτικῶν ρευστῶν]), ἐν δὲ ταῖς πλείστασι προέρχεται ἐξ ἀπωτέρω αἵτιων.

Ἡ διὰ τῶν ῥινῶν ἀπόλεια τοῦ αἵματος γίνεται, ὅτε μὲν, στάθην (κυρίως ἐπίσταξις, *Stillici-dium sanguinis e naribus*), ὅτε δὲ ῥόθην, ἢ ῥάθην (αἰμορροῦρα ὑπὸ τῶν ῥινῶν, *Rhinorrhagia*).

Ἡ διάγνωσις τῆς ἐπιστάξεως εἶναι εὐχερῆς ὅταν τὸ αἷμα ἔρχεται διὰ τῶν ῥινῶν. Ὄταν ὅμως τοῦτο, ἐκχεόμενον διὰ τῶν ὀπισθίων ῥινικῶν διεξόδων εἰς τὸν φάρυγγα, μετεκχῆται ἐκείθεν εἰς τὸν λάρυγγα, ἢ τὸν στόμαχον, τότε δύναται νὰ ἐκληφθῇ ἡ ἐπίσταξις ὡς ἀναφορὰ αἵματος ἀπὸ τῶν πνευμόνων, ἢ ὡς ἐματηρῆσι.

Ἐνίοτε προτρέχουσι τῆς ἐπιστάξεως πρόδρομά τινα συμπτώματα, οἷον κεφαλαλγία, αἰσθημα πίεσεως κατὰ τὴν μετωπιαίαν χώραν καὶ τὸ ἀνώτερον ὄφρυμα τῆς ὀφθαλμικῆς κόγχης, καρθάρια, σκοτοδινία, σπινθηροψία, ἐπισκότησις τῆς ὄρασεως, ἤχοι τῶν ὠτων, αἰσθημα γαργαλισμοῦ ἢ πληρώσεως καὶ ξηρασίας κατὰ τὴν ῥίνα, ἢ ῥίγος κατὰ τὴν πύλα καὶ τὰς χεῖρας. Καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν ἐπίσταται ἡ ρύσις τοῦ αἵματος ἀφ' ἑαυτῆς, μηδὲν συνεπαγομένη δυσάρεστον ἐπακόλουθον. Ἐνίοτε ὅμως ἦναι λίαν δυσεπίσχετος, ἐν τισὶ δὲ περιπτώσεσιν (ἐπὶ τῶν καθ' ἕξιν αἰμορρογικῶν, ἢ ὡν τὸ αἷμα εἶναι βρωδέστερον ἢ κατὰ φύσιν [οἷον τῶν πασχόντων στομακῶν, ἢ τυφοειδῆ πυρετῶν]) δύναται νὰ ἀποβῇ καὶ θανατηφόρος.

Ἐν τισὶ περιπτώσεσιν ἡ ἐπίσταξις ἐπιφέρει ἀνακουφίσειν (ἰδίως ὅταν ὑπεραιμῇ ὁ ἐγκέφαλος), κατὰ τὸν Κ. Hyrtl, ὡς ἐκ τῆς διὰ τοῦ τυφλοῦ τμήματος συγκοινωνίας τοῦ ἀνωτέρου ἐπιμήκου κόλπου μετὰ τῶν κατὰ τὴν ῥίνα φλεβῶν. Ἄλλ' ἢ καθ' ἕξιν σφοδρὰ ἀπὸ τῆς ῥινῆς αἰμορροῦρα εἶναι ἥκιστα ἀγαθὸν φαινόμενον.

Ὅσον περὶ τῆς θεραπείας, ὁ Κ. Rawdon γνωματεύει, πάνυ ὀρθῶς, ὅτι ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ σκέ-

πτῆται ἐκάστοτε οὐχὶ περὶ τοῦ πᾶς νὰ ἐπίσχη τὴν ἐπίσταξιν, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀν' ἑκάστη νὰ ἐπίσχη αὐτήν. Ἄντενδεδειγμένη εἶναι ἡ εἰς τὸ παραρρήμα ἐπίσχεσις καὶ ἐνδεδειγμένη μάλιστα ἡ ὑποβοήθεια τῆς ἐπιστάξεως ὅταν αὕτη εἶναι κριτικὸν φαινόμενον (ὅπως συμβαίνει κατὰ τὴν πορείαν τινῶν τῶν ὀξέων καὶ ἐγκεφαλικῆς ὑπεραιμίας ἐργαζομένων νοσημάτων), ἢ ὅταν προέρχεται ἐκ καθολικῆς πολυαιμίας, εἰς πληθώρας αἵματος κατὰ τὴν κεφαλὴν. Τούναντίον πρέπει νὰ προσπαθῶμεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἐπίσχωμεν τὴν ρύσιν τοῦ αἵματος ὅταν ἦ, οἷα δὴ λέγεται, παθητικῆ, ὅταν τὸ πλῆθος τοῦ ἤδη ἀπωλεσθέντος αἵματος ἦ λίαν ἐπίσημον, ὅταν τὸ ἐκ τῆς ἐπιστάξεως αἷμα ἦ βρωδέστερον ἢ κατὰ φύσιν (γυμνῶδες λεπτόρρευστον), ὅταν τὸ πρόσωπον τοῦ αἰμορροῦτος ἐγένετο ὠχρόν, οἱ σφυγμοὶ αὐτοῦ σμικροί, ἀσθενεῖς καὶ διαλείποντες, τὰ ἄκρα ψυχρὰ καὶ αἱ ἕψεις σκοτώδεις, ἢ ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο λειπόθυμος, ἢ αἰσθάνηται ἑαυτὸν ἐσχάτως ἡτονηκότα.

Ἐκ τῶν πρὸς ἐπίσχεσιν τῆς αἰμορροῦρας ἐν χρήσει ἐσωτερικῶν μέσων ὁ Κ. Rawdon συνίστησι τὴν θεικὴν μαγνησίαν (Zij) μετὰ βάμματος δακτυλίου καὶ κεκραμμένου θεικοῦ ὀξέος (ἀνὰ Zij πρὸς Zij ἐπιέματος ῥόδου). Λίαν ἀνύσιμον ἐπισχετικὸν μέσον εἶναι καὶ ἡ ἀποχέτευσις τοῦ αἵματος πρὸς τὰ κατώτερα τοῦ σώματος καὶ τὰς χεῖρας (δι' ἐπισπαστικῶν λουτρῶν κατὰ τοὺς πόδας ἢ τὰς χεῖρας, ἀφαιμάξεως ἀπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν ποδῶν κ.τ.τ.). Πρὸς τὰς παθητικὰς ἀπὸ τῶν ῥινῶν αἰμορροῦρας τῶν ῥαδινῶν γυναικῶν εὐρεν ὁ Κ. Rawdon ὠφελιμωτάτην τὴν ἐρυσσιβώδη ζεῖαν (ἐν δόσει 5—6 Κόκκ. κατὰ πᾶν 10^{τον} λεπτόν, ἢ κατὰ πᾶν τεταρτημόριον τῆς ὥρας). Ἐἰς τὰ ἐνεργέστερα δὲ στυπτικὰ θεωρεῖ τὸν ὀξικὸν μύλυθον μετὰ τοῦ ὀξικοῦ μορφου, ἐν διαλύσει εἰς τὸ οὕτω δὴ λεγόμενον ἀπεσταλλαγμένον ἢ καθαρὸν ὄξος (*Acolun purum s. destillatum* [μία μοῖρα συγκεντρωμένου ὄξους κεκραμμένη μετὰ πέντε μοιρῶν ἀπεσταλλαγμένου ὕδατος]), ἰδίως δὲ τῶν ὑδροχλωρικῶν ὠξειδωμένων αἰθέρων (*Liquor Ferris muratici oxydati*), μετὰ τινος τῶν Πικρῶν.

Ἐκ δὲ τῶν ἐξωτερικῶν ἰσχαίμων δεόν πρωτίστως νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ ψυχροῦ ὕδατος εἰς ἀνακογχυλιασμούς (τουτέστι διὰ τῆς ῥινῆς ἀναρροϊδῆσις), εἰς ἐπιθέματα ἐπὶ τῆς ῥινῆς, τοῦ μετώπου, τοῦ αὐχένου, ἢ καὶ τῶν γεννητικῶν μορῶν (ἐν οἷς ἐπιφέρει μεθυστέραν ὑπεραιμίαν καὶ οὕτως ἐνεργεῖ ἀποχέτευτικῶς). Ὄταν δὲ οἱ διὰ καθαρῶ ὕδατος ἀνακογχυλιασμοὶ ἀποβῶσιν ἀνωφε-

λεῖς, τότε λαμβάνομεν πρὸς αὐτοὺς ὄξος κεκραμμένον μετ' ὕδατος, ἢ ὕδατοςκευὲς διάλυμα στυπτηρίας, ἢ θεικοῦ ὠξειδωμένου αἰθέρου (*Ferris sulphurici*), ἢ ἀφέψημα τινὸς τῶν στυπτικῶν οὐσιῶν, τὸ διὰ κρεωσίου ὕδατος (Aq. Creosoti, τουτέστι κρεωσίου 3jβ μετ' ὕδατος ἀπεσταγαμένου 3xxv). Ἐνίοτε ἀποβαίνει θανασιῶς ἀνύσιμος ἡ εἰς τὸ κοῖλον τῆς ῥινῆς ἐμφύσησις λελεασμένης τραγκαλῆς, ἢ κολοφωνίας, ἢ σακχάρου, ἢ ἀραβικῆς κόμμειος, ἢ ἀμύλου. Ἐνίοτε ὅμως ἡ ἐμφύσησις αὐτὴ προξενεῖ παρμόν, ἐπαυξάνοντα τὴν ρύσιν τοῦ αἵματος. Συντελεστικὸν πρὸς τὴν ἐπίσχεσιν τοῦ αἵματος εἶναι προσέτι νὰ ἀνατίνει ὁ αἰμορροῦτος τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Ὁ λόγος δὲ τούτου εἶναι ὅτι, τῆς καρδίας δαπανώσης μέρος τῆς ἰστικῆς αὐτῆς δυνάμεως ὅπως ἐξάρη τὸ αἷμα κατὰ τὰς ἀναταμένους χεῖρας, ἐλαττοῦται ἢ δύναμις, ἐν ἣ τὸ αἷμα ὠθεῖται πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος. Καθ' ἃ δὲ ἐδίδαξε τὸν Κ. Rawdon ἡ ἰατρικὴ αὐτοῦ πείρα, ἡ ἐπὶ τοῦ αὐχένου προσβολὴ κούφου σικυῶν συμβάλλεται τὰ μέγιστα πρὸς ἐπίσχεσιν τῆς ἐπιστάξεως.

Ἐκ τῶν μέσων δ' ἐκείνων, ὧν ἡ ἐφαρμογὴ γίνεται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀφ' οὗ ἡ αἰμορροῦρα βλενογόνου ὕμενος, τὸ ἀνυσιμώτερον εἶναι κατὰ τὸν Κ. Rawdon ὕδατος (1 1/2 ℥), ἐν ᾧ διελύθη ἀνὰ ἐν Γραμμάριον εὐροσδεφίνης (Tannini), στυπτηρίας, καὶ θεικοῦ ψευδαργύρου, ἐφαρμοζόμενον εἰς ἀνακογχυλιασμούς, τουτέστιν ἀναρροϊδῆσις διὰ τῆς ῥινῆς. Τὸ μετὰ τοῦτο δὲ ἀνυσιμώτερον αἰμοστατικὸν εἶναι, κατὰ τὸν ὑμέτερον συγγραφέα, τὸ τοῦ Pagliari (σκευάζεται δὲ τοῦτο βραζομένων τεσσάρων Ὀγγιῶν βάμματος θεικοῦ, ἡμισίας. Λίτρας στυπτηρίας καὶ πέντε Λιτρῶν πηγαίου ὕδατος), ὅπερ ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ αἰμορροῦτος βλενογόνου ὕμενος δι' ἐρίου ἐμβεβεργμένου εἰς αὐτό.

Πρὸς τὰ μηχανικὰ μέσα τότε μόνον πρέπει νὰ καταφεύγωμεν, ὅταν πάντα τὰ εἰρημένα ἀποβῶσι μάταια. Κατὰ τὸν Κ. Diday εἶναι ἀριστον ἐπισχετικὸν τοῦ αἵματος μέσον φύσκη ἐξ ἐλαστικῆς κόμμειος, ἀναφυσωμένη ἀφ' οὗ εἰσάχθη εἰς τὸν ἀφ' οὗ ἡ αἰμορροῦρα ῥόθωνα. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Κ. Rawdon τὸ ἀσφαλέστερον τῶν ἰσχαίμων μηχανικῶν μέσων εἶναι ἡ βύσις (Tamponade) τοῦ κοίλου τῆς ῥινῆς διὰ τε τῶν ῥιθῶνων καὶ τῆς πρὸς τῷ φάρυγγι διεξόδου αὐτῆς (τῆ βοηθεία τοῦ βελλοκείου διαγωγέως). Συμβουλεύει δὲ ὁ Κ. Rawdon νὰ μὴ προωθῶμεν τὸν βελλοκείον διαγωγέα μέχρις οὗ τὸ ἄκρον αὐτοῦ γένηται ὀρατὸν κατὰ τὸν φάρυγγα, ἀλλὰ νὰ ἀπολύωμεν τὸν ἐλατῆρα πρὶν ἔτι τὸ ἄκρον τοῦ διαγωγέως

φανῆ, ὅπως οὕτως ὁ ἐλατῆρ μὴ προέλθῃ κατωτέρω τῆς ῥιζῆς τῆς γλώσσης, ἀλλὰ προφανῆ ὑπὲρ αὐτήν. Πρέπει δὲ νὰ γίνηται ἡ ἐξαιρέσις τῶν μὲν κατὰ τοὺς ῥιθῶνας βύσμάτων μετ' εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν, τοῦ δὲ κατὰ τὴν ὀπισθίαν διεξόδον τῆς ῥινικῆς κοιλότητος πολλῶ μετὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ, δηλονότι, ὑπὸ τῆς πύσεως γένηται εὐδιακίνητον, ἐπειδὴ, πρότερον μὲν, εἶναι λίαν δυσεξαιρέτον, βραδύτερον δὲ, δύναται ἡ ἐξαιρέσις αὐτοῦ νὰ ἐπιφέρῃ νέαν αἰμορροῦραν ἐνεκὰ τῶν ἀναδιδομένων κοκκιωδῶν σαρκοφυημάτων. Καὶ εἶναι μὲν ἡ διὰ βύσμάτων ἐμπροσθεν τε καὶ ὀπισθεν ἀπόφραξις τῶν διεξόδων τῆς ῥινικῆς κοιλότητος ἀσφαλὲς ἐπισχετικὸν τῆς αἰμορροῦρας, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου τὰ βύσματα ἐνοχλοῦσι τὰ μέγιστα τὸν αἰμορροῦτα ὡς ἐκ τῆς πίεσεως, ἢ ἐργάζονται, καὶ ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ἀναγκάζουσιν αὐτὸν νὰ ἀναπνῆ διὰ μόνου τοῦ στόματος, ἐκ τούτου δὲ ξηραίνεται καὶ γίνεται ῥηγματώδης ὁ κατ' αὐτὸ βλενογόνος ὕμην. Ἐνίοτε ἐπιφέρει τὸ κατὰ τοὺς ῥιθῶνας βύσμα ἐρυσίπελας τοῦ προσώπου, ἀλλοτε δὲ ἐφ' ἐβδομάδας ὕλας παραμένουσαν ὄζαιναν. Ὁ Κ. Colles ἔσχε ποτὲ εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσῃ περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ ἐκ πρώτης ὕψεως ἀκίνδυνος δοκοῦσα βύσις τῆς ῥινικῆς κοιλότητος ἐπέφερε τέτανον. Ὑπάρχουσι δὲ γνωσταὶ καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιβλεπε παραρρήμα θάνατος, ἀπολυθέντος τοῦ ὀπισθίου βύσματος καὶ εἰσπεσόντος εἰς τὴν τραχειάν. Πρὸς ἀποτροπὴν ὅθεν τοῦ κινδύνου τούτου δεόν νὰ διακρατηθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ Κ. Costelloe ὡς ἐγκαταλειπτέον θεωρούμενον σύστημα, καθ' ὃ τὸ ὀπισθεν βύσμα συνδέεται διὰ κραταίου νήματος, οὗ τὸ ἄκρον ἀφίεται κρεμάμενον ἔξω τοῦ στόματος.

Ἐκ τῶν προειρημένων ἐννοεῖ ἕκαστος, ὅτι, ὅπως μὴ ἐπανεέλθῃ ἡ ἐπίσταξις, δεόν νὰ αἰρῶνται τὰ ἐπενεχόντα αὐτὴν αἰτία.

Ἐν τέλει τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δημοσιεύματος προστίθησιν ὁ Κ. Rawdon, ὅτι δὲν εἶναι παντάπασιν ἀληθὲς τὸ ὑπὸ τοῦ Blumenbach, τὸ πρῶτον, ῥηθὲν (κατ' ἐκείνον δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Costelloe προσθευόμενον), ὅτι ἡ ἐπίσταξις ἰδιάζει δῆθεν εἰς μόνον τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Κ. Rawdon ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἐν Δουβλίῳ κτηνίατρος Doyle παρετήρησε πλεον ἢ ἄπαξ, ἐν ἰπποδρομίαις καὶ ἐν κυνηγεσίαις, ὅτι ἴπποι ἔσχον θανατηφόρους ἀπὸ τῶν ῥιθῶνων αἰμορροῦρας.

72. Περὶ δύο περιπτώσεων ἀταξίας περὶ τὴν κινητικὴν λειτουργίαν τῶν νεύρων (*Ataxie locomotrice*),—χρήσις τῶν ἐν Θήρᾳ σιδηρούχων αὐτοφυῶν ὑδάτων, — ἐπίσημος βελτίωσις ὑπὸ Ἰωσήφ Δε-Κιγάλλα, ἰατροῦ.

Μεταξὺ τῶν ἀσθενῶν, τῶν κατὰ τὸ θέρος τοῦτο ἐλθόντων ἐνταῦθα [εἰς Θήραν] πρὸς τὴν διὰ λουτρῶν χρήσιν τῶν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ σιδηρούχων αὐτοφυῶν ὑδάτων τῶν λεγομένων « τοῦ Vulcauu », ἀριθμοῦνται καὶ δύο τέκνα τοῦ πληρεξουσίου Κ. Κ. . . , ἐξ ὧν τὸ μὲν, κοράσιον, ἦν ἑπταετής, τὸ δὲ ἕτερον, ἄρρεν, ἑνὸς καὶ ἡμίσεως, ὡς ἔγγιστα, ἔτους. Ἀμφότερα εἰσι καλῶς διαπεπλασμένα, ἀλλ' ἀδυνατοῦ κράσεως. Καὶ τὸ μὲν πρεσβύτερον εἶναι βραχιτικῆς, τὸ δὲ ἕτερον χοιραδῶδους ἕξεως. Ἐξετάσας ἀμφότερα, εἶδον, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον, εἶχε μικρὸν τι, βραχιτικῆς φύσεως, ἐξόγκωμα κατὰ τὴν ἀριστερὰν νωτιαίαν χώραν τῆς ἄτης, ὅσης, καὶ ὅσης πλευρᾶς, ἀναφανῆν μάλιστα πρὸ ὀλίγου μηνῶν καὶ τὸ ὅποιον μὴτε ἀλγεινὸν εἶναι, μὴδὲ ἄλλως ἐνοχλεῖ τὴν μικρὰν ἀσθενῆ, μὴδὲ δυσφορίαν φέρει.

Τὸ δὲ κοράσιον ἔχει ἀναλόγως τῇ ἡλικίᾳ αὐτοῦ ἀνεπτυγμένας τὰς διανοητικὰς δυνάμεις. Δὲν παρουσιάζει δὲ οὐδὲν ἕτερον παθολογικὸν σύμπτωμα, εἰμὴ παντελῆ τῶν κάτω ἄρθρων ἀκίνησιαν καὶ ἀνικανότητα εἰς τὸ στηρίζειν ἐπ' αὐτῶν τὸ σῶμα. Ὡστε, τὸ δυστόχες, ἀδυνατεῖ νὰ ὀρθοστατήσῃ καὶ ὅταν ἔτι βοηθῆται ὑπ' ἄλλου, ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ μένῃ κλινηρῆς, ἢ καθήμενον. Βάλλω δὲ ὑπὸ τῆς πλῆθους ταύτης πρὸ τριῶν περιπέων ἑτῶν ἀφῆκε καὶ ἀνευ γνωστοῦ λόγου. Τὰ πεπονθότα αὐτοῦ ἄκρα εἶσιν ὡς καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα καλῶς διαπεπλασμένα, καὶ ἀναλόγως τῇ τε ἡλικίᾳ καὶ τῷ μεγέθει τοῦ σώματος ἀνεπτυγμένα, οὐδὲ στεροῦνται τῆς κατὰ φύσιν αἰσθητικότητος. Ἐκ μόνης δὲ τῆς ἀκινήσεως διακρίνεται ἡ κατ' αὐτὰ πάθησις. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πρεσβυτέρου παιδίου.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ νεώτερον, τοῦτο οὐδ' ἐξόγκωμα παρουσιάζει, οὐδ' ἄλλο τι παθολογικὸν σύμπτωμα, πλὴν τῆς τῶν κάτω ἰσοσφύτων ἄκρων ἀκινήσεως καὶ τῆς ἀνικανότητος εἰς τὸ στηρίζειν ἐπ' αὐτῶν τὸ σῶμα. Φαίνεται δὲ ἄλλως παιδίον; εὐτραφὲς, ζωηρὸν καὶ αὐθιγῶς ὕψους. Αἱ λοιπαὶ τοῦ ὄργανοις λειτουργίαι ἐκτελοῦνται ἅπασαι φυσιολογικῶς. Ὅσον δὲ πρὸς τὸ ἀναμνηστικὸν οὐδὲν ὑπάρχει, ἐξ' οὗ νὰ ἐγγιγῆται ἡ πάθησις. Βίσι δὲ ἀμφότεροι οἱ παῖδες οὗτοι ἀδύνατοι μὲν τὴν κρᾶσιν καὶ τὴν ἕξιν χοιραδῶδεις, οὐδὲν ὅμως ἔπαθον ποτε, οὐδὲ πάσχουσιν νῦν, σημαντικὸν νόσημα.

Ποία τις ἐστὶ λοιπὸν ἡ φύσις τῆς νόσου, ἢν οἱ παῖδες οὗτοι πάσχουσι. Καθ' ὅς ἐλάβομεν πληροφορίας παρὰ τε τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ τοῦ ἀξιοτέρου συναδέλφου ἡμῶν Κ. Κ. . . , τοῦ καὶ συγγενοῦς αὐτῶν, ἱατρικὸν συμβούλιον, συγκροτηθὲν ἐκ διαφόρων διακε-

κριμένων τῆς πρωτεύουσας ἱατρῶν, ἀπεφάνητο, ὅτι ἡ νόσος ἔχει τὴν ἕδραν αὐτῆς ἐν τῷ βραχίτῃ μυελῷ, συνίσταται δὲ εἰς χρονίαν αὐτῷ φλεγμονήν. Ἄλλοι δὲ πάλιν, τῆς πρωτεύουσας ἰσοσφύτως, ἱατροὶ ἐθεώρησαν τὴν ἀκίνησιαν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἄρθρων ὡς ἀποτέλεσμα βραχιτικῆς καχεξίας. Ἐπομένως διέταξαν, συμφωνήσαντες κατὰ τοῦτο τοῖς πρώτοις τὴν χρῆσιν, ἐσωτερικῶς μὲν σιδηρούχων καὶ τονωτικῶν φαρμάκων, ἐξωτερικῶς δὲ, ἐντρίψεις ἐξ ἀρωματικῶν μύρων, πρὸς δὲ καὶ λουτρὰ διὰ τῶν ἐν Θήρᾳ σιδηρούχων αὐτοφυῶν ὑδάτων. Ἀλλὰ ποτέρα τῶν διαγνώσεων τούτων ἐστὶν ἡ ὀρθή; Κατ' ἐμὲ κριτὴν, οὐδετέρα. *Pace multorum dicam id quod sentio.* Μὴ ὑπάρχοντος μὴτε ἄλλου, μὴδ' ἐξογκώσεως τινος, ἢ κυφώσεως κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην, οὐδ' ὀργανικῆς τινος βλάβης τῶν νευρικῶν κέντρων, οὐδὲ διαταραξίως τινος αἰσθητικῆς τῶν λοιπῶν λειτουργιῶν τοῦ ὄργανοις ἐξ ἐκείνων, αἰνῆς συνήθως παρατηροῦνται ὡς κατὰ συμπίπτειαν συμπτώματα τῶν τοιούτων φλεγμονῶν, — μὴ ὑπάρχοντος, λέγομεν, οὐδὲ νόσου τούτων, δὲν ἔχομεν οὕτως οὐδένα λόγον νὰ θεωρήσωμεν τὴν πάθησιν ὡς φλεγμονὴν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Καὶ εἶναι ἡ ἀκίνησις τῶν ἄκρων παθολογικὸν σύμπτωμα τῆς τοιαύτης φλεγμονῆς; Πολλοὺ γε καὶ δεῖ. Μήπως ἀκίνησις τῶν ἄκρων δὲν δύναται νὰ προέρχεται καὶ ἐξ ἄλλου εἴδους παθολογικῆς διεργασίας ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ; Οὐδεμία, θεβαίως, περὶ τούτου δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία. Διὰ ποῖον λοιπὸν λόγον ν' ἀποδώσωμεν μᾶλλον εἰς φλεγμονήν, οὐχὶ δὲ εἰς ἄλλου εἴδους πάθησιν καὶ ἰδίως εἰς ὑποστολὴν τῆς λειτουργικῆς δυνάμεως τοῦ νωτιαίου μυελοῦ τὴν φύσιν τῆς νόσου, ἀφοῦ μάλιστα οὐδὲν, ὡς εἴπομεν, σημεῖον ὑποστηρίζει τὴν κατὰ τὰς προκειμένας περιπτώσεις ὑπαρξίν φλεγμονῆς ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ; Ἀλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται τὸ ζήτημα μὴ ἄρα προέρχεται ἐκ βραχιτικῆς καχεξίας. Ἀλλὰ τὸ μὲν μικρότερον τῶν παιδίων τούτων οὐκ ἔστι βραχιτικῆς, ἀλλὰ χοιραδῶδους ἕξεως; ἢ τις ὅμως οὐκ ἔστι τοσοῦτον ἀνεπτυγμένη, ὥστε ν' ἀποτελέσῃ χοιραδῶδη καχεξίαν. Ἀλλὰ καὶ ταύτης ὑπατιθεμένης δὲν ἠδύνατο ἐντεῦθεν νὰ προσέλθῃ ἡ ἀκίνησις τῶν ἄκρων πρὶν ἢ προξενηθῇ παθολογικὴ ἀλλοίωσις ἐν τινὶ τῶν νευρικῶν κέντρων, τοῦθ', ὅπερ οὐδὲ ἰδίως ὑπάρχει. Τὸ δὲ πρεσβύτερον, τὸ βραχιτικὸν τὴν ἕξιν, ἐκτός τοῦ, ὡς εἴρηται, μικροῦ κατὰ τὰς τρεῖς ἀριστερὰς πλευρᾶς ἐξογκώματος, οὐδεμίαν ἄλλην κατὰ τὰ ὁσαῖ ἀνωμαλίαν παρουσιάζει, μάλιστα ἐκ τῶν δυναμένων νὰ ἐπιπερησῶσι παθολογικῶς ἐπὶ τὰ νευρικὰ κέντρα τοιαυτοτρόπως, ὡς νὰ ἐπιφέρωσι ἀκίνησιαν τῶν κάτω ἄκρων. Ἐκ πάντων λοιπῶν τῶν ἐκτεθέντων κρινόντες ἐξ ἐπαγωγῆς, μάλιστα κατὰ τὴν λεγομένην ἀρχὴν τῆς ἐξαιρέσεως (*pari voie d'excepiio*), εἰκάζομεν ἄλλοιως, ὅτι ἡ ἀμφοτέρων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος παίδων, ἡ νόσος ἐστὶν, ὡς δὴ λέγεται, ἀπλῶς θυμαϊκῆ, ἠδρασμένη ἐν τοῖς μηρικοῖς νεύροις, ἢ, κατ' ἄλλην ἑκφρασίαν, ἀπλῆ νευροπάθεια, ἢ ὑπὸ τῶν Γάλλων ἱατρῶν καλουμένη *ataxie locomotrice*. Ὡστε ἡ πρόγνωσις δὲν εἶναι λίαν κακή, ὡς ὑπὸ τῶν προρρηθέντων ἀξιοτίμων συναδέλφων προδηγορήθη. Ἀλλὰ ποῖος τις ὁ πρὸς θεραπείαν καταλλήλοτερος τρόπος; Κατ' ἐμὴν γνώμην ὁ ἐξῆς, ὅν καὶ διάγραφα κατὰ τὴν προκειμένην περίπτωσιν.

α'. Ἀκριβῆς τήρησις τῶν τῆς ὑγιεινῆς παραγγελημέ-

των, καθ' ὅσον ἰδίως ἀφορᾷ τὴν τροφήν, τὸν τόπον τῆς διαμονῆς, τὴν καθαριότητα τοῦ σώματος κ.τ.λ.

β'. Κουτήρια (ἢ διάστυρον) κατὰ τὰ νῦτα.

γ'. Ἐσωτερικῶς μὲν χρῆσις τῶν καταποσίων τοῦ *Socquet*, συσκευασμένων ἐκ νιτρικοῦ ἀργύρου, ἀμμωνιακοῦ ἔλατος καὶ ἐκχυλλίσματος γεντιανῆς.

δ'. Ἐξωτερικῶς δὲ λουτρὰ, μάλιστα χλιαρὰ, συσκευασμένα ἐξ ἀφεψήματος φύλλων καρύδας, ἢ ἀρωματικῶν καὶ σιδηρούχων ὑλῶν, ἐτι δὲ ἐντρίψεις διὰ χρυσμάτων ἐσκευασμένων ἐκ ἐκχυλλίσματος τοῦ τοξικοδένδρου καὶ αἰθερίων ἐλαίων.

ε'. Ἐπανάληψις ἐπὶ 2—3 ἔτη τῶν σιδηρούχων τῆς Θήρας λουτρῶν (*).

Ἐπίσθημεν δὲ καὶ ἐκ τῶν ὑστίρων, ὅτι ἡ διαγραφῆ-

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ.

[β1.] Λαρυγγίτις ὑμενογόνοσ, — τραχειοτομία, — ἰασίς, ἐν ᾧ καὶ περὶ τραχειοτομίας, ὑφ' ἱστορικὴν ἔποψιν, καὶ τῆς πρὸς αὐτὴν ἀπλουστερίας χειριστικῆς μεθόδου ὑπὸ Θ. Ἀρεταίου, ἐκτάκτου καθηγητοῦ τῆς Χειρουργικῆς.

[Συνέχεια καὶ τέλος.]

Ἡ τραχειοτομία, κατὰ τινὰ περικοπήν τῶν ἀρχαίων, ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου ἐν μιᾷ περιπτώσει κυνάγχης, ἐπιχειρημένης πνιγμονῆς. Τὴν τρίτην μ. χ. ἑκατονταετηρίδα ἐνήργει ταύτην ὁ Ἄντυλλος καὶ εἶτα Παῦλος ὁ Λιγυνίτης. Ὁ Ἄντυλλος περιγράφει τὴν ἐγχείρησιν ταύτην ὡδὲ πως. » Ἐπὶ μὲν τῶν συναγχικῶν ἀποδοκιμάσομεν τὴν » χειρουργίαν, ἀνωφελοῦς γενομένης τῆς διακοπῆς » ἐφ' ὧν πᾶσαι αἱ ἀρτηρίαι καὶ ὁ πνεύμων πεπόν- » θασιν. Ἐπὶ δὲ τῶν περὶ στόμα καὶ ἀνθεραῶνα τὴν » φλεγμονὴν ἐχόντων, ἢ καὶ ἀντιάδων ἐπιπομάζου- » σῶν τὸ τοῦ βρόγχου στόμα, ἀπαθοῦς μὲν οὔσης » τῆς ἀρτηρίας, εὐλογον χρῆσθαι τῇ φαρυγγοτομίᾳ » πρὸς τὸ ἐκφυγεῖν τὸν τοῦ πνιγμοῦ κίνδυνον. Ἐ- » πεῖτα ὅταν ἐν ἔργῳ ὦμεν, κατωτέρω τῆς κεφα-

(*) Εἶναι, ἀληθῶς, ἀπορίας ἕξιον, ὅτι τὰ ἀξιόλογα ταῦτα ἱατρικὰ ὑδάτα, τὰ ἐνεργούντα, οὕτως εἰπεῖν, θαυμασίας ἰάσεις πλείστον νοσημάτων, ἰδίως δὲ νευροπαθειῶν ὑποθετικῆς διαθέσεως καὶ χρονίων φλεγμονῶν, παραμελοῦνται τοσοῦτον ὑπὸ τε τῶν ἑμμενῶν ἱατρῶν καὶ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως.

Σημ. Ἰ. Δ. Κ.

σα αὕτη θεραπευτικὴ ἀγωγή ἦν ἐνδοδειγμένη, καθότι ἀφ' ἑαυτοῦ ἀμφότεροι οἱ εἰρημένιοι παῖδες ἐποίησαντο διὰ λουτρῶν χρήσιν τῶν ἐνταῦθα [ἐν Θήρᾳ] σιδηρούχων αὐτοφυῶν ὑδάτων καὶ ἀφοῦ ἐπὶ τοῦ κοραίου διετραμεν διάστυρον κατὰ τὰ νῦτα ἐπὶ πηλοῦ ἐπαισθητῆ βελτίωσις τὸ μὲν θῆλυ δύναται ἦδη, οὐ μόνον νὰ ὀρθοστατῇ, στηριζόμενον ὑπ' ἄλλου τινός, ἢ καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν ἐρειζόμενον ἐπὶ στερεοῦ τινος ἀντικειμένου (ὅπερ πρότερον δὲν ἠδύνατο οὐδαμῶς νὰ πράττῃ), ἀλλὰ καὶ δύναται ἦδη καὶ νὰ θαδίῃ θήματα τινὰ τὸ δὲ ἄρρεν, τὸ μέχρι τοῦδε εἰς μόνην τὴν χρῆσιν τῶν σιδηρούχων λουτρῶν περιορισθὲν, ἤρχισε νὰ κινή ὀλίγον τὰ μέχρι τοῦδε πάντη ἀκίνητα αὐτοῦ κατώτερα ἄκρα.

» λῆς τοῦ βρόγχου ἔσον ἀπὸ τριῶν αὐτῆς κύκλων » ἢ τεττάρων διακόψομεν μέρος τι τῆς ἀρτηρίας, » πᾶσαν γὰρ ἐπισφαλῆς διακεῖν. Ἐπιτήθειον δ' » ἐστὶ τὸ χωρίον τοῦτο διὰ τὸ ἄσαρκον εἶναι καὶ » διὰ τὸ τὰ ἀγγεῖα πόρρω τοῦ διηρημένου τόπου » τεταγμένα ἔχειν.

» Ἐνανακλάσαντες οὖν εἰς τουπίσω τὴν κεφαλὴν » τοῦ πεπονθότος, ὥστε προφανέστερον γενέσθαι τὸν » βρόγχον, ἐγκαρσίᾳ χρῆσόμεθα τῇ διαίρεσει μέ- » σσην δύο κύκλων τάσσοντες αὐτὴν, ὥστε μὴ χόν- » δρον ἀλλ' ὑμένα διακόπτεσθαι τὸν συνέχοντα » τοὺς χόνδρους. Εἰ δὲ τις δειλότερος εἴη περὶ τὸ » ἐνεργεῖν, ἀγκίστρῳ προανατείνας τὸ δέριμα δια- » ρεῖτω, ἔπειτα οὕτως αὐτῷ τῷ φάρυγγι ἐντυγ- » χάνων καὶ παραστέλλων τὰ ἀγγεῖα, εἰ ἄρα ὑπο- » πίπτει, τὴν τομὴν ἐμβαλέτω. »

Οἱ Ἕλληνες ἱατροὶ ἐνήργουν τὴν τραχειοτομίαν σπανίως, οἱ δὲ Ἄραβες, φόβῳ μὴ βλάβῃσι τὴν τραχεῖαν, οὐδὲ ὄλλως, οὕτω δὲ ἡ ἐγχείρησις αὕτη ὑπέπεσεν εἰς λήθην, μέχρις οὗ κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα *Fabricius ad Aguapendante* καὶ *Cassorius* ὁ μαθητὴς αὐτοῦ ἀνέδειξεν αὐτὴν ἐκ νέου. Τὴν ἐνήργουν δὲ εἰσάγοντες εἰς τὴν τραχεῖαν πεπλατυσμένον σωληνάριον δι' ἐγκαρσίας τομῆς, γινομένης ἐν τῷ μεταξὺ δύο κρῖνων τῆς τραχείας διαστήματι. Τὴν κάθετὸν διαίρεσιν τῶν ἀνωτέρω κρῖνων τῆς τραχείας ἐνήργησε πρῶτος ὁ Junker πρὸς ἐξαίρεσιν ἀλλοτρίου σώματος. Εἰς τὴν ὑμενογόνοσ δὲ λαρυγγίτιδα ἐσύστησε τὴν τραχειοτομίαν παρὰ τοῖς νεωτέροις πρῶτος ὁ Home (1765) καὶ Heister (1766) πρῶτος δὲ ἐνεργήσας αὐτὴν κατὰ τῆς ὑμενογόνοσ λαρυγγίτιδος μετ' ἐπιτυχίας εἶναι ὁ ἐν Λονδίῳ χειρουργὸς *John Andree* (1782). Ἀλλὰ περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἡ ἐγχείρησις αὕτη καταπολεμηθεῖσα ὑπὸ *Louis*,

van Swieten και Vicq d'Azyr και ακολουθῶν ὑπὸ Burserius, ὑπέπεσε σχεδὸν εἰς ἀχρηστίαν και μολοῦντι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνα ἐν τῷ Ναπολεοντίῳ διαγωνίῳ αὐτοῦ ὁ Garon ἠγωνίσθη γενναίως ὑπὲρ τῆς τραχειοτομίας, δὲν ἠδυνήθη ὅμως ν' ἀνακαλέσῃ αὐτὴν και αὐθις εἰς τὴν ζωὴν, διότι οἱ ἀνταγωνισταὶ αὐτοῦ Jutigné και Albers ἀνεδείχθησαν νικηταί· μόλις δὲ κατὰ τὸ 1824—26 εἰσῆλθον ἐκ νέου εἰς τὴν ἰατρικὴν ὑπὸ τοῦ Bretonneau.

Οὗτος ὑπερασπίσθη τὴν ἐγγείρησιν μετὰ τοσοῦτου ζήλου, ὥστε οἱ διασημότεροι τῶν χειρουργῶν τῆς Γαλλίας, Dupuytren, Scutellen, Voisreau, Roux, και τέλος ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Trousseau ἠκολούθησαν αὐτῷ ὁ τελευταῖος μάλιστα τούτων ἀνύψωσε τὴν κληρονομίαν τοῦ διδασκάλου ὑπὲρ πᾶσαν ἀμφιβολίαν. Καὶ ἐν Γερμανίᾳ δὲ εὗρεν ἡ τραχειοτομία τοὺς ἐκείνης θιασώτας ὡς τὸν Roser Baum, Passavant, B. Volkman, Bruns και ἄλλους, οἵτινες ἐνήργησαν αὐτὴν μετὰ τινος ἐπιτυχίας.

Ἡ ἱστορία τῆς τραχειοτομίας δεικνύει προσέτι ὅτι, πρὸ τοῦ 1824, ἦτοι πρὸ τῆς ἐν τῇ τραχείᾳ εἰσαγωγῆς εὐρέων σωληναρίων, ἐν οὐδενίᾳ σχεδὸν περιπτώσει ἐπῆλθεν ἰασις και ὅτι, και μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ 1825—1849 τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐγγείρησεως δὲν ἀπέβαινον ἰδιαζόντως εὐνοϊκὰ, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκ 40 τραχειοτομιῶν ἐνεργηθειῶν ἐν τῷ τῶν παιδῶν νοσοκομείῳ, οὐδενμία ἐπέτυχε· τὸ αὐτὸ συνέβη και μετὰ 23 χειρουργηθέντας παρὰ τοῦ Guersant· ὁ Trousseau ἐξ 146 ἐγγειροθέντων ἔσχεν ἐπιτυχίαν εἰς τὸ τεταρτημόριον περίπου τῶν ἀρρώστων και ὁ Gerdy ἐξ 6 ἐγγειροθέντων εἰς 4. Ἀπὸ τοῦ 1849 ὅμως, ἦτοι ἀπ' οὗτο ὁ Trousseau ἐπενόησε τὰ διπλᾶ σωληνάρια, ἐξ ὧν τὸ ἐν ἐγκλοεῦται ἐντὸς τοῦ ἐτέρου και δύναται συχνάκις ἐξαιρούμενον νὰ καθαρίζηται, και ὁ λαίμκος τοῦ ἀρρώστου περιτυλίσσεται μετὰ θερμὸν κάλυμμα, και τὸ τραῦμα καυτηριάζεται, τὸ δὲ ἀποπλύνειν και καθαρίζειν τὴν τραχείαν διὰ ψήκτρας ἐγκατελείφθη, ἠδῆσαν οὐσιωδῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιτυχάνουσῶν τραχειοτομιῶν. Οὕτως ἐλάθησαν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῶν παιδῶν ἐκ 466 χειρουργηθέντων οἱ 126, ἦτοι 27 0/0, εἰς τὸ νοσοκομείον τοῦ Ἀγ. Βυγένιου ἐξ 99 ἐλάθησαν τὸ 1/6, ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ πράξει τοῦ Guersant ἐξ 82 χειρουργηθέντων ἐλάθησαν 10, ἐν τῇ τοῦ Trousseau ἐκ 42 οἱ 22, ἐν τῇ τοῦ Archambault ἐκ 12 οἱ 6. Ἀνάλογα τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων ἔσχεον και οἱ Γερμανοὶ και Ἀγγλοὶ χειρουργοί.

Και τοὶ δὲ αἱ προαναμνησθεῖσαι στατιστικαὶ

ἀποφαίνονται λίαν εὐνοϊκῶς ὑπὲρ τῆς τραχειοτομίας, ὅμως τ' ἀποτελέσματα αὐτῆς θέλουσι καταστῆναι μάλλον ζωοσωτήρια, ὅταν ἐκλείψωσιν ἐκ τοῦ λαοῦ και πολλῶν ἰατρῶν αἱ προλήψεις κατὰ τῆς ἐγγείρησεως ταύτης και δὲν θεωρῶσι πλέον αὐτὴν ὡς τὸ ἔσχατον καταφύγιον ἐν τῇ ἐντελεῖ ἀποπνιγῆς, ἀλλὰ καταφεύγωσιν εἰς ταύτην πρὶν εἰσέτι ἀναφανῶσι συμπτώματα λίαν ἐπικίνδυνα διὰ τὴν ζωὴν και ἡ διὰ τοῦ ἀνδρακικοῦ ὄξεος δηλητηρίασις τοῦ αἵματος φθάσῃ τὸν ὑπέρτατον αὐτῆς βαθμῆν. Οὕτω συμβουλεύει ὁ ἰατρὸς Britton εἰς Namur νὰ ἐπιχειρῶμεν τὴν ἐγγείρησιν ὅταν ἀναφανῶσι τὰ πρότα τῆς πνιγμονῆς συμπτώματα και συχνὰ ἐπαναλαμβανόμενα ἐμετικὰ και καυτηριάσεις τοῦ λάρυγγος, μετὰ τινος ὥρας δὲν ἐπιφέρωσι ἀνακούφισιν τινα. Ὁ Pelit και ἄλλοι πιστεύουσιν ὅτι ἡ ἐγγείρησις δέον νὰ ἐνεργῆται ἄμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀσφυκτικοῦ σταδίου.

Ἡ ἐγγείρησις ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν διαφόρων ἰατρῶν κατὰ μέθοδον διάφορον και δι' ἐργαλείων διαφόρων, ἐγγένει ὅμως δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ εὐνοϊκὰ τῆς ἐγγείρησεως ἀποτελέσματα ἐξαρτῶνται ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν χειριστικὴν μέθοδον και τὰ ἐργαλεῖα ἢ ἀπὸ τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ χειρουργοῦ και τὴν κατάλληλον ἀποθεραπείαν· διὸ πᾶς ἰατρὸς ἀνάγκη νὰ ἐξασκῆται προσηκόντως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τραχειοτομίας τῶσον ἐπὶ πτωμάτων, ὅσον και ἰδίως ἐπὶ ζώντων ζώων, οἶον κυνῶν, προβάτων, κονίλων, και νὰ συνειθίσῃ νὰ μὴ ταράσσεται ὑπὸ τῆς ῥοῆς τοῦ αἵματος και τῶν κραυγῶν τοῦ χειριζομένου.

Τὰ ἀπολύτως ἀνάγκαια ἐργαλεῖα διὰ τὴν χειρουργίαν ταύτην εἶνε, ἐν σμιλῶν εὐθῆ, ἕτερον πυρηνωτὸν, μῆλη αὐλακωτῆ, κλειδολαβίς πρὸς ἀπολλωσιν, ἐν παρουσιασθῆ ταύτης ἀνάγκη, ἀγκιστρὸν ἀπλοδὸν, λαβίς διασταλτικῆ πρὸς διαστολὴν τῆς σχισμῆς τῆς τραχείας, λαβίς κυρτῆ πρὸς ἀφαίρεσιν ψευδομεμβρανῶν ἐκ τῆς τραχείας, διπλοῦν σωληνάριον, ταινία πρὸς στήριξιν αὐτοῦ περὶ τὸν τράχηλον, ἐλαστικὸς καθετήρ, εὐκόλως εἰσερχόμενος εἰς τὸ σωληνάριον και χρήσιμος πρὸς εὐδιασμὸν αὐτοῦ και ἀπομύζωσιν τοῦ τυγῶν ἐν τῇ τραχείᾳ εἰσπνιγμένου αἵματος και πρὸς ἐμφύσησιν ἀέρος, ἐάν παρουσιασθῆ ἀνάγκη νὰ ἐνεργῆται τεχνητὴ ἀναπνοή, ὡς συνέβη ἐν τῇ περιπτώσει ἡμῶν, ἔλασμα λεπτὸν ἐκ φαλαίνης, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου προσαρτᾶται σπογγίον πρὸς καθαρισμὸν τοῦ σωληναρίου ἐκ ἐλένης πεπληρωμένου, κλιστήρ πρὸς ἀπομύζωσιν τοῦ αἵματος ἢ ἐμφύσησιν ἀέρος, ἐάν τις φοβῆται νὰ μεταχειρισθῆ πρὸς τοῦτο τὸ στόμα.

Τὰ σωληνάρια τῆς τραχειοτομίας ἐτροποποιήθη-

σαν πολλαχῶς, ἡ σκοπιμωτέρα δὲ πασῶν τῶν τροποποιήσεων εἶνε ἡ τοῦ Trousseau, ἦτοι τὰ διπλᾶ σωληνάρια, ὧν τὸ ἐν ἐγκλοεῦται ἐντὸς τοῦ ἐτέρου, τὸ δὲ ἐξωτερικὸν εἶνε διὰ τοῦ προσθίου αὐτοῦ στομίου ἐπὶ διετρημένου ἐλάσματος προσκεκολλημένον, ὅπερ ἔλασμα φέρει κατὰ τὰ δύο πέρατα ὠτία πρὸς δίσκον ταινιῶν και στήριξιν τοῦ ὄργάνου περὶ τὸν τράχηλον· ἀνωθεν τῆς μέσης ὀπῆς φέρει τὸ ἔλασμα στρόφιγγά τινα, δι' ἧς στήριζεται ἀκινήτως τὸ ἄμαξ ἐγκλοεωθὲν ἐσωτερικὸν σωληνάριον ἢ κυρτότης τοῦ σωληναρίου εἶνε τοιαύτη, ὡς εἰσαγόμενον εἰς τὴν τραχείαν δὲν ἐρεθίζει τὸ ἄκρον αὐτοῦ οὔτε τὸ πρόσθιον οὔτε τὸ ὀπίσθιον τοίχωμα αὐτῆς. Ἐπειδὴ αἱ κινήσεις τοῦ λαίμου μεταδίδονται και εἰς τὸ ἐν τῇ τραχείᾳ σωληνάριον και ἐπειδὴ τοῦτο συνέχεται ἀκινήτως μετὰ τῆς ἐξωτερικῆς πλάκας, ἔπεται ὅτι και αὐτὴ συμμετέχει τῶν κινήσεων τούτων, ὥστε ἡ εἶνε ἀνάγκη ἢ πλάξ νὰ ἦνε ἐστηριγμένη χαλαρῶς περὶ τὸν τράχηλον, ὅτε εὐκόλως τὸ σωληνάριον δύναται νὰ ἐξολισθήσῃ, ἢ νὰ εἶνε στερεῶς ἐστηριγμένη περὶ αὐτὸν, ὅτε τὸ σωληνάριον ἐρεθίζει και τιτρώσκει τὴν τραχείαν. Τούτου ἕνεκα ὁ Roger ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον, ὥστε τὸ σωληνάριον νὰ δύναται νὰ κινῆται πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν πέταλον, τοῦτο ὅμως νὰ μὲν ἐντελῶς ἀκίνητον εἰς τὴν θέσιν του· τὴν ἰδέαν ταύτην τοῦ Roger ἐξεπλήρωσε πληρέστατα ὁ ἐν Παρισίοις ὀργανοποιὸς Luer δι' ἀπλουστάτου μηχανήματος· ὥστε τὰ σωληνάρια τοῦ Luer εἰσὶ τὰ ἐντελέστερα και καταλλήλοτερα πάντων διὰ τὴν τραχειοτομίαν. Ὅτι ἀφορᾷ τὴν παχύτητα τοῦ σωληναρίου ὁ Bouvier δι' ἐπανειλημμένων καταμετρήσεων εὗρεν, ὅτι ἡ διάμετρος τῆς τραχείας τῶν παιδῶν ἀπὸ 2—15 ἐτῶν ἡλικίας ἔχει μῆκος 7—15 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου, διὸ και συνιστᾷ διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν σωληνάρια 4 βαθμῶν, ἦτοι·

1. Σωληνάριον διαμέτρου 0,006 μ. και μήκους 0,05 μ.

2. Σωληνάριον διαμέτρου 0,008 μ.

3. Σωληνάριον διαμέτρου 0,010 μ.

4. Σωληνάριον διαμέτρου 0,012 μ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βαθμοὶ ἔχουσι μῆκος 0,06 μ.

Τὰ τοῦ πρώτου βαθμοῦ σωληνάρια ἀρμόζουσιν εἰς παιδάς 2—4 ἐτῶν, τὰ τοῦ δευτέρου 4—8, τὰ τοῦ τρίτου 8—12 και τὰ τοῦ τετάρτου μέχρι 15 ἐτῶν ἡλικίας. Πέμπτος βαθμὸς σωληναρίου ἔχει 0,015 μ. διάμετρον και ἀρμόζει δι' ἐνήλικας, παρ' οἷς ἡ διάμετρος τῆς τραχείας εἶνε 16—17 χιλιοστά τοῦ μέτρου.

Διαστολέων τῆς τραχείας ὑπάρχουσι προσέτι διάφορα εἶδη. Ἀπλούστερος εἶνε ὁ τοῦ Guersant,

(ΠΗΠΟΚΡ. ΤΟΜ. Β'. ΤΡΥΧ. ΙΑ')

καταλληλότερος δὲ ὁ τοῦ B. Langenbeck, ὅστις ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἀγκιστρῶν προσηρμοσμένων εἰς ἓν, και ἐπομένως χρησιμεύει πρὸς στήριξιν τῆς τραχείας και διαστολὴν τοῦ τραύματος δι' ἀπομικρύνσεως τῶν δύο ἀγκιστρῶν ἀπ' ἀλλήλων, ἦτις διαστολὴ ἐπέρχεται διὰ προσπελάσεως τῶν δύο ὀπισθίων σκελῶν τοῦ ὄργάνου.

Ἐπάρχουσι προσέτι και ἕτεροι διαστολεῖς, οἵτινες εἰσὶν ἐνταυτῷ και τραχειοσχάσαι· ὁ καταλλήλοτερος δὲ τούτων εἶνε ἐκεῖνος, ὃν και ἡμεῖς μεταχειρισθῆμεν, ἐπινοηθεὶς ὑπὸ Garin και κατασκευασθεὶς ὑπὸ τοῦ ὀργανοποιοῦ Luer. Ὁ τραχειοσχάστης οὗτος ἔχει τὸ σχῆμα ἰσχυρᾶς κλειδολαβίδος, τὰ ἄκρα αὐτῆς τέμνουσι κατὰ τὴν μίαν πλευρὰν και ἐφάπτονται ἀλλήλα ἀκριβῶς, ἐν εἰδῷ διπλοῦ μαχαιρίου· τὸ ἐν δὲ τῶν σκελῶν προέχον τοῦ ἐτέρου κάμπτεται ἀγκιστροειδῶς και εἶνε ἠξυαίχμων· διὰ τῆς αἰχμῆς ταύτης διατρύπεται ἡ τραχεία και εἴτα ἡ ὀπῆ εὐρύνεται διὰ τῆς τεμνοῦσης πλευρᾶς τῆς λαβίδος ὅσον εἶνε ἀναγκαῖον· μετὰ τὴν σχάσιν και χωρὶς νὰ μακρυνθῆ ἡ λαβὶς τοῦ τραύματος, ἀποσύρεται τὸ κλειθρον αὐτῆς πρὸς τὰ ὀπίσω και τὰ σκέλη αὐτῆς διστάμενα ἀλλήλων διαστέλλουσι και τὰ χεῖλη τοῦ τραύματος. Ἐὸ ὄργανον τοῦτο δύναται τις νὰ μεταχειρισθῆ μετὰ τὴν ἀποψιλῶσιν τῆς τραχείας ἢ και νὰ ἐκτελέσῃ δι' αὐτοῦ και μόνου πᾶσαν τὴν ἐγγείρησιν, διαιρῶν δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος μέχρι τοῦ σωληνῶς τῆς τραχείας, ὅπερ ὅμως ἀπαιτεῖ μεγάλην προσοχὴν και δεξιότητα, μὴ τὸ ὄργανον ὀλισθήσῃ ἐπὶ τὰ πλάγια ἢ μὴ εἰσδύσῃ πλέον ἢ ἦττον τοῦ δέοντος κατὰ βάθος.

Ὁ μικρὸς ἀρρώστος τίθεται ἐπὶ μίαις τραπέζης ὑπτίως, ὑπὸ τὸν τράχηλον δὲ αὐτοῦ φέρεται κυλινδρικὸν ὑπαυχένιον, ὥστε ἡ κεφαλὴ ν' ἀνακλᾶται πρὸς τὰ ὀπίσω, ὁ δὲ λάρυγξ και ἡ τραχεία νὰ προεξέχωσι. Εἰς βοηθὸς στήριζει τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν θέσιν, φέρων τὰς χεῖρας ἐκαστέρωθεν αὐτῆς, δεύτερος βοηθὸς τῇ μιᾷ μὲν τῶν χειρῶν στήριζει τοὺς πόδας ἐπὶ τῆς τραπέζης, τῇ δὲ ἑτέρᾳ κρατεῖ τὰς χεῖρας τοῦ παιδίου· τρίτος δὲ τις ἰσάμενος πρὸς τ' ἀριστερὰ τῇ μὲν μιᾷ τῶν χειρῶν κρατεῖ τυφλάγκιστρον ἢ λαβίδα πρὸς ἀπαγωγὴν τῶν χυλίων τοῦ τραύματος πρὸς τὸ μέρος του, τῇ δὲ ἑτέρᾳ σπόγγον πρὸς ἀπόμαξιν αὐτοῦ.

Ἀπ' οὗ τὰ πάντα οὕτω παρασκευασθῶσιν, ὁ χειρουργὸς, λαβῶν θέσιν δεξιόθεν τοῦ ἀρρώστου, ἐνεργεῖ τὴν ἐγγείρησιν κατὰ τινὰ τῶν ἐξῆς ἀγωγῶν.

Μαχὴ τοῦ Sawer. Ἡ τομὴ τοῦ δέρματος ἀρχομένη κατὰ τὸ μέσον τοῦ κρικαειδοῦς χόνδρου

καὶ διήκουσα 2'' πρὸς τὰ κάτω, ἐνεργεῖται ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔνδον, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἀρθῆ τὸ δέριμα εἰς πτυχὴν ἐγκαρσίαν. Ὁ βοηθὸς ἀπάγει τὰ χεῖλη τοῦ τραύματος, ὃ δὲ χειρουργὸς διὰ λαβίδος καὶ μαχαίριου εἰσδύει κατὰ βάθος, τέμνων μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἐν τῷ μεταξύ στερνοϋσειδῶν καὶ στερνοθυρεοειδῶν μυῶν διαστήματι μέχρι τῆς τραχειᾶς. Διὰ τῶν τομῶν τούτων διαιρεῖται ἡ κατ' ἐπιπολὴν ἀπονεύρωσις καὶ τὰ δύο πέταλα τῆς τοῦ λαμποῦ ἀπονευρώσεως μετὰ πᾶσαν τομὴν καταπαύεται ἡ αἱμορραγία κατὰ τὸ δυνατόν, ὃ δὲ θυρεοειδῆς ἀδὴν, ἐὰν παρεμποδίζῃ τὴν ἐγχείρησιν, διὰ τυφλαγκίστρου ἔλκεται πρὸς τὰ κάτω, ἂν δὲ τοῦτο δὲν ἀρκῆ, ὁ Moser συμβουλεύει νὰ φέρωμεν περὶ τὴν γέφυραν τῆς ἀδένης ῥάμμα διπλοῦν καὶ, θέσαντες δύο βρόχους, νὰ διαιρέσωμεν αὐτὴν ἐν τῷ μεταξύ τῶν βρόχων. Πρὸς ἀνέωξιν τῆς τραχειᾶς καταπίρει ὁ χειρουργὸς ὑπὸ τὸν κρικοειδῆ χόνδρον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀγκίστρον καὶ προκατείνει αὐτὴν ἐκ τοῦ βάθους τοῦ τραύματος, ἐν ᾧ τῇ δεξιᾷ διωθεῖ ὑπὸ τὸ ἀγκίστρον τὴν αἰχμὴν μαχαίριου, ὅπερ σύρων πρὸς τὰ κάτω, διατέμνει τοὺς 4 ἀνωτέρους χόνδρους μετὰ τοῦτο εὐοδιάζει διὰ τῆς ὀπῆς τῆς τραχειᾶς τὸ σωληνάριον εὐμερόδως. Ἄν ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ἀγκίστρον μεταχειρισθῶμεν τὸ διπλοῦν ἀγκίστρον τοῦ Langenbeck, εὐκολονόμηθα εἰς τε τὴν ἀνέωξιν τῆς τραχειᾶς καὶ τὴν διαστολὴν τοῦ τραύματος αὐτῆς.

Ἀγωγή τοῦ Guersani. Κατ' αὐτὸν μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ δέρματος καὶ τῆς κατ' ἐπιπολὴν ἀπονευρώσεως, ἧτις διαίρεσις γίνεται κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, ἀφίνομεν τὸ μαχαίριον καὶ προσπαθοῦμεν νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸ μεταξύ τῶν στερνοϋσειδῶν καὶ στερνοθυρεοειδῶν διάστημα μέχρι τῆς τραχειᾶς, οὐχί τέμνοντες ἀλλὰ διὰ τοῦ δακτύλου καὶ τῆς αὐλακωτῆς μήλης ἢ τῆς λαβίδος παραστέλλοντες καὶ ῥηγνύοντες τὸν πλαδαρὸν κυτταροῦν ἰστόν, ἥτοι ὡς ἐνεργοῦμεν τὴν ἀποφίλιωσιν ἀρτηρίας τινὸς πρὸς ἀπολίνωσιν αὐτῆς. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀποφεύγομεν ὅσον οἶόν τε τὴν τρώσιν τῶν φλεβῶν.

Νῦν ἐνᾧ ὁ ἀριστερὸς λιχανὸς ψαύει τὴν τραχειάν, διαγιγνώσκων αὐτὴν ἐκ τῆς ἐλαστικότητος ἣν κατὰ τὴν πίεσιν παρέχει, ὁ χειρουργὸς φέρει κάτωθεν τοῦ δακτύλου ὀξυαίχμον μαχαίριον, δι' οὗ διατρύπῃ τὴν τραχειάν καὶ εἰ δυνατόν εὐρύνει καὶ τὴν τομὴν ἀποσύρας δὲ τὸ μαχαίριον φέρει πάραυτα τὸν λιχανὸν ἐπὶ τοῦ τραύματος ὅπως παρεμποδίσῃ τὴν εἰς τὴν τραχειάν εἰσπῆθῆναι αἵματος, καὶ λαβῶν τὸν διαστολέα τοῦ Guersani, σχῆμα τυφλαγ-

κίστρον ἔχοντα, εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὸ τραῦμα διὰ τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ χειραγωγούμενος καὶ διαστέλλει τὰ χεῖλη αὐτοῦ μετὰ τοῦτο ἐγείρομεν τὸ παιδίον (κρατοῦντες τὸν διαστολέα ἐν τῇ τραχειᾷ), στρέφοντες αὐτὸ πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀφίνομεν στιγμᾶς τινὰς ν' ἀναπνεύσῃ διὰ τοῦ τραύματος καὶ ἀποβάλλῃ δι' αὐτοῦ προστυχοῦσαν βλέννην ἢ ψευδομεμβράνας. Μετὰ τοῦτο ἂν ἡ τομὴ τῆς τραχειᾶς ἦνε ἀρκούσα πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ σωληναρίου ἔχει καλῶς, ἄλλως εὐρύνομεν αὐτὴν διὰ πυρηνωτοῦ μαχαίριου καὶ εἶτα εὐοδιάζομεν τὸ σωληνάριον. Ἡ εἰσαγωγή τοῦ σωληναρίου εἶναι πολλάκις λίαν δύσκολος, ἐνεργοῦμεν δὲ ταύτην συνήθως πρὶν ἢ εἰσαίρωμεν τὸν διαστολέα· μετὰ τὸν δὲ διευκολύνομεν τὸν εὐοδιασμόν, ἂν προηγουμένως διεκβάλωμεν διὰ τοῦ σωληναρίου ἐλαστικὸν καθετήρα, οὗτινος τὸ ἄκρον νὰ ἐξέχῃ μικρὸν τῆς κάτω ἄκρας τοῦ σωληναρίου. Διαγιγνώσκομεν δὲ τὴν ὀρθὴν τοποθέτησιν ἐκ τῆς ὀρμητικῆς ἐξόδου τοῦ ἀέρος δι' αὐτοῦ.

Ἡ χρῆσις τοῦ τραχειοσχάστου τοῦ Garin εἶνε ἐπίσης εὐκόλος· τὸ ὄργανον κρατεῖται εἰς θέσιν, ὡστε νὰ σχηματίσῃ πρὸς τὴν τραχειάν ὅσον ἐνεστὶν ὀξείαν γωνίαν, ἢ ἀγκιστρωτὴ αἰχμὴ τοῦ ὄργανου ἐμπείρεται ἐν τῇ τραχειᾷ ὑπὸ τὸν κρικοειδῆ χόνδρον, ἕως ἂν κενεμβατήσῃ ὅταν αἰσθανθῇ τοῦτο ὁ χειρουργὸς ὑποὶ τὸ ἐργαλεῖον καθετός πρὸς τὴν τραχειάν καὶ τέμνει αὐτὴν ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω μετὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἀποσύρει τὸ κλειθρον τῆς λαβίδος καὶ οὕτω διασπείρομεν τὰ χεῖλη τοῦ τραύματος διευκολύνουσι τὸν εὐοδιασμόν τοῦ σωληναρίου.

Ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως δύνανται νὰ λάβωσι χώραν δυσάρεστα τινα, καθ' ὧν ὁ ἰατρός δέον νὰ ἐνεργῇ πάραυτα· οὕτω λ. χ. ἡ διαίρεσις τῶν φλεβῶν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀφθονον καὶ κινδυνώδη αἱμορραγίαν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἰατρός πρέπει ν' ἀποφεύγῃ ὡς δυνατόν τὴν διαίρεσιν αὐτῶν παραστέλλων αὐτὰς διὰ τῆς αὐλακωτῆς μήλης, ἐπελθούσης ὅμως ἄπαξ ἰσχυρᾶς αἱμορραγίας τὸ μόνον μέσον εἶνε ἡ ταχεῖα ἀνέωξις τῆς τραχειᾶς, μεθ' ἣν ἀμέσως καταπαύει καὶ ἡ αἱμορραγία.

Ἄλλοτε, ὡς καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ἡμῶν συνέβη, μόλις κεντᾶ τις τὴν τραχειάν καὶ αὕτη ἐξολυσθαίνει πρὸς ἀποφυγὴν τούτου ὁ ἀριστερὸς λιχανὸς σπῆρῆζει τὴν τραχειάν καὶ ὑπ' αὐτὸν φέρεται τὸ μαχαίριον· ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ περιστατικοῦ ἡμῶν ἐπέισθημεν ἡ τοιοῦτότροπος σπῆρῆξις τῆς τραχειᾶς εἶνε ἡ κυριώτερα αἰτία τῆς ἀποτυχίας τῆς διατρήσεως, καθότι στενομένης τῆς τραχειᾶς καὶ ἐρεθιζομένης, ἡ ἀνα-

πνοὴ δυσκολεύεται ἔτι μᾶλλον, ὁ ἀρρώστος συνπαράσσειται καὶ οὕτω ἀπωθεῖ ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας τοῦ χειρουργοῦ διὸ καταλληλοτέραν νομιζόμεν τὴν διὰ τινος τῶν ἀγκίστρον σπῆρῆξιν καὶ προεξέλκυσιν τῆς τραχειᾶς. Ἐὰν ὅμως συμβῇ ὥστε ἡ παρακεντηθεῖσα ὀπὴ νὰ διαφεύγῃ καὶ τὸ μαχαίριον καὶ τὸν δάκτυλον τὸν ἐν τῷ τραύματι, προτιμώτερον εἶνε ἀνευ ἀπωλείας χρόνου νὰ ἐνεργήσωμεν νέαν τομὴν ἢ ν' ἀναζητήσωμεν τὴν πρώτην.

Ὅσακις δὲν ἀνεύρη τις ταχέως τὴν ὀπὴν τῆς τραχειᾶς ἐνδεχόμενον νὰ ἐπέλθῃ ἐμφύσημα τοῦ πέριξ κυτταροῦ ἰστοῦ, ἢ παρουσία ὅμως αὐτοῦ οὐδόλως πρέπει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀναζήτησιν τῆς ὀπῆς καὶ τὴν ταχεῖαν εἰσαγωγὴν τοῦ σωληναρίου, τὸ δὲ ἐμφύσημα ἐξαλείφεται κατὰ μικρὸν ἀφ' ἑαυτοῦ.

Ἐνδέχεται προσέτι κατὰ τὸν εὐοδιασμόν τοῦ σωληναρίου νὰ εἰσχωρήσῃ τοῦτο εἰς τὸν παρακείμενον κυτταροῦ ἰστόν καὶ οὐχί εἰς τὴν τραχειάν, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν συνέβη ἢ χρῆσις ὅμως τοῦ διαστολέως καὶ τοῦ χειραγωγοῦ ἐλαστικοῦ καθετήρος ὅσακις ὁ ὀφθαλμὸς ἀδυνατῇ νὰ βοηθήσῃ, καθιστώσι τὴν πλάην ταύτην ἀποφευκτέαν.

Ἡ εἰσπῆθῆσις αἵματος εἰς τὴν τραχειάν δύναται νὰ καταστῇ κινδυνώδης ἐὰν εἶνε ἀφθονος· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰσάγεται εἰς τὴν τραχειάν ἐλαστικὸς καθετήρ καὶ ἐκμυζᾶται τὸ αἷμα διὰ τοῦ στόματος ἢ κλυστήρος.

Τέλος ἡ μεγάλη ἀπώλεια αἵματος καὶ ἡ ὑπὲρ τὸ δέον βραδύτης τῆς σχάσεως τῆς τραχειᾶς δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι καὶ τὸν θάνατον ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως, καὶ τοσοῦτω εὐκολώτερον, ὅσω νεώτερον εἶνε τὸ παιδίον· ὅτι ὅμως καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ χειρουργὸς δὲν πρέπει ν' ἀπελπίζηται ἐντελῶς, ἀλλὰ νὰ προσπαθῇ διὰ τεχνητῆς ἀναπνοῆς ν' ἀναφλέξῃ τὴν σβεθυμένην ζωὴν, ἀποδεικνύει ἀριδῆλως τὸ ἡμέτερον περιστατικόν.

Ἡ ἀποθεραπεία αὕτη διαιρουμένη εἰς χειρουργικὴν καὶ παθολογικὴν ἐπιφέρει οὐκ ὀλίγον τὴν καλὴν ἢ κακὴν ἔκβασιν τῆς τραχειοτομίας.

Τὰς πρώτας στιγμᾶς μετὰ τὴν ἐγχείρησιν περιτελλίσσομεν τὸν λαμπὸν διὰ λεπτοτάτης ὀδόντης, ὥστε ὁ ψυχρὸς ἀήρ νὰ μὴ εἰσέρχεται ἀμέσως εἰς τὴν τραχειάν καὶ ἀφ' ἐνός μὲν ἐρεθίσῃ ταύτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ξηραίνει τὴν ἐν τῷ σωληναρίῳ βλένναν καὶ στενεύει αὐτὸ δυσκολεύων τοιοῦτοτρόπως τὴν ἀναπνοήν.

Πρέπει προσέτι πολλάκις τῆς ἡμέρας ἀποσύροντες τὸ ἐσωτερικὸν σωληνάριον νὰ καθαρίζωμεν αὐτὸ ἐν θερμῷ ὕδατι πρὸς ἀπόπλυσιν τῆς βλέννης καὶ τὸ εἰσάγωμεν ὅσον τάχος εἰς τὴν θέσιν του.

Ψευδομεμβράνας στενοῦσας ἢ ἀποφρακτούσας τὴν τραχειάν ἢ τὸ σωληνάριον ἐξαίρουμεν διὰ λαβίδος συλλαβόντες, ἧτις νὰ ἔχῃ τὴν κυρτότητα τοῦ σωληναρίου, ὥστε νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ μυχοῦ αὐτοῦ.

Ἐὰν παρατηρῶμεν ὅτι ἡ ἀπόχρεμξις δὲν λαμβάνει χώραν διὰ τοῦ σωληναρίου, εἰσάγομεν δι' αὐτοῦ συχνακίς ὀρθίον πτεῖλον εἰς τὴν τραχειάν, ὅπως ἐρεθίσαντες αὐτὴν προκαλέσωμεν τὴν ἀποβολὴν βλέννης ἢ ψευδομεμβρανῶν, ἂν δὲ ἐνεκα ξηρασίας δὲν γίνεται ἡ ἀπόχρεμξις, δύναται νὰ προκληθῇ αὕτη δι' ἐνσταλάξεως 2—3 σταγόνων θερμοῦ ὕδατος ἐν τῇ τραχειᾷ. Προτιμώτερον ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶνε νὰ καταστήσωμεν ὑγρὸν τὸν εἰσπνεόμενον ἀέρα, ὅπερ ἐπιτυγχάνομεν ἐὰν ἐκκέρωθον τῆς κλίνης τηρῶμεν διαρκῶς λεκάνας πλήρεις ζέοντος ὕδατος ἢ ἀφεψήματος μαλακτικῶν οὐσιῶν.

Ἐὰν δὲ τὸ σωληνάριον ἢ ἡ τραχεῖα εἰσὶ σχεδὸν ἐντελῶς ἀπεφραγμένα καὶ τὸ παιδίον κινδυνεύει τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον, ἀφαιρούμεν πάραυτα τὸ σωληνάριον καὶ καθαρῶσαντες αὐτὸ τε καὶ τὴν τραχειάν, εἰσάγομεν ἐκ νέου.

Μετὰ 24—48 ὥρας ἀφαιρούμεν ὀλόκληρον τὸ σωληνάριον πρὸς καθαρισμόν καὶ ἀλλαγὴν τῶν ταπειῶν, ἐνταυτῷ δὲ ἐπιμελούμεθα τῆς περιστάσεως ὅπως καυτηριάσωμεν τὸ τραῦμα διὰ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου. Ἡ πράξις αὕτη ἐπαναλαμβάνεται καθεκρόσθην ἢ κατὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν, ἐπαναλαμβανομένης καὶ τῆς καυτηριάσεως κατὰ τὴν ἀνάγκην· ἐνταυτῷ δὲ γίνονται καὶ δοκιμαὶ κατὰ πόσον ὁ ἀρρώστος, ἀποφρακτομένου τοῦ τραύματος διὰ τινος σπῆγγου, δύναται ν' ἀναπνῆ διὰ τῶν φυσικῶν ὁδῶν. Ἐὰν ὁ παῖς δύναται νὰ σβύσῃ διὰ τοῦ στόματος τὸ φῶς λαμπάδος, ἐν ᾧ τὸ τραῦμα εἶνε ἀπεφραγμένον, εἶνε σημεῖον ὅτι ὁ λάρυγξ εἶνε πάντῃ ἐλεύθερος καὶ ὅτι δύναμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν τὸ σωληνάριον ὀριστικῶς ἢ τοῦλάχιστον περιοδικῶς πρὸ τῆς 3—4 ἡμέρας δὲν δύναμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν αὐτὸ, συνήθως τὴν 6 ἢ 8 ἡμέραν, ἐνίοτε δὲ καὶ βραδύτερον εἶνε εἰσέτι τὸ σωληνάριον ἀναγκαῖον.

Ἐνίοτε τὸ κάτω ἄκρον τοῦ σωληναρίου διαβιβρώσκει τὴν τραχειάν, ὅπερ διαγιγνώσκομεν ἐκ τῆς αἱμοφύρτου βλέννης, τοῦτο ὅμως συμβαίνει σπανιώτατα διὰ τῆς χρήσεως τῶν κινητῶν σωληναρίων τοῦ Luer, ἄτιστα ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν.

Ἐνίοτε παρέρχονται πολλαὶ ἡμέραι καὶ ὅμως ἡ τήρησις τοῦ σωληναρίου καθίσταται εἰσέτι ἀναγκαῖα· εἰς πολλὰς τῶν περιπτώσεων τούτων αἰτίον τῆς μὴ ἐλευθέρως διὰ τοῦ στόματος ἀναπνοῆς εἶνε

ἢ ἐπιμένουσα προσκόλλησις ψευδομεμβρανῶν ἐπὶ τῶν φωνητικῶν χορδῶν εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὁ *Guerzani* ἐπέτυχε πάντοτε διὰ μικρᾶς τινοῦ χειρίσεως, τῆς ἐξῆς: μικρὰν δεσμίδα μοτοῦ δέει διὰ ῥάμματος διπλοῦ κατὰ τὸ μέσον, ὅπως σχηματίσῃ μικρὸν ἐπίπωμα, τὰ πέρατα τοῦ ῥάμματος περὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀπῶν ἐλαστικοῦ καθετήρος, ὃν ἐμβαλὼν κατὰ τὸ τραῦμα, ὡς διὰ τοῦ λάρυγγος εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ στόματος: ἅμα τὸ ἄκρον τοῦ καθετήρος φανῆ ἐν τῷ στόματι μετὰ τοῦ ῥάμματος, διασύρεται τοῦτο ἐκ τῶν ὀπῶν τοῦ πρώτου: νῦν τὸν μὲν καθετήρα ἐξάγει ἐλεύθων αὐτὸν πρὸς τὰ κάτω, τὸ δὲ ῥάμμα καὶ μετ' αὐτοῦ τὸν μοτὸν διασύρει ἐκ τοῦ στόματος, ὥστε ὁ μοτὸς διερχόμενος διὰ τοῦ λάρυγγος ἀποκαθαίρει τὰς τυχόν ὑπαρχούσας ψευδομεμβράνας. Ἀμέσως μετὰ τὴν μικρὰν ταύτην ἐγχείρησιν ὁ ἄρρωστος ἀναπνέει ἐλευθέρως καὶ ἡ χρῆσις τοῦ σωληναρίου εἶνε πλέον περιττή.

Ἐνίοτε καθίστησιν ἀναγκαίαν τὴν τήρησιν τοῦ σωληναρίου παραλυτικῆς κατάστασις τοῦ λάρυγγος, ἀνάλογος τῆς παραλύσεως τῆς σαρκώδους ὑπερφύσεως, ἣν ὁ *Maingault* περιέγραψε μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου καὶ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι δύναται ὁ ἄρρωστος ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ σωληναρίου, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει καταφεύγει τις εἰς τὸν ἠλεκτρισμὸν.

Ἐν σύμπτωμα λίαν δυσάρεστον πολλάκις, ὅπερ καὶ εἰς τὸν μικρὸν ἡμῶν ἄρρωστον ἐπῆλθε, καὶ τὸ ὅποσον παρατηρεῖται εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἢ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ σωληναρίου, εἶνε ἡ δυσκολία τῆς καταπόσεως τῶν ὑγρῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν στερεῶν οὐσιῶν, διότι μέρος αὐτῶν κατέρχεται εἰς τὸν λάρυγγα καὶ ἐξέρχεται τοῦ τραύματος. Τὸ σύμ-

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ.

72. Περὶ δύο νέων ἰωδούχων σκευασίων, ὧν σκοπιμωτέρα ἢ θεραπευτικὴ χρῆσις ὑπὸ *H. Landerer*.

Πᾶσαι αἱ σκευασίαι τοῦ ἰωδίου ἀποσυντίθενται, ὡς γνωστὸν, ἐκ τῆς ἐπ' αὐτὰς ἐπιδράσεως τοῦ φωτός καὶ μάλιστα τῆς θερμότητος. Ἐάν δὲ αἱ περι ὧν ὁ λόγος ἐνώσεις συμμιχθῶσι μετὰ τῶν πλείστων ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἀποσυντίθενται, ἐλευθερουμένου τοῦ ἰωδίου. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ φάρμακα, ἐν οἷς ὑπάρχει ἰώδιον, ἀποπνέουσι τὴν κατ' αὐτὸ ὀσμὴν,

πρωτα τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρέρχεται ἀφ' ἐξ αὐτοῦ, ἀποφεύγομεν ὅμως εἰ δυνατόν τὰ βρευστὰ καὶ δίδωμεν εἰς τὸν ἄρρωστον τροφὴν συνηθησάναν: ἐάν ὅμως τὰ μέσα ταῦτα δὲν ἰσχύωσι, τότε τρέφομεν αὐτὸν εὐοδιάζοντες διὰ τῆς ῥινὸς κυρτὸν ἐλαστικὸν καθετήρα μέχρι τοῦ οἰσοφάγου καὶ ἐνεργοῦντες διὰ κλυστήρος ἐνέσεις τροφῆς ῥοφημάτων. Εἰς τὸ αὐτὸ δὲ μέσον καταφεύγομεν καὶ ὁσάκις ὁ ἄρρωστος μετὰ τὴν τραχειοτομίαν, ὅπερ ἐνίοτε συμβαίνει, ἀρνῆται νὰ λάβῃ τροφὴν καὶ κινδυνεύει νὰ γείνη θύμα τῆς αἰτίας.

Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ σωληναρίου ἀφίνομεν τὸ τραῦμα νὰ ἀπουλωθῇ διὰ σαρκοφυΐας ἐπιδέοντες αὐτὸ δι' ἀπλῆς ἀλοιφῆς.

Ὅταν δὲν δυνάμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν τὸ σωληναρίον ὀριστικῶς πρέπει νὰ δοκιμάζωμεν ἀφαιροῦντες αὐτὸ περιοδικῶς ἀνὰ 1—2 ὥρας, εἴτα δι' ἑλῆς τῆς νυκτός, ἄχρις οὗ συνήθισα ὁ ἄρρωστος εἰς τὴν παντελῆ αὐτοῦ ἔλλειψιν, ὅπερ ἐνίοτε ἐπιτυγχάνομεν.

Σὺν τῇ χειρουργικῇ ὁμως ταύτῃ θεραπεία ἀπολύτως ἀναγκαία εἶνε καὶ ἡ φαρμακευτικὴ καὶ διαιτητικὴ, πλὴν τῶν συνήθων μαλακτικῶν ποτῶν ἢ χρῆσις τοῦ χλωρικοῦ νάτρου ἢ τοῦ ὑπερχλωρούχου σιδήρου εἰς μέσα λίαν λυσιτελῆ κατὰ τῆς δυσκραςίας τῆς διφθερίτιδος: ὡς πρὸς τὴν διαίταν δὲ πλείοτερα παῖδια ἐσώθησαν ἐκ τῶν λαμβανόντων εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τροφὴν ὀρεπτικὴν, οἷον γάλα, ζῶμὸν, ἀκολούθως κρέας, οἶνον κτλ. ἢ ἐκ τῶν ὑποβαλλομένων εἰς αὐστηρὰν διαίταν. Ἡ χρῆσις τῆς κίνου κατὰ τὴν ἀνάρρωσιν εἶνε ἐπίσης λίαν ὠφέλιμος. Πᾶσα ἐπιπλοκὴ ἐκ μέρους τοῦ θώρακος ἢ τῆς κοιλίας καταπολεμεῖται διὰ τῶν οἰκειῶν μέσων.

Ἐξασθενεῖ δὲ καὶ ἡ θεραπευτικὴ αὐτῶν ἐνέργεια: ὥστε τὰ ἰώδιον ἐμπεριέχοντα φάρμακα δὲν πρέπει νὰ διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ἐν μεγάλῃ ποσότητι, ἀλλ' ἐν μικρᾷ ἐκάστοτε.

Εἰς τὴν περι ἧς ὁ λόγος ἀποσύνθεσιν ὑπόκεινται τὰ γνωστὰ δι' ἰωδούχου σιδήρου καταπότια καὶ τὸ δι' ἰωδούχου σιδήρου καὶ δι' ἀμύλου σιραιωπῶν. Μετὰ τὴν σπουδαίαν ἀνακάλυψιν, ὅτι τὸ κιτρικὸν ὄξύ, καθὼς καὶ τὸ τρυγικόν, ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ ἐμποδίζωσι τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ ἰωδούχου σιδήρου καὶ τοῦ δι' αὐτοῦ σιραιωποῦ (*Syrupus iodurati Ferri*) μεταχειρίζονται πρὸς κατασκευὴν τοῦ περι οὗ ὁ λόγος σιραιωποῦ ἀντὶ σακχάρους μέλι. Ὅνο-

μάζεται δὲ τὸ μὲν διὰ κιτρικοῦ ὀξέος σιραιωπῶν τοῦ ἰωδούχου σιδήρου *Citromel Ferri iodati*, τὰ δὲ διὰ τρυγικοῦ ὀξέος *Tartromel F. i.* Πρὸς κατασκευὴν ἑκατέρου τῶν δύο τούτων σιραιωπῶν μεταβάλλονται 139,90 γραμμάρια ἰωδίου καὶ 47 γραμμάρια ἰωδίου μετ' ὕδατος κατὰ τὸν γνωστὸν τρόπον εἰς πρωτοἰωδούχον σίδηρον, ὥστε τὸ διωλισθὲν βρευστὸν σταθμίζει 195,25 γραμμάρια. Τὸ διάλυμα τοῦτο ἐφαρμόζεται πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων δύο σκευασίων. Καὶ πρὸς μὲν κατασκευὴν τοῦ *Citromel ferri iodati* διαλύονται 375 γραμμάρια μέλιτος εἰς διάλυσιν 23 γραμμάρων κιτρικοῦ ὀξέος εἰς 35 γραμμάρια ὕδατος, τῷ δὲ διάλυμα τι τούτῳ προστίθενται 35 γραμμάρια τοῦ ἰωδούχου σιδήρου.

Ἐάν δὲ ἀντὶ τοῦ κιτρικοῦ ὀξέος ἐφαρμοσθῇ τὸ τρυγικὸν ὄξύ, ἀπολαμβάνεται τὸ *Tartromel Ferri iodati*. Ἀμφότεραι αἱ σκευασίαι αὗται διατηροῦνται ἀριστα καὶ ἐντὸς ἑτι ἀγγείων, ἅτινα συχνάκις ἀνοίγονται διὰ τὸ πολὺχρηστον τῶν σιραιωπῶν τούτων. Ἐν ἑκατὸν δὲ μέρεσι ἑκατέρου τῶν περι ὧν ὁ λόγος σιραιωπῶν ἐμπεριέχονται ἐπιτὰ περίπου μέρη ἰωδούχου σιδήρου.

73. Περὶ τῶν φύλλων τοῦ κίκεως ὡς γαλακταγωγῶ μέσου ὑπὸ *H. Landerer* (*).

Κατὰ τινα νεωστὶ ὑπὸ τοῦ *K. Gillilan*, ἱατροῦ ἐν τῷ *Long Island College Hospital* γενομένην κοινοποίησιν τὸ δι' ὕδατος ἐκχύλισμα τῶν

(* *Mihi amicissime!*)

Hanc Notitiam de uso foliorum Ricini, in diversis Ephemeridibus Europae publicatam et ex Ephemeride medicinali Viennae in graecum traductam, tibi transmitto, sperans ut lectoribus tuae pretiosae et utilissimae Ephemeridis desiderata et lectioni digna videatur. Ex ea notitia omnisquisque videre potest qualem utilitatem usus foliorum, seu in forma catoplasmatibus, seu in forma decoctionis feminis lactantibus adferre potest. Planta dicta frequentissime in hortis Graeciae invenitur, ab omnibus est plus minusve nota, et hanc ob rem usus est facilis et ab omni medico commendari potest. Vale.

Tibi addictissimus amicus

X. Landerer.

προσφάτων φύλλων τοῦ κίκεως (*Foliorum Ricini*) εἶναι τὸ ἀριστον πάντων τῶν ἄχρι τοῦδε γνωστῶν γενομένων γαλακταγωγῶν φαρμάκων. Δίδεται δὲ ἐν δόσει μιᾶς δραχμῆς κατ' ἐκάστην. Ἐν Ἀμερικῇ δίδουσι ταῖς θηλαζούσαις γυναῖξιν ἀφέψημα τῶν φύλλων τοῦ κίκεως πρὸς ἀβξήσιν τῆς τοῦ γάλακτος ἀπεκρίσεως, κατὰ δὲ τὰς μεταξὺ τῶν τροπικῶν χώρας εἰσὶν ἐν μεγίστῃ καὶ παρὰ τῷ λαῷ ὑπολείπει ὡς γαλακταγωγὸν δύναμιν ἔχοντα τὰ φύλλα τοῦ κοινοῦ κίκεως (*Ricini communis*). Ἐπιτίθενται δὲ ἐπὶ τῶν μαστῶν. Διὰ τοῦ μέσου τούτου μελίστανται εἰς ὄργανισμὸν αἱ ἀδένες αὗται καὶ ἐμπληροῦνται γάλακτος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φυτὸν κηπεύεται πολλαχῶς καὶ παρ' ἡμῶν, γινόμενον θαμνωδές, δύναται καὶ ἐν Ἑλλάδι νὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος σκοπὸν, ὅστις δι' αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται πληρέστατα. Κατὰ τὴν ἱατρικὴν ἐφημερίδα, ἐξ ἧς ἀρῶμεθα ταῦτα, δέον νὰ ἐντίθενται τὰ φύλλα εἰς ὕδωρ καὶ μένωσιν ἐντελειμένα ἐν αὐτῷ ἐπὶ τινας ὥρας, εἴτα δὲ ν' ἀφεψῶνται, τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν, διωλισθὲν, πίνηται ὑπὸ τῆς θηλαζούσης γυναίκης κατὰ κυαθίσκους. Πρὸς ἀκριβεστέραν δὲ ὁδηγίαν παραθελεσθῶ ἐνταῦθα ἡ ἀναγραφή, κατ' ἣν δέον νὰ σκευάζηται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀφέψημα.

Λαβὲ φύλλων προσφάτων κίκεως τοῦ κοινοῦ τοῦ δράγμα ἑν.

Ἐνθεὺς δὲ ἐν ὕδατι καὶ ἐάσας ἐν αὐτῷ ἐπὶ μίαν νύκτα ἀρέψει δι'.

Ἐδατος πηγαίου Λιτρῶν δύο

Ἄχρις ἂν ἀπολειφθῇ Λίτρα μία.

Διηθήσας δι', χρῶ.

Σημ. Τὸ ποσὸν τοῦτο λαμβάνεται κατὰ κυαθίους ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἡμέρας.

(*R. Foliorum Ricini communis recentium Manipulum unum,*

Macera per noctem cum Aqua communis; coque eum:

Aque Fontanae ℥ij.

Ad Colaturam ℥j

D. S. Vasculatim per diem assumendum est).

74. Περὶ νέων τινῶν ἐπισποαστικῶν ὑπὸ *H. Landerer*.

Ἡ ἐπιθεσις τῶν συνήθων σιναπισμῶν καὶ, ἔτι μάλλον, ἡ καθαρσις τοῦ τόπου, ἐφ' οὗ προσετέθη τὸ διὰ

συνάπειος φυτόμα, παρουσιάζει, ως γνωστόν, ἐπὶ πολλῶν ἀσθενῶν δυσκολίας τινάς. Ἐάν, π. χ., ὑπὸ τὸν τόπον, καθ' ὃν ὁ σιναπισμὸς ἐπιτεθῆ, κήται ὄργανόν τι ἐκ τῶν κυρίων, ἀφείλομεν ἕνα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ σιναπισμοῦ προσέξωμεν καλῶς μὴ ὁ τόπος ἐκεῖνος ὑποστῇ ψύξιν ἐκ τῆς ἀποπλύσεως τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπισπαστικοῦ φυτάματος. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν τοιούτων ἐπροτάθη ὑπὸ πολλῶν ἄχρι τοῦδε ἡ ἀντικατάστασις τοῦ διὰ σινάπειος φυτάματος δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος τοῦ σινάπειος (Aq. Sinapeos), ἀπολαμβάνομένου δι' ἀποστάξεως τῶν λειοτριβημένων σπερμάτων τοῦ μέλανος σινάπειος μετ' ἀρμονιακοῦ ἁλατος. Τὸ ἀποσταγμα τοῦτο, πρόσφατον ὄν, πλεονεκτεῖ ἐν πολλοῖς, ὡς ἐπισπαστικὸν μέσον, τῶν διὰ τοὺς συνήθους φυτάματος σιναπισμῶν, καθότι ἐάν λινὸν ὕψασμα, βεβρεγμένον διὰ τοῦ ὕδατος τούτου, ἐπιτεθῆ κατὰ τὸν πεπονητότατον τρόπον καὶ τὴν σκοπούμενην ἐπίσπασιν ἐργάζεται, καὶ ὅπως περιττὴν καθίστα τὴν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτοῦ ἀπόπλυσιν τοῦ τόπου. Ἀπεδείχθη δὲ ἐκ τῆς ἄχρι τοῦδε πείρας, ὅτι τὸ ὕδωρ, περὶ οὗ ὁ λόγος, εἶναι κατὰ πάντα λόγον προτιμότερον τῶν συνήθων ἐν εἶδει φυτάματος σιναπισμῶν. Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι δέον νὰ ἦ ἐκάστοτε προσφύτως ἀπεσταλαγμένον ἐπειδὴ διὰ τοῦ χρόνου ἀποβάλλει τὴν δριμύτητα καὶ τὴν ἐπισπα-

σικὴν αὐτοῦ δύναμιν. Ἀρτίως ἐθεωρήθη καὶ ἕτερον ἐπισπαστικὸν σκεῦασμα λίαν σκόπιμον, ὅπερ καὶ ὑμεῖς, χάριν δοκιμασίας ἐφαρμόσαντες, εὗρημεν ἀξιολόγως ὑπηρετικόν. πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, οὐ στοχάζεται ἡ χρῆσις τῶν ἐπισπαστικῶν. Ὁ σιναπισμὸς οὗτος σκευάζεται κατὰ τὴν ἀκόλουθον ἀναγραφὴν.

Λαβὲ Αἰθερείου ἐλαίου σινάπειος τοῦ μέλανος μέρος. ἐν,

Γλυκερίνης μέρη τέσσαρα (μέχρις 88), καὶ ἀναμίξας, χρῶ.

(R. Olei aetherei Sinapeos nigr. part.

Glycerini part. iv—vj.

M. D.)

Τὸ ἐπισπαστικὸν τοῦτο κράμα, ἐπαλειφόμενον ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἐργάζεται τάχιστα τὴν σκοπούμενην ἐνέργειαν καὶ ἀναλόγως τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν ἀφίεται ἐπιλείμενον, ἐνεργεῖ εἴτε ὡς φοινικτικόν, εἴτε ὡς ἰσχυρὸν ἐπισπαστικὸν μέσον.

Δι' ὀλίγων σταγόνων τοῦ κράματος τούτου, ἐπαλειφόμενων κατὰ τὰς μαστοειδεῖς ἀποφύσεις, παύουσι πολλάκις σφοδραὶ ὀδονταλγίαι καὶ ὠταλγίαι. Ἐν γένει δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπισπαστικὸν εἶναι κατὰ πολλοὺς λόγους ἀξιοσύστατον.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

[50.] Περὶ διαδόσεως τῆς σφυλιδίας διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ (Vaccinationis).

[Συνέχεια καὶ τέλος.]

Αἰ ὑπὸ τοῦ ἐν Χριστιανίᾳ ἱατροῦ Κ. Boeck γενομένου ἐρευνῆς πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀληθείας φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως κρατύνουσαι τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ ἀπὸ ἀρχικῆς, ἢ κατὰ πρωτοπάθειαν, σφυλιδίας προῖον ἀφροδίσιος ἰὸς καταλύει τὴν δύναμιν τοῦ δαμαλειακοῦ ὁσάκις αἱ ὑποστάσεις ἀμφοτέρων συναναμιχθῶσι. Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱατρός, δαμαλειασὰς παῖδας, πάσχοντας καθολικὴν σφυλιδία, διὰ δαμαλειακῆς λύμφης, ἀναμειγμένης μετ' ἐκκρίματος σφυλιδικοῦ, προῖοντος ἐξ ἀρχικοῦ ἀφροδίσιου ἔλκου, παρετήρησεν, ὅτι ἐντεῦθεν προήλθον μόνον ἀφροδίσια ἔλκη. Ἐνοφθαλμίσας δὲ μεθ' ἡμέρας ἑκτὴ εἰς τοὺς παῖδας ἐκείνους καθαρὰν δαμαλειακὴν λύμφην, παρετήρησεν, ὅτι ἀνεπτύχθησαν ἐντεῦθεν γνήσιαι δαμαλειακαὶ ὀλοφλυκτίδες. Ἦστε ἐκ τούτων καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Sigmund καὶ Friedinger ληφθέντων πειραματικῶν

δεδομένων ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἡ δαμαλειακὴ λύμφη ἀπέβη ἀνενεργῆς κατὰ τὸν πρῶτον ἐνοφθαλμισμὸν, ἐπειδὴ δῆθεν κατελύθη ἡ δύναμις αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ ἐλκογενοῦς σφυλιδικοῦ πύου.

Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον συμπέρασμα ἀντιμάχεται ἀντικρὺ πρὸς τὰ συμπεπερασμένα ὑπ' ἄλλων ἱατρῶν (Sperino, Baumès) ἐκ τῶν δι' ἐνοφθαλμισμοῦ (ἀναμίγματος δαμαλειακῆς λύμφης καὶ ἐλκογενοῦ σφυλιδικοῦ πύου) γενομένων πειραμάτων.

Οἱ εἰρημένοι ἱατροί, ἐνοφθαλμίσαντες εἰς ἐταιρίδα τινὰ τοῦ Τυρηνίου (πάσχουσαν καθολικὴν σφυλιδία, μὴ ὑποστάσαν δὲ πρῶτον τὸν δαμαλειασμὸν, μηδὲ ὀλοφλυκτιδῶσαι νενοσηκυῖαν) ἀνάμιγμα ἴσων μερῶν δαμαλειακῆς λύμφης καὶ ἐλκογενοῦς ἀφροδίσιου πύου, ἔσχον, καθ' ἃ διαβεβαιούνται, τὸ ἐναντίον ἀποτέλεσμα τοῦ ὑπὸ τοῦ Sigmund καὶ Friedinger ἐπιτευχθέντων. « Ἐκ τοῦ δαμαλειασμοῦ » τούτου, λέγει ὁ Κ. Baumès, προήλθον ὀλοφλυκτίδες, παρουσιάζουσαι προφανέστατα ἐξ ἀρχῆς τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἐκ δαμαλειασμοῦ προερχομένων (Dès le début

» les pustules ont offert d'une manière sensiblement prédominante le caractère vaccinal)». Ἀκολουθῶν δὲ μετέστησαν αἱ ὀλοφλυκτίδες ἐκεῖναι εἰς (σφυλιδικὰ) ἔλκη. Ἡ ἀκολουθῶν εἰς τὴν γυναικα ἐκεῖνην ἐνοφθαλμισθεῖσα καθαρὰ δαμαλειακὴ λύμφη διέμεινε πάντῃ ἀνενεργῆς.

Ἦστε τὰ ἐξ ἑκατέρως σειρᾶς τῶν δοκιμαστικῶν τούτων ἐνοφθαλμισμῶν ἐπιτευχθέντα πορίσματα εἰσιν, ὡς ἕκαστος ἑλέπει, ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα. Ἰκτὸς δὲ τούτου ὑπάρχει καὶ ἕτερος, λίαν ἰσχυρὸς, λόγος, δι' ὃν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς βεβιασμένη ἢ ἐξερημνευσις τῶν ἀποτελεσμάτων, ἃ ἔσχον ἐκ τῶν δι' ἐνοφθαλμισμοῦ πειραμάτων αὐτῶν ὁ Sigmund καὶ Friedinger, φρονούντες, ὅτι ταῦτα ἐδίδαξαν, ὅτι τὸ ἐξ ἀρχικῆς σφυλιδικῆς ἐστίας ἐληφθέν πύον, ἀναμιγνύμενον μετὰ δαμαλειακῆς λύμφης, καταλύει τὴν δύναμιν αὐτῆς. Ὁ λόγος δὲ οὗτος εἶναι, ὅτι, τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς σφυλιδικῆς ἐστίας προῖον πύον, ἐνοφθαλμιζόμενον, παράγει ἐν τῷ διαστήματι δύο, ἢ τριῶν, ἡμερῶν ἀφροδίσιον ὀλοφλυκτίδα, ἐνῶ κατὰ τὸν διὰ δαμαλειακῆς λύμφης ἐνοφθαλμισμὸν τὸ στάδιον τῆς λαθραιότητος ἢ προδιεργασίας (Incubationis) διαρκεῖ τρεῖς, τοὺλάχιστον, ἡμέρας, μεθ' ἃς ἀναφαίνεται ἡ δαμαλειακὴ ὀλοφλυκτίς. Προκαταλαμβάνουσας λοιπὸν τὸν τόπον, ἐν ᾧ γίνεται ὁ δαμαλειακὸς ἐμβολισμὸς, τῆς ἀφροδίσιου ὀλοφλυκτίδος, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῆ ἐκεῖ τὸ ἐκ τοῦ δαμαλειασμοῦ ἐκφυμάτιον, ἢ φλυκταίνιον; Ἦστε πρέπει μᾶλλον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς δαμαλειακῆς διεργασίας ἐπικαλύπτονται ὑπὸ τῶν τῆς σφυλιδικῆς.

Ἐλθωμεν ἤδη ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν δι' ἐνοφθαλμισμοῦ πειραμάτων, ἅτινα ὁ Κ. Friedinger ἐξέτελεσε διὰ δαμαλειακῆς λύμφης, ἀναμειγμένης μετ' ἐκκρίματος μεθυστεροῦ σφυλιδικοῦ ἐκδηλώματος. Ἐκ τῶν ἑνδεκα ἐνοφθαλμισμῶν, οὓς ὁ ἱατρός οὗτος ἐξέτελεσεν ἐπὶ ἀνθρώπων κῆλημένων, οἵτινες εἶχον ἤδη ὑποστῆ κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτῶν ἡλικίαν τὸν δαμαλειασμὸν καὶ ὧν οἱ πλείστοι ἔπασχον σφυλιδία, οἱ ἐννέα ἀπέτυχον ἐντελῶς (κατὰ μὲν τοὺς ἐπτά, δηλαδή, ἔμειναν πάντῃ ἀνενεργῆ ἢ καθαρὰ λύμφη, τὸ ἐξ αὐτῆς καὶ τοῦ ἀπεκκρίματος τῶν κονδυλωμάτων ἀνάμιγμα καὶ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἀπέκκριμα τοῦτο, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐνοφθαλμίσεν ὁ Κ. Friedinger συγχρόνως εἰς ἕκαστον τῶν ἀτόμων ἐκείνων). Κατὰ δὲ τοὺς δύο ἀπέβη ἐνεργῆς ὁ ἐνοφθαλμισμὸς τοῦ ἀναμίγματος τῆς δαμαλειακῆς λύμφης καὶ τοῦ σφυλιδικοῦ ἐκκρίματος, οὐχὶ ὅμως καὶ ὁ τῆς δαμαλειακῆς λύμφης, Ἦστε οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖνοι ἀπεδείχθησαν

ὄντες μηκέτι δεκτικοὶ τῆς ἐνεργείας τῆς δαμαλειακῆς λύμφης.

Ἐάν λοιπὸν ἀφαιρθῶσιν ἐκ τῶν ἑνδεκα ἐνοφθαλμισμῶν οἱ εἰρημένοι ἐννέα, ὑπολείπονται δύο μόνοι. Ἀλλὰ καὶ τούτων θεωρεῖ τὸν ἕνα αὐτὸς ὁ Κ. Friedinger ὡς ἔχοντα λίαν ἀμφίβολον ἀποδεικτικὴν ἀξίαν. Ἦστε ὑπολείπεται μία καὶ μόνη πειρατῆρις, ἐφ' ἧς στηρίζομενος ὁ Κ. Friedinger γνωματεύει, ὅτι τὸ ἀπὸ μεθυστεροῦ σφυλιδικοῦ ἐκδηλώματος ἐκκρίμα, ἀναμιγνύμενον μετὰ δαμαλειακῆς λύμφης, καταλύει τὴν δύναμιν αὐτῆς. Κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐν μὲν τῷ ἐνὶ τῶν βραχιόνων, καθ' ὃν ἐγένετο ἐνοφθαλμισμὸς καθαρῶς δαμαλειακῆς λύμφης, ἀνεπτύχθησαν δαμαλειακαὶ ὀλοφλυκτίδες, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ, καθ' ὃν ἐνοφθαλμίσθη ἀνάμιγμα δαμαλειακῆς λύμφης καὶ σφυλιδικοῦ ἐκκρίματος, ἐνέστησαν μόνον ἀφροδίσια ἔλκη. Ἀλλὰ καὶ ἡ περίπτωσις αὕτη, καθυποβαλλομένη εἰς αὐστηροτέραν κριτικὴν θάλασον, εὐρίσκεται λίαν τρωτή. Τὸ πρὸς τοὺς ἐνοφθαλμισμοὺς τούτους χρησιμεύσαν σφυλιδικὸν ἐκκρίμα, ὅπερ, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Κ. Friedinger, ἐλήφθη ἀπὸ « ἠλκομένων πλαυτῶν κονδυλωμάτων καὶ ἀπὸ σφυλιδικῶν μεθυστερῶν ἔλκων », φαίνεται, ὅτι ἦτον προῖον κατὰ πρωτοπάθειαν σφυλιδίας, οὐχὶ δὲ, ὡς ὁ Κ. Friedinger φρονεῖ, μεθυστερᾶς σφυλιδικῆς παθήσεως. Ἀπόδειξις δὲ τρανωτάτη τούτου εἶναι τὸ ὅτι τὰ ἐκ τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ τοῦ ἀπεκκρίματος ἐκεῖνου προσελθόντα φαινόμενα ἦσαν πάντῃ διάφορα ἐκείνων, ἅτινα, κατὰ τὰς ἄχρι τοῦδε γενομένας πολυπληθεῖς περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐρεῦνας, συνεπάγεται ὁ ἐνοφθαλμισμὸς μεθυστερικοῦ ἀφροδίσιου ἐκκρίματος. Ἐνῶ, δηλονότι, κατὰ τὸν ἐνοφθαλμισμὸν μεθυστερικοῦ ἀφροδίσιου ἐκκρίματος εἶναι χαρακτηριστικὸς ὄρος τὸ ὅτι τὸ στάδιον τῆς λαθραιότητος ἢ προδιεργασίας εἶναι ὀκτωσὺν μακρὸν, τοῦναντίον, ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ Κ. Friedinger γενομένοις ἐνοφθαλμισμοῖς ἀνεφαίνοντο ἐν τῷ διαστήματι εικοσιτεσσάρων μόλις ὡρῶν ἀπὸ τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ σφυλιδικῆς ὀλοφλυκτίδες, ἢ ἔλκη. Ἦστε ἐκ τῶν ἠδη ἐκτεθέντων ἐξάγεται, ὅτι εἶναι ἤμισθα ἀποδεδειγμένη κατ' ἐπιστήμην ἡ ἰδέα, ὅτι τὸ ἀφροδίσιον μόλυσμα καταλύει τὴν δύναμιν τοῦ δαμαλειακοῦ ἐάν συναναμιχθῶσι μετ' ἀλλήλων αἱ ὑποστάσεις αὐτῶν.

Ἐκ πάντων τῶν προεκτεθέντων συνάγεται, ὅτι ἡ ἐν τῇ ἐνεστώσῃ καταστάσει τῆς ἐπιστήμης εὐαποδεκτικότερα γνώμη εἶναι, ὅτι διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ δύναται νὰ μεταδοθῆ ἡ σφυλιδία, ὅταν ἡ δαμαλειακὴ λύμφη ἢ εἰλημμένη ἐξ ἀτόμου μεθυστερῶς σφυλιδιωτῶν, μετ' αὐτῆς δὲ ὑπάρχη

ἀναμεμιγμένον και αἷμα. Τὸ πόρισμα τοῦτο δύναται νὰ διατυπωθῇ και ἀφοριστικώτερον, ὡς ἐξῆς: τὸ ἀσφαιδίον και τὸ σαμαλειακὸν μολυσματικὸν στοιχεῖον, συγχρότως ἐνοθηλαμιζόμενα εἰς ἓν και τὸ αὐτὸ ἄτομον, ἐργάζονται τὴν μετάδοσιν τῶν ἀφ' ὧν προέρχονται τοσολογικῶν διεργασιῶν και ὅτι φαίνεται ἴσως πιθανόν, ὅτι ἡ ὑπόστασις τοῦ δι' ἐνοθηλαμιζομένου σαμαλειακῆς ἰδύμης (προερχομένης ἐξ ἀνθρώπου μεθυστερώς σφαιλιδιώτης) μεταδιδομένου σφαιλιδικῶν μολύσματος εἶναι τὸ τῆ ἰδύμης προσμεμιγμένον αἷμα.

75. Περὶ τῆς διαγνώσεως τοῦ γένους τοῦ ἐμβρύου.

Ἐν τῶν πολλῶν ἀπὸρων ἐρωτημάτων, ὅσα ἐνέβαλον εἰς ἀμηχανίαν τοὺς πρὸ ἡμῶν ἰατροὺς, αἱ ἐφεξῆς δὲ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης κατέστησαν ἡμῖν εὐαπόκριτα, εἶναι και τὸ ἂν τὸ κυοφορούμενον παιδίον εἶναι ἄρρεν, ἢ θῆλυ. Ἐάν τὸ ἐν τοῖς ἐπομένοις ἀναφερόμενον διαγνωστικὸν μέτρον ἀποδείξωσιν αἱ περαιτέρω παρατηρήσεις τοσοῦτον ἀσφαλές πρὸς τὴν πρὸ τοῦ τοκετοῦ διάγνωσιν τοῦ γένους τοῦ κυήματος, ὅσον ἐν τοῖς ἐπομένοις περισταῖται, τότε ὁ ἰατρός θέλει δύνασθαι ἐκάστοτε νὰ προδιαγορεύῃ, σχεδὸν μετὰ θετικότητος, ἂν τὸ ἐμβρυον εἶναι ἄρρεν ἢ θῆλυ. Ἡ πρόγνωσις αὕτη, ἡκιστα χρήσιμος ὑπὸ μακροχρόνιου ἐποψίν, θέλει εἶσθαι, ἐσθαιώως, λίαν ἀσπικτῆ εἰς πλείους ἢ μίαν ἐγκύμονας πελάτιδας, αἵτινες, μετέχουσαι τῆς εἰς τὸ φύλλον αὐτῶν ἰδιαζούσης φιλοπραγμοσύνης, ἐν τῇ πολλὰκις διερυνῶνται τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν τῆς γειτόνου, θέλουσιν εἶσθαι, και πως εὐλόγως, ἀνυπόμονοι νὰ μάθωσιν ἂν τὸ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν γαστρὶ ὑπάρχον κύημα εἶναι υἱὸς ἢ θυγάτηρ.

Πρὸ τοῦ *Frankenstein* οὐδὲν ὑπῆρχεν ἀσφαλές διαγνωστικὸν σημεῖον πρὸς διάγνωσιν τοῦ γένους τοῦ ἐμβρύου (*). Πρώτος αὐτὸς ἐξήνεγκε τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν καρδιακῶν σφύξεων κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν ζωὴν εἶναι μείζων ἐπὶ τῶν θηλέων ἢ ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἐμβρύων και ὅτι, ὀδηγούμενοι ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, δύναμεθα ἐκάστοτε νὰ προσδιορίσωμεν πρὸ τοῦ τοκετοῦ ὁποτέρου γένους εἶναι τὸ ἐμβρυον. Περὶ τῆς ἰδέας ταύτης διελάθωμεν και ἡμεῖς διὰ πλείονων ἐν ἰτῷ πρώτῳ τόμῳ τοῦ «*Ἰπποκράτους*» (Τεύχ. ΙΑ'. σελ. 258—259), ἐκθέτες τὸ περιγεγόμενον τῶν τέως γενομένων παρατηρήσεων

(*) Ὁ Ἰπποκράτης, πλανηθεὶς, πιθανῶς, ἐκ παρατηρήσεων, ἐφ' ὧν κατὰ σύμπτωσιν ὑπῆρχον τὰ φαινόμενα ἐκείνα, αἵτινα ἐξέλαβεν ὡς ἔχοντα διαγνωστικὴν σημασίαν κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐννοίαν, λέγει περὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὰ ἐξῆς: «Ὅστι ἐν γαστρὶ ἔχουσαι ἐρπυλλίον ἐπὶ τοῦ προσώπου ἰσχυροῦσιν, ὀφλοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πούλιον κύουσιν. Ἦν αἱ θηλαὶ ἄνω ἔωσιν ἐσραμμέναι, ἄρρεν κῆρι, ἢν δὲ κάτω, θῆλυ. Δαδῶν τοῦ γάλακτος, φερῆσαι ἀληθὸν και ποιῆσαι ἀρτίσκον και ὅπως τῆσαι ἐπὶ πυρὸς μαλθακοῦ και ἢν μὲν κατακυβῆται, ἄρρεν κῆρι, ἢν δὲ διαχάνηται, θῆλυ. Τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐπιτιλίνας ἐν φύλλοισιν ὀπιτῶν και ἢν μὲν πῆγνυται, ἄρρεν κῆρι, ἢν δὲ διαχυθῆται, θῆλυ.»

(ἸΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΠΕΡΙ ΑΡΡΕΩΝ.)

πρὸς ἐξακριβῶσιν τῆς περὶ τὸ φυσιολογικὸν τοῦτο ζήτημα ἀληθείας.

Ἐξ ὅτου δὲ ἐγράφη ἡ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐκθεσις ἡμῶν ἐκείνη (εἰς ἣν και παραπέμπωμεν τὸν ἀναγνώστην) ἐγένοντο περαιτέρω περὶ αὐτοῦ ἔρρευσαι, ἐξ ὧν περιεγένοντο εἰς τὴν ἐπιστήμην και αὐθις πορίσματα, δεικνύοντα, ὅτι αἱ καρδιακαὶ σφύξεις τῶν θηλέων ἐμβρύων εἶναι, τῷ ὄντι, πλείονες, ἢ αἱ τῶν ἀρρένων και ὅτι ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν ζωὴν καρδιακῶν σφύξεων τοῦ ἐμβρύου δύναμεθα ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων νὰ προγνωρίσωμεν και προείπωμεν ὁποτέρου γένους εἶναι τὸ τεχνησομένον παιδίον. ἔχουσι δὲ αἱ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀρτίως γενόμεναι παρατηρήσεις ὡς ἐξῆς. Ὁ ἰατρός *K. Zepuder*, ἀριθμῶσας ἐπὶ ἐξήκοντα ἐγκύων γυναικῶν τὰς καρδιακάς τοῦ ἐμβρύου σφύξεις, εὗρεν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν θηλέων ἐμβρύων αὗται ἦσαν πλείονες (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ 144—150 κατὰ λεπτόν, σπανιώτερον 156) ἢ ἐπὶ τῶν ἀρρένων (ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον 120—122, σπανιώτερον 132—138). Ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ προσδιοριστικοῦ τούτου ὄρου ἠδυνήθη ὁ εἰρημένος ἰατρός νὰ προσδιορίσῃ ἐπὶ πενήκοντα πέντε περιπτώσεων (ἐκ τῶν ἐξήκοντα) ὁποτέρου γένους ἦν τὸ ἐμβρυον. Ὡς τὰ αἴτια δὲ, δι' ἃ δὲν ἠλλέθυσεν ἡ πρόβησις αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πέντε περιπτώσεων, θεωρεῖ τὸ ὅτι ὅτε ἤρξατο τῶν ἐρρευσῶν τούτων ἦν ἐτι ἀνάσκητος, ὅτι τὸ ἐνάμνιον ὑγρὸν ἦν πλεῖον ἢ κατὰ φύσιν και ὅτι ἦσαν λίαν παχέα τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα τῆς ἐγκύου.

Θεωρεῖ δὲ ὡς τὸ ἐκ τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ τούτων ἐξακτέον καθολικὸν συμπέρασμα, ὅτι ἡ συγχρότης τῶν καρδιακῶν σφύξεων εἶναι ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἐμβρύων ἐλάσσων, ἢ ἐπὶ τῶν θηλέων και, ἐπομένως, ὅτι εἶναι δυνατόν ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων νὰ προγνωσθῇ πρὸ τοῦ τοκετοῦ τὸ γένος τοῦ τεχνησομένου παιδίου.

Και ἕτερος δὲ ἰατρός ὁ *K. Schuitig*, ἐπεχείρησε νὰ ἐξακριβῶσιν καθ' ὅπως εἶναι ἀληθές τὸ δόγμα τοῦ *Frankenstein*. Ἐξετάσας ὅθεν τριάκοντα και μίαν ἐγκύους γυναῖκας, τὰς πλείστας κατὰ τὸν ἕνατον μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης αὐτῶν, ἠδυνήθη ἐπὶ τῶν εἰκοσιθῶ νὰ προσδιορίσῃ τὸ γένος τοῦ ἐμβρύου. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ ἐννέα δὲν ἠλλέθυσεν ἡ πρόβησις αὐτοῦ.

Ὡς τὰ αἴτια δὲ, δι' ἃ ἐνίοτε ἀπατώμεθα κατὰ τὴν πρόγνωσιν ταύτην, θεωρεῖ ὁ *K. Schuitig* νῆσφρας τινὰς καταστάσεις τῆς μητρὸς (ὡς ὅμως δὲν προσδιορίζει ἀκριβέστερον) και ἀνωμαλίας κατὰ τὴν ἐν τῷ ἐμβρῷ κυκλοφορίαν, ἰδίως δὲ ὅταν ὁ ἀμφαλὸς δὲν ἔχη κατὰ φύσιν.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

Ἐν σελίδι 204 (σετλ. ἀ. σελ. 12, κάτωθεν ἀριθ.) τοῦ Θ' τεύχους τοῦ τόμου τούτου ἀνάγνωθι ἐδὲν ἠδυνήθησαν»